

— izhaja ob 4. zjutraj. —

Stane mesečno Din 25.—, za in-
sermatvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Kraljeva ulica št. 51.
Telefon št. 3073 in 3044, ponoči tudi
št. 3034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3036.

Ispraviteljski oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2498

Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem čeku: zavoda: Ljubljana
št. 11.843 — Praha čelo 78.180.
Wien, Nr. 105.441.

Ljubljana, 12. novembra.

Iz mnogoštevilnih komentarjev v časopisju naših sosedov odseva posebno jasno, kako velik pomen se pripisuje francosko-jugoslovenskemu prijateljskemu paktu specijalno za balkanske politične odnose. Posebno v Bolgariji, kjer se v zadnji dobi javljajo znaki, da misli ipak sofijska vlada priti v tesnejše odnose z Italijo, so močno naglašali, da se je z novo pogodbo jugoslovensko stališče napram Bolgariji zelo utrdilo. Ako so morda računali v Sofiji, da bo mogoče doseči od nas razne koncesije, pod pritiskom opasnosti, da gre Bolgarija sicer z Italijo, je pokazal podpis pakta s Francijo, ki se gotovo ne razlikuje mnogo od formalne zavezniške pogodbe, da tudi taki računi ne obetajo uspehov. Mislimo, da se ne moremo, ako pričakujemo, da bo pakt imel svoj učinek tudi v Bolgariji ter učil javnost in merodajne faktorje bolj zanesljivo razlikovati med dosegljivim in nedosegljivim.

Na Grčijo je francosko-jugoslovenski pakt, kakor je podoba, že učinkoval. Da obstoja v vodilnih grških krogih stremenje, izboljšati končno odnose z Jugoslavijo, tega atenski državniški niso prikrivali. Sedanjio izredno situacijo pa je porabil grški poslanik v Parizu, Politis, eden vodilnih grških državnikov, v to, da se je sestal z Marinkovićem in mu tekom razgovora raztolmačil, kako zelo želi Grška obnoviti prijateljsko in zavezniško pogodbo z našo kraljevino ter dalje, da stremi za tem, po obnovi pogodbe z nami skleniti prijateljski pakt s Francijo.

To so gotovo zelo pomembne stvari. Politis, ki ima, kakor se soglasno naglašja, vodilni vpliv na grško vnanjo politiko, je eden onih, ki so odločno za frankofilno politiko grške republike. Naglašja se, da navedena težnja ni samo Politisova osebna želja, marveč želja grške vlade, kakor jo je izrekel tudi vnanji minister Mihalakopoulos o priliki podpisa grško-jugoslovenske trgovinske pogodbe. Iz tega se vidi, da želi Grška ostati v francosko-jugoslovenski orientaciji in da italijanske intrige na Grškem niso imele dovolj uspeha.

Italiji se je bilo menda posrečilo povečati grško nacionalno občutljivost, ki je bila že sama precej velika; strah zaradi Soluna, kjer je videla Grčija naše ekspanzivne težnje v sferi, ni tako skromni želji prometno-ekonomske prirode, je potisnil vse druge razloge v ozadje. Rim je podžgal ta grški strah in vabil Grčijo na svojo stran. Že se je zdelo mogoče, da bi se dala Grška potegniti v italijansko orientacijo, da bi tako smer bistveno nasprotovala grškim državnim interesom. Zda pa se zdi, da je v Atenah prevladal pametni prevdarek in stara tradicija političnega prijateljstva s Francijo.

Znano je, da si Francija prizadeva pripomoči k sporazumu med Grčijo in Jugoslavijo. Tak sporazum je danes še enostavnejši postulat politične situacije na Balkanu. Z Grki smo pričetkom tega meseca podpisali trgovinsko pogodbo, ki jo moremo upravičeno smatrati za dober uvod v likvidacijo še nerešenih vprašanj med obema državama. Politična zveza se z Grško ni obnovila, ker smo se postavili na stališče, da se mora najprej rešiti zadeva glede jugoslovenske cone v Solunu; Grška pa rešitev tega problema zavlačuje med vse dolgo, baš zaradi tega, ker je v tej točki tako strašno občutljiva in boječa. Pogodbe, ki smo jo sklenili s Pangalosovo vlado, atenska vlada ni hotela ratificirati in parlament ji je pritril. V Atenah pravijo, da bistveno tangira grške interese in so zaradi nje celo obtožili Pangalosa. Pravijo, da se grška javnost upira najbolj okolnostim, da se je s Pangalosom projektirala politična pogodba na tri leta, a konvencija glede Soluna na 50 let. Ta različna doba za oba pogodbeno dela pomeni baše bagateliziranje grške vojaške sile ter vrednosti politične zveze sploh.

Naša diplomacija se je pokazala zelo užaljeno nad tem, da se dogovor, sklenjen s Pangalosom, ni ratificiral. Odtlej se ni oficijelno obvestila javnost, v kakem stadiju se nahajajo pogajanja z Grško; ali zdi se, da imamo vzroka upati, da se z najnovejšimi dogodki pospeši ureditev nerešenih vprašanj in da je akcija s tem smotrno že na delu. Razširjenje zavezniške pogodbe in prijateljskega pakta še na Grčijo bi ne le še nadalje okrepilo našo pozicijo, marveč hkrati tudi še bolj ojačilo obstoječe stanje na Balkanu in oslabilo one sile, ki so na delu, da zanesejo znova intrige in nemir med balkanskimi državami.

Politika ojačenega prijateljstva s Francijo že kaže svoje prve sadove.

Kraljevska rodbina zopet v Beogradu

Beograd, 12. novembra. p. Danes popoldne ob 5.30 se je vrnila kraljeva rodbina iz Topole v Beograd, kjer ostane do nameravane odhoda v Zagreb sredi decembra.

Po podpisu pariškega pakta Dr. Marinković se ne sestane z Mussolinijem

ampak se vrne direktno v Beograd. — Oficijozen češkoslovaški glas o paktu. — Angleški list o italijanskem imperijalizmu. Oficijelen nemški glas o pogodbi

Beograd, 12. novembra. po. Zastopnik zunanjega ministrstva dr. Kumanudi je nocoj izjavil Vašemu dopisniku, da odpotuje dr. Marinković glasom zadnjih poročil jutri popoldne iz Pariza ter se vrne v Beograd v torek popoldne. Pričakovane in od nekaterih listov napovedane sestanka s Chamberlainom in Mussolinijem ne bo. S Chamberlainom se bo dr. Marinković sestel ob priliki zasedanja Društva narodov v Ženevi decembra meseca, z Mussolinijem pa sploh ni bil projektiran nikak sestanek. Tozadevna vest nekaterih pariških listov je bila izmišljena.

Praga, 12. novembra. h. Češkoslovenska republika piše o podpisu francosko-jugoslovenske pogodbe: Nihče ne more dvomiti v miroljubne tendence pogodbe. V Nemčiji in v Angliji se pogodba pravilno komentira kot naravna posledica pristranih odnosov med Francijo in Jugoslavijo. Ako izražajo italijanski in francoski levčarski listi sumnje, da vsebuje pogodba kako ostro proti katerikoli drugi državi, se more

temu nasproti ugotoviti, da sta Francija in Jugoslavija stremela za tem, da bi tudi Italijo pridobila za pristop k pogodbi.

London, 12. novembra (po.) «Westminster Gazette» objavlja prvo poročilo svojega posebnega dopisnika, ki je bil odposlan na Balkan, da na licu mesta prouči položaj, zlasti glede na italijanske obtožbe proti Jugoslaviji. Dopisnik naglašja v svojem poročilu, da predstavlja glavno nevarnost za mir na Balkanu ambiciozna in agresivna politika Italije in pa napetost med Italijo in Francijo zaradi supremacije v Sredozemskem morju.

Berlin, 12. novembra. h. Oficijozna diplomatska politična korespondenca objavlja danes k podpisu francosko-jugoslovenske pogodbe nastopno izjavo: Ako se od gotove strani postavlja teza, da je pogodba naperjena proti nemški interesni sferi, pač ni potrebno, da bi se z ozirom na znane interese to stališče zavrnilo. Nemško stališče je določeno po locarnskem paktu.

Nove italijanske intrige

Italija hoče doseči zvezno pogodbo z Madžarsko in Bolgarijo kot odgovor na pariški pakt. — V Rimu trdijo, da je bil sklenjen tudi tajni dogovor

London, 12. novembra. h. Diplomatski poročevalec «Daily Telegrapha» poroča, da bosta Italija in Madžarska kot odgovor na francosko-jugoslovenski pakt sklenili v kratkem zvezo med Italijo na eni ter Madžarsko in Bolgarijo na drugi strani. List nastopa ostro proti paktu, češ da vsebuje nove nemire v Evropi.

Rim, 12. novembra. o. Po sklenitvi prijateljskega pakta med Francijo in Jugoslavijo se tisk omejuje na objavo precej suhoparnih poročil. Doversno dejstvo je povzročilo, da so prenehali pikri komentariji tiska na račun Jugoslavije, predvsem pa na račun Francije.

Izjemo dela «Giornale d'Italia», ki zavrača danes Briandovo izjavo, da spada francosko-jugoslovenski pakt v okvir Društva narodov. List pravi, da bi pogodba sploh ne imela nobenega smisla, če bi bila res sestavljena v duhu ženevskega pakta. Zato trdi, da sta Francija in Jugoslavija sklenili tudi tajni dogovor. S prijateljsko pogodbo pa je hotela zlasti Francija javno pokazati, da se v političnem oziru stinja z Jugoslavijo baš v trenutku, ko so «odnošaji med Italijo in Jugoslavijo najmanj jasni spričo nerazrečenega sovraštva proti Italiji, ki prevladuje v Jugoslaviji».

Francoski komentarji o paktu

Vsi listi izražajo zadovoljstvo nad sklenjeno pogodbo ter obsojajo italijansko razburjenost

Pariz, 12. novembra (hp) «Temps» povdarja v uvodnem članku politično važnost francosko-jugoslovenske pogodbe. Po mnenju lista je ta pogodba nadaljna močna podlaga za evropski mir. List se obrača proti angleškim listom ter izjavlja, da je cilj te kampanje znan in da se krije z mišljenjem vlade.

«Matin» poroča obširno o franc.-jugoslovenski pogodbi in pravi, da je Italija že leta 1923. predlagala sličen francosko-jugoslovenski sporazum, ki naj bi garantiral mir na Balkanu. Zato je najmanj Italija upravičena, da se vznemirja zaradi pogodbe, sklenjene med Beogradom in Parizom. «Journal», piše: Pomirljiva volja Jugoslavije v zadnjih mesecih je dokazala, da je bila ona v gotovem smislu glavni vzrok, ki je omogočil, da se javno svedoči francosko-jugoslovenski sporazum, ker mora Francija dati pomoč samo takli politiki, ki je inspirirana z močno voljo za ohranitev miru na Balkanu in na Jadrnu. «Gaulois» povdarja, da samo dejstvo, da je bil novi pakt podpisan na dan premirja, dovoljno dokazuje, da je šlo Briand in dr. Marinković za to, da naglasita miroljubni značaj francosko-jugoslovenskega sporazuma. Tudi «Petit Parisien» povdarja, da se je pakt pod-

pisal baš na dan premirja in da ta pakt dokazuje francosko-jugoslovensko vojno bratstvo, s katerim se želijo mirno zajemiti rezultati skupne zmage. List dodaja, da bi se v podpisanih dokumentih zmanjkala najmanjša ost proti tretji državi. «Homo Libre» podčrtava, da Franciji ne gre za to, da bi zavzela kako stališče proti Italiji. Ako, Italija, veli list, sama nima kakih nepopolnih načrtov v pogledu sedanjega teritorialnega statusa, bi se ona morala sama veseliti novemu členu v locarnski verigi.

«Avenir» podčrtava potrebo francosko-italijanskih razgovorov. Pertinax se čudi «Echu de Paris», kako je mogla francosko-jugoslovenska pogodba povzročiti v mednarodnih listih tako razburjenje. Opozarja, da ima Francija popolno pravico do tega, da napravi to, kar je Mussolini napravil l. 1924. Mi smo, veli Pertinax, že 17 let vezani z jugoslovenskim narodom in vedno smo se prepričali o zvestobi in ljubezni tega naroda. Mi ne moremo izključiti Jugoslavije iz mirnega srednjeevropskega sporazuma iz Male antante, za čije ustanovitve je Jugoslavija mnogo dala. Prinesla in ki preprečuje madžarsko revanžo. Pertinax omenja zadnje dogodke na Madžarskem, kakor n. pr. imenovanje vojnih atašev v Rimu in drugih mestih.

Nepoboljšljivi fašisti

Sušak, 12. novembra. n. Kljub prepovedi le danes zopet dospela na Sušak številka reškega fašističnega glasila «Vedetta d'Italia». List je še vedno poln napadov na našo državo in obširno razpravlja o francosko-jugoslovenski pogodbi. Med drugim piše, da se Rečani ne čudijo temu paktu, ker se še spominjajo l. 1918. ko je prišel v Reko francoski general Franchet d'Esperey, ki je takoj nato posetil jugoslovenskega polkovnika, dočim je italijanske oficirje popolnoma prezrl. Sedaj bo Jugoslavija še bolj izvajala svojo agresivno politiko. Za to bo moralno odgovorna Francija, ki ji nudi svojo zaščito. Članek nato zelo žaljivo govori o obeh državah in pravi, da se je Francija s tem sama degradirala in padla še na nižji nivo, kakor je Jugoslavija. Edino Jugoslavija in Francija ogrožata mir, zlasti pa Francija, ki se vmešava v jadranske in balkanske zadeve.

Odhod dosedanjega turškega poslanika

Beograd, 12. novembra. po. Danes je odpotoval iz Beograda na svoje novo mesto v Carigrad dosedanj turški poslanik v Beogradu Higmend beg. Imenovan je za osebnega tajnika predsednika turške republike Kemal paše. Higmend beg je bil prvi turški poslanik v naši državi po prevratu in po zorneti vzpostavitvi diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Turčijo.

Rojaki!

Vsi na

protestno zborovanje

proti tali anskemu nasilju

ki se vrši

danes ob 11. dop. v veliki dvorani hotela Union.

Govorijo zastopniki političnih strank.

Jugoslovenska Matica.

Vsa Jugoslavija za Francijo!

Brzjojavka ministrskega predsednika g. Poincaréju

Beograd, 12. novembra (po.) Ministrski predsednik Vukičević je odposlal danes francoskemu min. predsedniku Poincaréju nastopno brzjojavko:

V trenutku, ko je bila podpisana prijateljska pogodba med Francijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, sem srečen, da vam lahko izrazim svoja čustva globoke in iskrene radosti nad tem dogodkom, ki bo mnogo doprinesel h konsolidaciji splošnega miru.

Ko vam to sporočam, vam obenem tolašim navdušenje, ki ga je izzvala ta pogodba v celokupnem narodu in ki je namenjena ojačanju tradicionalne prijateljske zveze, ki obstoja ves čas med francoskim in našim narodom in ki bo še bolj utrdila zvezo, zasnovano na polju časti v dobi svetovne vojne. Ob tej priliki vam izražam željo po napredku in sreči slavnega francoskega naroda.

Rapalski spomin

v Beogradu — prepovedan!

Policija je odstranila plakate Jugoslovenske Maticice in razpustila manifestacijsko zborovanje. — Ogorčene demonstracije po ulicah. — Spopadi s policijo

Beograd, 12. novembra. p. V Beogradu je vzbudilo v vseh nacionalnih krogih veliko ogorčenje postopanje policije, ki je preprečila danes vsako proslavo rapalskega dne. Že dopoldne so policijski organi trgali lepake, ki jih je nalepila po vseh glavnih ulicah Jugoslovenska Matica in v katerih spominja na krivice, ki se gode slovanskemu življu pod Italijo. Za zvečer je bil napovedan velik manifestacijski shod, na katerem bi imel govoriti znani istrski pesnik Katalanić-Jeretov. Malo pred začetkom shoda pa je prišla v lokalno policijo, shod prepovedala in zbrano občinstvo razgnala. Zatrjuje se, da je notranje ministrstvo izdalo te neumevne

ukrepe na intervencije italijanskega poslanstva.

Po razpuščenem shodu je hotela zbrana množica prirediti obhod po mestu. Naletela je na močne policijske kordone, ki so začeli manifestante razganjati. Pri tem je prišlo do srditih spopadov, pri katerih je policija poleg pendrekov rabila tudi puškina kopita in bajonete, tako da je bilo več demonstrantov ranjenih. Precejšnje število jih je bilo tudi aretiranih. Spopadi so trajali pozno v noč in valovijo po ulicah med univerzo in Terazijami. Sele okrog polnoči se je policiji posrečilo izprazniti ulice in vzpostaviti red.

Pred božičem le še tri seje Narodne skupščine

Parlamentarni program za november in december. — Koncem novembra bodo ratificirane trgovinske pogodbe z Anglijo, Belgijo in Nemčijo

Beograd, 12. novembra. p. Ker so seje Narodne skupščine odgojene, je nastalo v Beogradu popolno zatišje. Večina poslancev je, v kolikor niso zaposleni v poedinih skupščinskih odborih, odpovala v svoja okrožja ali na svoje domove. Prihodnja seja Narodne skupščine se bo namreč vršila šele dne 19. t. m., a še ta seja bo zgolj formalnega značaja, da lahko finančni minister v zakonito določenem roku predloži Narodni skupščini državni proračun za leto 1928-29. Proračun bo takoj izročen finančnemu odboru, nakar se bo vršila 22. novembra še kratka skupščinska seja, na kateri bodo izvoljeni odbori za ratifikacijo trgovinskih pogodb z Anglijo, Nemčijo in Belgijo. Narodna skupščina bo nato znova odgojena do 29. t. m., do katerega roka morajo ti odbori končati svoje delo, tako da bodo pogodbe dne 29. t. m.

ratificirane. Govori se, da bo pri tej priliki podal zunanji minister dr. Marinković daljši ekspozé o zunanji politiki. Po tej seji bo Narodna skupščina bržkone odšla na božične počitnice, ki bodo trajale najmanj do 16. januarja 1928. V opozicijskih krogih je izzvalo neprestano odlaganje skupščinskih sej veliko ogorčenje. Naglašja se, da je to v popolnem nasprotju z doslej naglašanim programom vlade, češ da hoče intenzivno delati. G. Pribečević je danes izjavil novinarjem:

Odlaganje Narodne skupščine je dokaz, da je sedanja vlada jalova. Osem mesecev je že na krmlju, a ni pripravila niti enega zakonskega predloga. Vladni krogi vedno obtožujejo skupščino, da ne dela, a skupščina je najmanj kriva za nedelavnost vlade. Edina krivda, ki zadene skupščino, je ta, da še ni vršla te nesposobne vlade.

Seja ministrskega sveta

Sedem milijonov za gladujoče v južnih pokrajinah. — Razprava o proračunu. — Finančni minister je izdelal novo davčno reformo. — Upokojitev ministrov n. r.

Beograd, 12. novembra. p. Danes od 10. do 13. se je vršila seja ministrskega sveta, ki je bila v glavnem posvečena razpravi o proračunu za leto 1928-29. Razen tega je ministrski svet razpravljal o poročilu ministra Šumenkovića glede prehrane pasivnih krajev, ki so letos trpeli zaradi suše. Ministrski svet je sklenil, da porabi za prehrano teh krajev zaloge pridelkov z državnega posestva Belja, kjer je glasom poročila ministra Šumenkovića 1600 vagonov pšenice. Finančni minister je to poročilo korigiral v toliko, da je od tega že precej razprodano, ostane pa je potreben za lastno porabo in za setev. Ministrski svet je zato sklenil, da se prodaja teh pridelkov takoj ustavi in se vse, kar je še mogoče oddati, razdeli med stradalajoče prebivalstvo. Razen tega je bil odobren kredit v znesku 7 milijonov Din, ki se razdeli takole: Belo polje, Novi Pazar, Plevlje in Prilepole po 400.000, Peč in Andrijevci po 700.000, Nikšić in Cetinje po 500.000, Kruševac 800.000, Dubrovnik 2 milijona in Sarajevo 200.000.

Razprava o proračunu se bo nadaljevala na seji vlade prihodnji ponedeljek in mora biti končana najkasneje do 18. t. m., ker mora naslednji dan finančni minister predložiti proračun Narodni skupščini. Sicer pa po današnji seji upa finančni minister, da bo razprava v min. svetu zaključena že sredi prihodnjega tedna.

Na tokrovi seji bo ministrski svet razpravljal o revidiranem predlogu finančnega ministra glede reforme neposrednih davkov. Tudi ta zakonski predlog, katerega podrobnosti pa še niso znane, namerava finančni minister predložiti Narodni skupščini skupno s proračunom.

Poleg drugih manj važnih zadev je ministrski svet na današnji seji sprejel predlog ministra za socialno politiko g. Poincaréja, da zahtevo finančnega ministra je min. svet nadalje sklenil, naj ministrski predsednik čim prej pripravi ukaz o upokojitvi ministrov in državnih podtajnikov na razpoložanju, ki niso poslanci. Teh je 53.

Zvečer je bil g. Vukičević v avdijenci na dvorcu ter je poročal kralju o sklepih ministrskega sveta.

Pravilnik k stanovanjskemu zakonu

Beograd, 12. novembra. p. Minister za socialno politiko je izdelal pravilnik k stanovanjskemu zakonu. Pravilnik določa med drugim, da morajo stanovanjska sodišča likvidirati najkasneje do 1. decembra t. l. Stanovanjska sodišča v Ljubljani in mariborski oblasti morajo izročiti vse rešene in nerešene zadeve obema velikima županoma. Pravilnik bo objavljen prihodnje dni.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo Beograd, 12. novembra. po. Jutri popoldne se vrši pod predsedstvom dr. Kumanudija in dr. Spahe konferenca naše delegacije za trgovinska pogajanja z Avstrijo. Na tej konferenci bodo izdelane instrukcije za našo delegacijo.

Tragična smrt nemškega generala v Dubrovniku

Dubrovnik, 12. novembra. n. Pred par dnevi je došel semkaj bivši nemški general Avgust Wein. General je že več let sem reden gost našega Primorja in velik ljubitelj morja. Kljub temu, da je bilo morje zelo nemirno, se je sprehajal tudi danes tik ob obali. Nenaadoma ga je zagrabil visok val in ga vrzel daleč v morje. Nekaj časa se je boril z valovi, slednjič pa ga je močan val treščil ob skalo, tako da si je razbil lobanjo in kmalu nato utonil. Naši mornarji so mu sicer takoj prihiteli na pomoč, vendar pa so dospeli prepozno. Posrečilo se jim je le, da so potegnili iz morja mrtvo truplo. Pogreba se udeležijo tudi oddelki naše vojske, ki bo izkazala bivšemu našem nasprotniku vojaške časti.

Manollescu ne zagovarja sebe, ampak princa Karla

Izjavlja, da so vsi dokumenti ponarejeni, obdolžitve pa neresnične

Princ Karel se ne bo nikoli poslužil revolucionarnih metod, pač pa legalnega pota za svoj povratak v domovino. — Zanimive izjave prič

Bukarešta, 12. novembra. h. Današnja razprava proti Manollescu je bila zelo dramatična. Obtoženec je imel svoj obrambni govor, ki je napravil na vse navzoče zelo dober vtis, tako da se večina ni mogla obrniti solz. Celo vojaško sodišče je s trudom zadržalo svojo ginenost.

Manollescu je prišel svoj obrambni govor, ki je trajal polne tri ure, s predstaviteljem programnega članka v svojem listu, čigar izhajanje je vlada prepovedala. V tem članku se priznava Manollescu kot sovražnik sedanjega režima, proti kateremu napoveduje najostrejšo borbo. Današnji režim je označil kot diktatorsko manjvredno. Bratstvo kot diktatorja je treba politično napraviti neškodljivega. Kc se je čital ta članek, je bila seja proglašena za tajno, vendar pa so ji mogli prisostvovati novinarji. Ko je bila seja proglašena za javno, je prišlo v dvorano zopet šest civilnih oseb. Manollescu je nato izjavil, da so vsi dokumenti, ki so se predložili proti njemu kot obtožila gradivo, ponarejeni, in da so vse obdolžitve neresnične. Povdarjal je predvsem, da je nastopal iz lastne inicijative in da stranka, čije član je, nima z vso zadevo ničesar opraviti, ker stoji v tem oziru ravno na nasprotnem stališču. Zaslisevanje prič bo potrdilo njegove trditve. Manollescu je izjavil, da nikakor ni hotel kršiti reda v državi, temveč samo pripraviti pot za povratak bivšega prestolonaslednika Karla, in sicer na legalni način.

Obtoženec je nato govoril o vseh točkah obtožnice ter podal nekaj zelo važnih političnih izjav. Med drugim je izjavil, da pisma princa Karla, ki jih je prinesel iz Pariza in ki so jih našli pri njem, ne predstavljajo nič drugega, kakor direktni odgovori bivšega prestolonaslednika na razgovor, ki ga je Bratstvo objavilo v pariškem listu «Figaro», in v katerem osebno napada princa Karla in ga žali. Vse obdolžitve proti princu Karlu so neresnične. Obtoženec je povdarjal, da se Karel ne bo nikoli poslužil revolucionarnih metod, da bi se mogel povrniti v svojo domovino. Manollescu je nato v kratkih obrisih ori-

sal svoje življenje ter je naglašal, da je bil že s 34 leti član vlade. Govoril je o svojih osebnih odnosih ter o svoji vdanosti napram bivšemu prestolonasledniku. Govor Manollescu je povzročil pravo ginenost med vsemi navzočimi. Končal je svoja izjavljanja z izjavo, da bo, če prav bi bil kljub svoji neodločnosti od vojaškega sodišča obojen, vendarle vzklíknil: «Zivela vojska!»

Nato se je začelo zasliševanje prič. Kot prvi je bil zaslišan predsednik narodne kmečke stranke Julij Maniu, ki je podal nekaj važnih političnih izjav. Maniu je orisal okoliščini, pod katerimi je prišlo do njegove avdiencije pri kralju Ferdinandu dne 31. decembra 1925. Na tej avdienci je Maniu vztrajal, naj se specijalna komisija, sestavljena iz zastopnikov vlade in političnih strank odpošlje v Italijo h Karlu ter naj ga pridobi za to, da umakne svojo abdikacijo in naj se povrne v domovino. Njegov predlog takrat ni bil sprejet. Maniu je v svojem in v imenu svoje stranke povdarjal, da stoji na stališču, da se more ustavni akt od 4. januarja 1926 legalnim putem izpremeniti. To stališče je stranka tudi izrazila v komunikaciji, ki se pa svoj čas ni smela objaviti.

Prihodnja priča glavni tajnik narodne kmečke stranke Maedaru je izjavil, da je bivšega prestolonaslednika dvakrat posetil v Parizu. Takrat je šlo za vprašanje, ali bo Karel sprejel njemu stavljenega pogoje, namreč naj se loči od gospe Lupeacu in naj se povrne k svoji rodbini. Karel mu je to obljubil ter je povdarjal, da se nikoli ne bo poslužil revolucionarnega gibanja za svoj povratak v domovino.

Priča, bivši ministriški predsednik in eden voditeljev narodno - kmečke stranke Vajda Vujevod, je orisal okoliščini, pod katerimi se je njemu in prof. Jorgi posrežilo odvrtiti l. 1921. takratnega prestolonaslednika od njegovega sklepa, da bi se že takrat odpovedal prestolu. Nato so bili zaslišani finančni minister Popovici, bivši notranji minister Goga in bivši minister Petrovici, ki so vsi ugodno izpovedali za obtoženca.

Kompromitirani nemški komunisti

Berlin, 12. novembra. h. Pri centralni komunistični stranki je policija na podlagi odredbe lipkkih oblasti izvršila hišno preiskavo ter zaplenila mnogo obtožnega materiala.

Förster obtožen veleizdaje

Berlin, 12. novembra. h. Proti znanemu pacifistu prof. Försterju je bilo izdano povelje za aretacijo in »ker zaradi veleizdaje. Kar pa je prof. Förster v Švici, je to povelje kasneje.

Kumanudijeve čestitke dr. Baxi
Beograd, 12. novembra. p. Župan beogradske občine minister dr. Kumanudi, je poslal praškomu županu dr. Baxi ob priliki njegove ponovne izvolitve za župana v beogradske občine besedovane čestitke.

Praznik avstrijske republike
Dunaj, 12. novembra. h. Danes na državni praznik je socialnodemokratska stranka privedla pod devizo »proti fašizmu — za republiko« demokratski pohod po mestu. Udeležba so cenili na 100 tisoč oseb.

Delavska proslava Kossutha
Budimpešta, 12. novembra. h. Jutri priredi socialna demokratska stranka Kossuthovo slavnost, ki jo je policija najprej prepovedala, a kasneje dovolila. Slavnostni govornik bo poslanec Peyer.

Napačni stric našega kralja
Beograd, 12. novembra. p. Inozemski listi poročajo, da se je v Parizu poročil za dni neki princ Nikola Karagorgjević, ki je brat stric našega kralja. Na merodajnem mestu to vest odločno demantirajo s pristavo, da naš kralj sploh nima nikakega strica Nikole.

Finančni minister ne gre v inozemstvo

Beograd, 12. novembra. p. Vašemu dopisniku je danes izjavil finančni minister, da vest o njegovem odhodu v inozemstvo v svrhu sklenitve posojila ne odgovarja resnici. On sploh ne namerava potovati v inozemstvo, to tem manj, ker mora biti v Beogradu, da zastopa proračun pred Narodno skupščino.

Belí savojški kríz in liktorski sveženj

Rim, 12. novembra. o. Mussolini je doletel, da se mora vse državne zastave opremiti z liktorskim sveženjem, ki je bil koncem lanskega leta proglašen za državni emblema.

Vladni ukrepi proti separatistični propagandi v Alžaciji

Pariz, 12. novembra. h. Oficijsko se objavlja: Na seji ministrskega sveta, ki je bila sklicana na predlog ministrskega predsednika in notranjega ministra, je vlada sklenila od jutri naprej prepovedati separatistične liste «Die Wahrheit», «Die Zukunft» in «Volksstimme», ki izhajajo v Alžaciji.

Mandatna komisija Društva narodov

Zeneva, 12. novembra. (be.) Dvanajsto zasedanje mandatne komisije Društva narodov je bilo včeraj zaključeno. V komisiji je prvič sodelovala Nemčija. Sklepi komisije bodo objavljeni potem, ko bodo predloženi Svetu Društva narodov.

120.000 tobačnih delavcev v Nemčiji na cesti

Berlin, 12. novembra. Ker so se pogajanja med tobačnimi tovarniki in delavstvom ponorečila, bo izprlji v ponedeljek 120.000 delavcev.

Nemčija in Italija

Nasprotje med nemško in italijansko zunanjo politiko.

Rimski dopisnik »Kölnische Zeitung« objavlja daljši članek pod naslovom »Italija in politika Nemčije v Društvo narodov.« V fašističnih krogih, pravi med drugim dopisnik, niso posebno razpoloženi za dr. Stresemanna, ker je njegova politika z idejnega stališča v popolnem nasprotju z Mussolinijevo. Fašistična zunanja politika je imperijalistična in militaristična; ona zahteva razširjenje Italije v vseh smereh in, če se mir ni kršil, se to ni zgodilo samo zato, ker se še ni ponudila pripravna prilika za vojno in se po Mussolinijevih mislih tak priložnost ne bo pojavila pred l. 1935. ali 1940. Toda Italija se pripravila morala in materialno, vojaško in gospodarsko za tisti trenutek. Fašistična mentaliteta je predvsem militaristična in cela fašistična država je usmerjena na vojno.

Nasprotno pa je nemška politika pacifična ne samo načelno, marveč tudi zato, ker odgovarja mir čustvom nemške ljudske množice in koristim Nemčije. Zategadelj se nemška politika orijentira k Društvo narodov, ki je temelj mirovnih pogodb in jih ima pravico kontrolirati. Nasprotno pa je Italija sovražna Društvo narodov, od katerega more pričakovati samo ovire za svojo ekspanzivno politiko.

Na drugi strani je Stresemann mož Locarna in pristaš sodelovanja s Francijo. Res je, da se je tudi Italija priključila tej pogodbi, toda samo iz bojazni pred osamljenostjo. Dejansko pa fašisti Locarna nič manj ne sovražijo kot Zenevo, kajti, če bi Nemčija in Francija prišli do iskrenega in trajnega sodelovanja, bi se ustavila laška ekspanzionistična politika, ki se more izvajati samo v škodo Francije. Locarno ščiti namreč Francijo ne samo napram Nemčiji, temveč tudi nasproti Italiji.

Dokler bo Locarno v veljavi, ne bo Italija mogla izrabljati nemško-francoskega spora zoper Francijo. Z nobeno obljubo se Stresemann ni dal odvrtiti od ravne črte sporazuma s Francijo, čeprav so mu šovinišči zelo oteževali to pacifično delo. Stresemann se tudi ni dal pridobiti za kakršnokoli izrabljanje francosko-italijanskega nasprotja za pritisk na Francijo. Odrkel se je svoemu potovanju v Rim, ki ga je spomlad laško časopisje neprestano napovedovalo.

Italija z mednarodnega stališča ni v priletnem položaju in ker dr. Stresemann ne stori ničesar, da bi jo rešil tega položaja, marveč je celo obljubil razširiti Locarno tudi na iztok, so v Italiji zelo hudn nanj. Velja jim, kakor tudi Briand in Chamberlain, za prostozidlarja (v resnici ta dva nista framazona) in v dejstvu, da so ti trije možje prostozidlarji, vidijo fašisti skrivnost njihovega sporazuma, ki je popolnoma nerazumljiv za laško mentaliteto.

Afera Blumenstein

Pariz, 12. novembra. h. V aferi Blumenstein se je izvršila danes druga senzacionalna aretacija. Že jutraj je bil aretiran pariški finančnik De Flois, v teku dneva pa bivši francoski konzul v San Franciscu Pierre Lacaze. Oba aretirana sta pomagala Blumensteinu prodajati ponarejene vrednostne papirje.

Zadnje izdaje večernih listov ter nedeljske izdaje javljajo, da je treba pričakovati v aferi Blumenstein nadaljnji senzacionalni aretacije. Tudi v provinci se vršijo hišne preiskave.

Praga, 12. novembra. h. Finančni minister dr. Engliš je z vsa odločnostjo izjavil v proračunskem odboru glede vprašanja zlata valute, da finančna uprava absolutno ne misli izpremeniti češkoslovaški valutni sistem ali pa vpeljati novo valutno enoto. Na vprašanje o aferi Blumenstein je izjavil minister, da ne pozna Blumensteina in da ni bil ne direktno ne indirektno z njim v zvezi. Ako je bila kakva privatna institucija v kontaktu s Blumensteinom, je to njena stvar. (Glej tudi na 7. strani.)

Kako se je varala - Italija

c. d. — V Italiji, 10. novembra.

Fašistična Italija že dolgo časa ni doživela tako hudega zunanje-političnega poraza, kakor ga je doživela sedaj, ob podpisu jugoslovensko-francoske prijateljske pogodbe.

Dejstvo je, da je ob prvi vesti o neposredno predstojem podpisu, ki je dospela v Italijo, tako osupnila italijansko službeno in neslužbeno javnost, da je popolnoma zaprlo usta drugače tako gostobesednemu italijanskemu tisku in posebno še tedaj, ko gre za jugoslovenske stvari. Sedaj, po štirih, petih dneh, jim je nekoliko odleglo in prihaja izbruh za izbruhom, drug hujši od drugega, besneljši za besneljšim. Seveda pa se z druge strani zagotavlja z vso mogočo in vendar tako očitno hlinjeno hladnokrvnostjo, da je v Italiji vse mirno zaradi podpisa te pogodbe, da stvar prav nikogar ne vznemirja in da je vobče ta pogodba že stara, itak že davno premagana zadeva. Kako naj se sklada to besenje na eni in ta narejena hladnost na drugi strani, ni mogoče razumeti, a oboje je brez dvoma najboljši dokaz, da je udarec, ki je zadel s to pogodbo Italijo, njeno mednarodno politiko in, kar je še prav posebej, njeno fašistično nadutost in samoljublje, tako težak, da je bilo treba časa, preden se je zavedla pod njim in da sedaj išče tolažbe v kriku in viku, podkavanju in obrekovanju. In jasno je, da ji je prišel ta udarec kakor iz jasnega, popolnoma nepričakovano in v takih okoliščinah, da ji je popolnoma zmedel njene načrte, katerih uresničenja je pričakovala od dne do dne, nikakor pa ne njihovega popolnega poloma. Če se danes v Italiji že čisto glasno govori, da se gospod Bodrero pač ne more več vrniti v Beograd, to je le še en dokaz več, da je podpis jugoslovensko-francoske prijateljske pogodbe prišel Italiji popolnoma nepričakovano in tudi v takih prilikah, da ga vsa priznana laška spretnost v spletkarstvu ni mogla preprečiti.

Je pa tudi še neki drug dokaz za vse to in tako zgorevan, tako značilen, da je v resnici vreden, da ga pozna kar najširša javnost. V oni znameniti posebni izdaji italijanske politične revije »La Gerarchia«, ki je v celoti posvečena primorskim vprašanjem, revije, kateri je, kakor znano ravnatelj in odgovorni urednik sam gospod Mussolini, je očrtan tudi notranji in zunanji politični položaj držav, ki gravitirajo proti Primorju, med njimi seveda tudi položaj Jugoslavije.

V spisu, ki se tiče Jugoslavije, se pravi, da je mednarodni položaj Jugoslavije še težavnejši kot pa notranji, da je izprememba politike napram Italiji ob priliki podpisa tiranskega pakta spravi la beogradske vlado v položaj, iz katerega ne more najti izhoda. Mala antanta se omejuje le na nekatere splošne sklepe, Francoska ima za Jugoslavijo pač lepe besede, a v kake pustolovščine z dvomljivim izidom se noče spuščati, politika spletkarstva in komitskih vpadov pa da tudi ne dosega nikakih uspehov, ker naleta na drugi strani na odločen odpor. Radičev načrt sporazuma z Bolgarsko na federalistični podlagi je neizvedljiv; v Makedoniji ni mirno, makedonski emigranti imajo pretežek vpliv na Bolgarskem, kjer bi morala pasti vsaka vlada, ki bi ne bila zvesta idealom makedonske neodvisnosti, četudi težave trenutno preprečujejo odkrito podpiranje makedonskega pokreta, Grška se je prepričala, da se hoče Jugoslavija polastiti Soluna, atenski parlament je zavrnil Pangalosove konvencije in ni upanja, da bi se pogajanja kmalu zopet obnovila. Grška se ne da oamamiti z Marinkovićevimi frazami o »balkanskem Locarnu« in geslom »Balkan balkanskim narodom«, s katerim se le hoče doseči jugoslovensko nadvlado na Balkanu in zadati resen udarec italijanskemu prestižu. Potem pa pravi dobesedno:

»Jugoslovanski zunanji minister je upal, da bo v Zenevi dosegel podpis že po Ninčiču pripravljene pogodbe s Francijo. Bila bi to medla tolažba, ko so bili učinki te pogodbe že poračunani, in sicer v negativnem smislu za Jugoslavijo, toda vendar bi se bil mogel ta dogodek, čeprav še tako skromen, predstavljati kot nekaka zmaga beogradske diplomacije; ali Quai d'Orsay ni smatral prilike za primerno in ni hotel dati niti tega malega zadoščenja svojih balkanskih prijateljev.

»Sedaj je pač treba, da odloči izkušnja. Jugoslavija bo mogla iziti iz svojega osamljenja po veliki cesti povratka k prijateljstvu z Italijo, če ratificira nettunske konvencije in se zopet opirne črke in duha pogodbe prijateljstva in skupnega delovanja z Italijo. Toda Srbi so trdoglavi in Marinković govori še o potrebi razpravljanja o albanskem vprašanju pred Društvo narodov!.

Tako se je torej mislilo in pisalo pred mesecem dni pod osebno odgovornostjo gospoda Mussolinija, ministrskega predsednika in ministra zunanjih stvari, pa naj bi ne bila vsa italijanska službeno in neslužbeno javnost trdno prepričana, da je pričakovati vsak čas Jugoslavije v obliki spokornice pred nogami fašistične Italije. Revica, popolnoma osamljena, kam naj se obrne, če ne k njej! In tu, kakor strela iz jasnega, vest o neposredno predstojem podpisu jugoslovensko-francoske pogodbe! Italijanska osuplost in srd sta lahko razumljiva, a zdi se, da je tolažba, ki si je išče sedaj fašistična Italija v svojem viku in kriku, v svojem podkavanju in obrekovanju za ta temeljiti poraz svoje mednarodne politike pač že precej mo-

lejša, kot pa je tolažba, ki jo ima Jugoslavija v podpisu svoje pogodbe s Francijo, katero se more celo po besedah same Mussolinijeve revije smatrati za zmago beogradske diplomacije, skromno sicer, ali vendar — zmago!

Samostojnim demokratom!

Dan stranke se bo vršil v vsej državi v nedeljo, dne 4. decembra.

Vsi naši prijatelji morajo ta dan posvetiti zbiranju prispevkov za Samostojno demokratsko stranko.

V času, ko naša mlada demokracija vstaja k obrambi osnovnih človeških in političnih svobod in v spoštovanju narodne volje, je Samostojni demokratski stranki potrebna, bolj kakor kdajkoli, gmotna pomoč njenih prijateljev. Življenje strank zahteva dandane ogromne gmotne žrtve. Delo na organizaciji stranke, volilna agitacija, strankarski tisk, brošure, letaki itd. — vse to stane ogromne vsote denarja.

Za našimi nasprotniki stoji banka in razni fond. Naša stranka pa se vzdržuje samo s požrtvovalnostjo svojih članov. V tem pa je tudi največje jamstvo za njeno popolno neodvisnost, v tem obstoja možnost, da SDS provaja čisto in pošteno narodno politiko.

Dne 4. decembra mora vsak zavezanec samostojni demokrat pokloniti svoj prispevek za stranko. Ne sme biti niti enega našega prijatelja, ki se ne bi spomnil svoje stranke vsaj s skromnim darom. Ta dan mora biti revija strankarske zavesti in moči vseh njenih članov. Kdor pa ne bo izvršil svoje dolžnosti, bo lahko upravičeno smatran, da ni iskren naš prijatelj.

Pozivam vse kraljeve odbore stranke, da takoj skličejo svojo sejo in da sklepajo o organiziranju strankarskega dne. Prepričano je njihovem sklepu, da po kraljevih razmerah izvedejo primerno organizacijo.

Samostojni demokrat! Dne 4. decembra izvršite svojo dolžnost napram stranki!

Predsednik Samostojne demokratske stranke
Svetozar Pribečević.

Gospod Korošec in njegove obljube

Gospod Korošec, ki s svojo partijo služi v radikalnem klubu za tisto, kar Nemeč imenuje »Stimmvieh«, se v tej vlogi očitno počuti kot zadovoljni Kranjec.

Položaj je po izjavah gospoda Korošča kaj enostaven. Situacija je normalna in stabilna, prvi, in ni predvideti, da bi se v doglednem času spremenila. Pri vseh glasovanjih v plenumu Narodne skupščine in v odborih razpolaga vlada z dvetretjinsko večino.

Če je temu tako, zakaj pa ta vlada v taki normalni in stabilni situaciji nič ne dela? Kako to, da ta vlada, ki razpolaga z dvetretjinsko večino, Narodni skupščini ne da nobenega dela, da prekada njene seje z enega tedna na drugega in bi jo sploh najraje odgodila do bogvekdaj, ker sploh zanjo še nima nič pripravljenega materiala? Kakšna normalnost in stabilnost je to, da imamo vlado, ki bi lahko delala, a tega noče, ki razpolaga z zadostno parlamentarno večino, da bi se lahko posvetila reševanju važnih in nujnih državnih nalog, a jo pusti brezpazno tritati čas?

V resnici: take abnormalne situacije kot jo je ustvarila vlada g. Vukičevića, v naši državi še ni bilo, a tudi ne toliko srdite nevolje ljudstva, kolikor jo je danes nebrane proti temu režimu, ki je v nemarnosti in nesposobnosti že skoraj dosegel rekord.

Gospod Korošec dobro ve, kako je razpoloženje danes v njegovem lastnem taboru: ljudje, ki so ga volili, slepo verujoč njegovim pripovedkam o čudežih, ki se bodo rodili iz blejskega pakta, hočejo zdaj videti vsaj malo dobrino, prihajajočo od tega, da je SLS na vladi. Zdjaj je že dva meseca na vladi, a izpolnila se ni doslej niti ena od vseh tistih velikih obljub, s katerimi se je tako široko ustil g. Korošec po svojih volilnih shodih. V čem občuti Slovenija, da je na vladi SLS? Doslej absolutno samo v dan na dan hujši gospodarski stiski, za katere ublažitev vsaj v eni ali drugi obliki, ki je momentano izvedljiva, vlada zaradi blejskega pakta doslej ni vanila niti z mezincom.

Zakaj ta vlada nič ne dela? Tako se z ogorčenjem vprašuje vsak, a gospod Korošec ima hujše vprašanje, da je tega kriva opozicija, ki da sabotira delo Narodne skupščine. To izjavlja gospod Korošec uprav v dneh, ko je deželevo iz opozicijskih vrst protestov proti sabotiranju Narodne skupščine od strani vlade. In z istim humorjem odpravlja gospod Korošec tudi vprašanje, ki je za Slovenijo življenjskega pomena: vprašanje izenačenja davkov. Sedanja vlada ne more predložiti zakonskega projekta prejšnjih vlad, ker z njim ni zadovoljna in ne more prevzeti odgovornosti zanj. Z nujnimi predlogi pa se taka važna vprašanja preko noči ne morejo rešiti. — tako je izjavil v »Slovenec«.

Nekadaj, ko je bil v opoziciji, je gospod Korošec bil o tem ravno nasprotnega mnenja. In še pred zadnjimi volitvami je obetal, da bo SLS nujno zahtevala izenačenje davkov. Zdjaj se pa to vprašanje z nujnimi predlogi ne da rešiti? Zakaj neki ne? Če se ne da rešiti, se da pa vsaj načeti. In če sedanja vlada s tozadevnim prolektom prejšnjih vlad ni zadovoljna, zakaj pa se po svoje ne prenaredi ali pa izdela nov projekt? In zakaj ga nujno ne predloži Narodni skupščini? Zakaj vlada vpra-

šanja izenačenja davkov sploh ne smatra za nujnega?

Gospod Korošec bo na ta vprašanja ostal dolžan odgovor. V ostalem ga je pa že dal via facti, ker je v Narodni skupščini že glasoval proti izenačenju davkov in tako izpolnil obljubo, ki jo je dal svojim volicem. In upamo, da bo v tem normalnem, stabilnem in zanj tako zadovoljivem položaju vlade gospoda Vukičevića enako izpolnil tudi vse druge svoje volilne obljube, ki jih je za en raztrgan koš.

Volilno gibanje v Mariboru

Maribor, 10. novembra.

Dasi je že 18. oktobra potekel reklamacijski rok za občinske volitve v Mariboru, še vendar niti do danes ni moglo okrožno sodišče dostaviti občini vseh sklepov glede reklamacij: na eni strani, ker je število reklamacijskih vlog ogromno, nad 2000, na drugi strani pa iz razlogov pomanjkanja pisarniškega osebja na okrožnem sodišču. Čujemo, da bodo šele jutri poslani mestni občini od okrožnega sodišča zadnji sklepi, tako da bo menda v soboto ali ponedeljek postal volilni imenik pravomočen in bo takrat prvi dan za vlaganje list.

Bolne priprave strank, zlasti onih, ki po svoji moči pridejo v poštev, so v glavnem končane. Očitno je, da bodo najmanj štiri stranke (SLS, socialisti, Nemci in SDS) tekmovale, katera bo mogla spraviti svojo listo na prvo mesto. Vse navedene stranke imajo svoje liste gotove, pripravljene za vložitev.

Kakor stoji stvari danes, bomo imeli pri sedanjih občinskih volitvah v Mariboru 18. decembra najmanj 8 : 9 inicij: klerikalno, demokratsko, socialistično, nemško, komunistično, narodnosocialno, obrtniško, radikalno in kot deveto morda še tudi listo z Zagorskega, o katerem se zaenkrat sicer še nič ne čuje, ki nas bo po gotovo zopet osrečil s svojo šaljivo kandidaturom. Nosilec liste SLS bo kakor se čuje, dr. Veble. Demokratska lista ima za nosilca znanega odličnega političnega in gospodarskega delavca, zobozdravnika dr. Kaca. Kdo bo vodil nemško listo, se še ne ve. Narodni socialisti so se tokrat odločili za samostojni nastop, ker domnevali, da bodo na tak način dobili več mandatov nego bi jih mogli dobiti v zvezi z demokratii. Mi im le želimo, da se ne bi prevarili. Nosilec njihove liste bo baje g. Tumpelj. Za samostojno obrtniško listo se je zadnje dneve bila precej huda borba, za in proti. Na ponedeljkovem sestanku je končno obveljalo stališče zagovornikov samostojne obrtniške liste, na kateri bi bili na prvih mestih krojač Dolšek, čevljar Krajcar, slikar Ambrožič, gostilničar Lipovšek in drugi. V nedeljo imajo obrtniki shod v Garmbrnu. — Radikalna lista bo imela za nosilca g. Janka Tavčarja.

O izgledih posameznih strank danes govoriti ni bilo preuranjeno. Vendar je iz izida deloma oblastnih deloma skupščinskih volitev že precej na dani, da bodo socialisti relativno najmočnejši, dasi si klerikalci danes še delajo korajžo in upajo, da bodo po številu glasov socialiste posekali.

Klerikalci so postali že precej nervozni, zlasti zaradi samostojne obrtniške liste. Današnji »Slovenec« je že pričel z grožnjami proti obrtnikom, ki bi se »drznili« upreti se klerikalni strahovlati. Razumljivo! Saj se je volitvijo za SLS dosedaj zlasti rekrutiralo iz vrst tega obrtništva, ki si ga je znal zlasti »zlati Žebot« ovijati okrog prsta. Tu bi se znalo nekoliko skrhati, zato nervoznost v klerikalnem generalnem štabu, ki si daje v deloma surovih izbruhih duška v časopisu SLS.

Kor bomo od vložitve list do dneva volitev imeli še skoro mesec dni časa, ni dvoma, da se bo velika borba še razvila v običajne neprilne oblike. Za to bo že preskrbelo klerikalno časopisje, ki je že zasviralo uverturo.

Za pospešitev gradnje skupščinske palače

Beograd, 12. novembra. p. Administrativni odbor Narodne skupščine je na svoji današnji seji določil poslanca gg. Agatonovića, Valerijana Pribičevića in Vujića, da intervnuirajo pri ministru za javna dela in pri finančnem ministru v zadevi gradnje novega skupščinskega poslopja. Od finančnega ministra naj zlasti zahtevajo, da vstavi v novi proračun potrebne kredite, da bo gradnja najkasneje do prihodnje jeseni dovršena. V to svrhu je potrebno še 60 do 70 milijonov dinarjev.

Manifestacija demokratske omladine v Zagrebu

Zagreb, 12. novembra. n. Danes ob 18. sta dospela semkaj poslanci dr. Pivko in minister dr. Angeljakovič, ki se udeležijo minošnje konference zagrebških akademikov v zadevi jutrišnjih volitev v akademsko podporno društvo. Na kolodvoru jih je pričakovalo okrog 400 dijakov, ki so jima prirejali viharne ovacije. Poslanca dr. Pivka je pozdravil na kolodvoru pristav Davidovičev demokratov, ministra dr. Angeljakovića pa nato v hotelu Esplanadu, kamor so ju dijaki korporativno spremljali, pristav SDS.

Tudi Nizozemska se oborožuje

Amsterdam, 12. novembra. (be.) Mornariški minister je izjavil, da bo Nizozemska do leta 1930. zgradila 2 križarki, 12 rušilcev in 18 podmornic.

Tragična zagonetka „Mafalde“

Genova, 12. novembra. (be.) Semkaj so pripeli rešeni častniki ponesrečenega italijanskega parnika »Mafalda«. Pred včerajšjo komisijo so izjavili, da ne morejo dati nobenih pojasnil o vzrokih katastrofe. Iz Buenos Airesa javljajo, da je ameriški parnik Stantonov zadel na potopljeni parnik »Mafalda«, čigar deli štrlijo iz morja.

Olimpijada v Amsterdamu

Amsterdam, 12. novembra. (be.) Dosedaj je 31 držav sprejelo vabilo na olimpijske igre, ki so vrše prihodnje leto v Amster-

Manollescu ne zagovarja sebe, ampak princa Karla

Izjavlja, da so vsi dokumenti ponarejeni, obdolžitve pa neresnične

Princ Karel se ne bo nikoli poslužil revolucionarnih metod, pač pa legalnega pota za svoj povratak v domovino. — Zanimive izjave priči

Bukarešta, 12. novembra. h. Današnja razprava proti Manollescu je bila zelo dramatična. Obtoženec je imel svoj obrambni govor, ki je napravil na vse navzoče zelo globok vtis, tako da se večina ni mogla obraniti solz. Celo vojaško sodišče je s trudom zadrževalo svojo ginjenost.

Manollescu je prišel svoj obrambni govor, ki je trajal polne tri ure, s predstaviteljem programatičnega članka v svojem listu, čigar izhajanje je vladna prepovedala. V tem članku se priznava Manollescu kot sovražniku sedanje režime, proti kateremu napoveduje najostrejšo borbo. Današnji režim je označil kot diktaturo manjšine. Bratiana kot diktatorja je treba politično napraviti neškodljivega. Kc se je čital ta članek, je bila seja proglašena za tajno, vendar pa ji so mogli prisostvovati novinarji. Ko je bila seja proglašena za javno, je prišlo v dvorano zopet šest civilnih oseb. Manollescu je nato izjavil, da so vsi dokumenti, ki so se predložili proti njemu kot obtožila gradivo, ponarejeni, in da so vse obdolžitve neresnične. Povdarjal je predvsem, da je nastopal iz lastne inicijative in da stranka, čije član je, nima v tem oziru ničesar opraviti, ker sloji v tem oziru ravno na nasprotnem stališču. Zasliševanje priči bo potrdilo njegove trditve. Manollescu je izjavil, da nikakor ni hotel kršiti reda v državi, temveč samo pripraviti pot za povratak bivšega prestolonaslednika Karla, in sicer na legalni način.

Obtoženec je nato govoril o vseh točkah obtožnice ter podal nekaj zelo važnih političnih izjav. Med drugim je izjavil, da pisma princa Karla, ki jih je prinesel iz Pariza in ki so jih našli pri njem, ne predstavljajo nič drugega, kakor direkten odgovor bivšega prestolonaslednika na razgovor, ki ga je bratiana objavil v pariškem listu «Figaro», in v katerem osebno napada princa Karla in ga izli. Vse obdolžitve proti princu Karlu so neresnične. Obtoženec je povdarjal, da se Karel ne bo nikoli poslužil revolucionarnih metod, da bi se mogel povrniti v svojo domovino.

Manollescu je nato v kratkih obrisih ori-

sal svoje življenje ter je naglašal, da je bil že s 34 leti član vlade. Govoril je o svojih osebnih odnosih ter o svoji vdanosti napram bivšemu prestolonasledniku. Govor Manollescu je povzročil pravo ginjenost med vsemi navzočimi. Končal je svoja izvajanja z izjavo, da bo, če prav bi bil kljub svoji nedolžnosti od vojaškega sodišča obsojen, vendarle vzkliznil: «Živela vojska!»

Nato se je začelo zasliševanje priči. Kot prvi je bil zaslišan predsednik narodne kmečke stranke Julij Maniu, ki je podal nekaj važnih političnih izjav. Maniu je orisal okoliščine, pod katerimi je prišlo do njegove avdijence pri kralju Ferdinandu dne 31. decembra 1925. Na tej avdijenci je Maniu vztrajal, naj se specialna komisija, sestavljena iz zastopnikov vlade in političnih strank odpošlje v Italijo h Karlu ter naj ga pridobi za to, da umakne svojo abdikacijo in naj se povrne v domovino. Njegov predlog takrat ni bil sprejet. Maniu je v svojem in v imenu svoje stranke povdarjal, da stoji na stališču, da se more ustavni akt od 4. januarja 1926 legalnim putem izpremeniti. To stališče je stranka tudi izrazila v komunikaciji, ki se pa svoj čas ni smel objaviti.

Prihodnja priča glavni tajnik narodne kmečke stranke Maedaru je izjavil, da je bivšega prestolonaslednika dvakrat posetil v Parizu. Takrat je šlo za vprašanje, ali bo Karel sprejel njemu stavljenе pogoje, namreč naj se loči od gospe Lupescu in naj se povrne k svoji rodbini. Karel mu je to obljubil ter je povdarjal, da se nikoli ne bo poslužil revolucionarnega gibanja za svoj povratak v domovino.

Priča, bivši ministri predsednik in eden voditeljev narodno-kmečke stranke Vajda Vujevod, je orisal okoliščine, pod katerimi se je njemu in prof. Jorgi posrečilo odvrti 1. 1921. takratnega prestolonaslednika od njegovega sklepa, da bi se že takrat odpovedal prestolu. Nato so bili zaslišani finančni minister Popovici, bivši notranji minister Goga in bivši minister Petrovici, ki so vsi ugodno izpovedali za obtoženca.

Kako se je varala — Italija

c. d. — V Italiji, 10. novembra.

Fašistična Italija že dolgo časa ni doživela tako hudega zunanepolitičnega poraza, kakor ga je doživela sedaj, ob podpisu jugoslovensko-francoske prijateljske pogodbe.

Dejstvo je, da je ob prvi vesti o neposredno predstojem podpisu, ki je dospela v Italijo, tako osupniti italijansko službeno in neslužbeno javnost, da je popolnoma zaprlo usta drugace tako gostobesednemu italijanskemu tisku in posebno še tedaj, ko gre za jugoslovenske stvari. Sedaj, po štirih petih dneh, jim je nekoliko odleglo in prihaja izbruh za izbruhom, drug hujši od drugega, besnejši za besnejšim. Seveda pa se z druge strani zagotavlja z vso mogočo in vendar tako očitno hlinjenjem hladnokrvnostjo, da je v Italiji vse mirno zaradi podpisa te pogodbe, da stvar prav nikogar ne vznemirja in da je vobče ta pogodba že stara, itak že davno premagana zadeva. Kako naj se sklada to besnenje na eni in ta narejena hladnost na drugi strani, ni mogoče razumeti, a oboje je brez dvoma najboljši dokaz, da je udarec, ki je zadal s to pogodbo Italijo, njeno mednarodno politiko in, kar je še prav posebej, njeno fašistično nadutost in samoljublje, tako težak, da je bilo treba časa, preden se je zavedla pod njim in da sedaj išče tolažbe v krik in viku, podkavanju in obrekovanju. In jasno je, da ji je prišel ta udarec kakor iz jasnega, popolnoma nepričakovano in v takih okoliščinah, da ji je popolnoma zmedel njene načrte, katerih uresničenje je pričakovala od dne do dne, nikakor pa ne njihovega popolnega plosoma. Če se danes v Italiji že čisto glasno govori, da se gospod Bodrero pač ne more več vrniti v Beograd, je to le še en dokaz več, da je podpis jugoslovensko-francoske prijateljske pogodbe prišel Italiji popolnoma nepričakovano in tudi v takih prilikah, da ga vsa priznana laška spretnost v spletkarjenju ni mogla preprečiti.

Je pa tudi še neki drug dokaz za vse to in tako zgorev, tako značilen, da je v resnici vreden, da ga pozna kar najširša javnost. V oni znameniti posebni izdaji italijanske politične revije «La Gerarchia», ki je v celoti posvečena primorskim vprašanjem, reviji, kateri je, kakor znano ravnatelj in odgovorni urednik sam gospod Mussolini, je očitno tudi notranji in zunanji politični položaj držav, ki gravitirajo proti Primorju, med njimi seveda tudi položaj Jugoslavije.

V spisu, ki se tiče Jugoslavije, se pravi, da je mednarodni položaj Jugoslavije še težavnejši kot pa notranji, da je izprememba politike napram Italiji ob priliki podpisa tiranskega pakta spravila beograjsko vladu v položaj, iz katerega ne more nati izhoda. Mala antanta se omejuje na nekatere splošne sklepe, Francoska ima za Jugoslavijo pač lepe besede, a v kake pustolovščine z dvomljivim izidom se noče spuščati, politika spletkarstva in komitskih vpadov pa da tudi ne dosega nikakih uspehov, ker naleta na drugi strani na odločen odpor. Radičev načrt sporazuma z Bolgarsko na federalistični podlagi je neizvedljiv; v Makedoniji ni mirno, makedonski emigranti imajo pretežek vpliv na Bolgarskem, kjer bi morala pasti vsaka vlada, ki bi ne bila zvesta idealom makedonske neodvisnosti, četudi težave trenutno preprečujejo odkrito podpiranje makedonskega pokreta. Grška se je prepirala, da se hoče Jugoslavija polastiti Soluna, atenski parlament je zavrnil Pangalosove konvencije in ni upanja, da bi se pogajanja kmalu zopet obnovila. Grška se ne da omamiti z Marinkovičevimi frazami o «balkanskem Locarnu» in geslom «Balkan balkanskim narodom», s katerim se le hoče doseči jugoslovensko nadvlado na Balkanu in zadati resen udarec italijanskemu prestižu. Potem pa pravi dobesedno:

«Jugoslovenski zunanji minister je upal, da bo v Zenevi dosegel podpis že po Ninčiku pripravljene pogodbe s Francijo. Bila bi to medla tolažba, ko so bili učinki te pogodbe že poračunani, in sicer v negativnem smislu za Jugoslavijo, toda vendar bi se bil mogel ta dogodek, čeprav še tako skromen, predstavljati kot nekaka zmaga beograjske diplomacije; ali Quai d'Orsay ni smatral prilike za primerno in ni hotel dati niti tega malega zadoščenja svoji balkanski prijatelji.

«Sedaj je pač treba, da odloči izkušnja. Jugoslavija bo mogla iziti iz svojega osamljenosti po veliki cesti povratka k prijateljstvu z Italijo, če ratificira nettunske konvencije in se zopet oprime črke in duha pogodbe prijateljstva in skupnega delovanja z Italijo. Toda Srbi so trdoglavi in Marinković govori še o potrebi razpravljanja o albanskem vprašanju pred Društvom narodov!...»

Tako se je torej mislilo in pisalo pred mesecem dni pod osebno odgovornostjo gospoda Mussolinija, ministrskega predsednika in ministra zunanjih stvari, pa naj bi ne bila vsa italijanska službena in neslužbena javnost trdno prepričana, da je pričakovati vsak čas Jugoslavije v obliki spokornice pred nogami fašistične Italije. Revica, popolnoma osamljena, kam naj se obrne, če ne k njej! In tu, kakor strela iz jasnega, vest o neposredno predstojem podpisu jugoslovensko-francoske pogodbe! Italijanska osuplost in srd sta lahko razumljiva, a zdi se, da je tolažba, ki si je išče sedaj fašistična Italija v svojem viku in krik, v svojem podkavanju in obrekovanju za ta temeljiti poraz svoje mednarodne politike pač že precej mod-

lejša, kot pa je tolažba, ki jo ima Jugoslavija v podpisu svoje pogodbe s Francijo, katero se more celo po besedah same Mussolinijeve revije smatrati za zmago beograjske diplomacije, skromno sicer, ali vendar — zmago!

Samostojnim demokratom!

Dan stranke se bo vršil v vsej državi v nedeljo, dne 4. decembra. Vsi naši prijatelji morajo ta dan posvetiti zbiranju prispevkov za Samostojno demokratsko stranko.

V času, ko naša mlada demokracija vstala k obrambi osnovnih človeških in političnih svobod in v spoštovanju narodne volje, je Samostojni demokratski stranki potrebna, bolj kakor kdajkoli, gmotna pomoč njenih prijateljev. Življenje strank zahteva dandanes ogromne gmotne žrtve. Delo na organizaciji stranke, volilna agitacija, strankarski tisk, brošure, letaki itd. — vse to stane ogromne vsote denarja.

Za našimi nasprotniki stoji banka in razni fond. Naša stranka pa se vzdržuje samo s požrtvovalnostjo svojih članov. V tem pa je tudi največje jamstvo za njeno popolno neodvisnost, v tem obstoja možnost, da SDS prevlada čisto in pošteno narodno politiko.

Dne 4. decembra mora vsak zavezanec samostojni demokrat pokloniti svoj prispevek za stranko. Ne sme biti niti enega našega prijatelja, ki se ne bi spomnil svoje stranke vsaj s skromnim darom. Ta dan mora biti revija strankarske zavesti in moči vseh njenih članov. Kdor pa ne bo izvršil svoje dolžnosti, bo lahko upravičeno smatran, da ni iskren naš prijatelj.

Pozivam vse kraljeve odbore stranke, da takoj skličejo svoje seje in da sklepajo o organiziranju strankarskega dne. Prepuščeno je njihovu sklepu, da po kraljevih razmerah izvedejo primerno organizacijo.

Samostojni demokrati! Dne 4. decembra izvršite svojo dolžnost napram stranki!

Predsednik Samostojne demokratske stranke
Svetozar Pribečević.

Gospod Korošec in njegove obljube

Gospod Korošec, ki s svojo partijo služi v radikalnem klubu za tisto, kar Nemec imenuje «Stimmvieh», se v tej vlogi očitno počuti kot zadovoljni Kranjec.

Položaj je po izjavah gospoda Korošca kaj enostaven. Situacija je normalna in stabilna, pravi in ni predvideti, da bi se v doglednem času spremenila. Pri vseh glasovanjih v plenumu Narodne skupščine in v odborih razpolaga vlada z dvetretjinsko večino.

Če je temu tako, zakaj pa ta vlada v taki normalni in stabilni situaciji nič ne dela? Kako to, da ta vlada, ki razpolaga z dvetretjinsko večino, Narodni skupščini ne da nobenega dela, da preklada njene seje z enega tedna na drugega in bi jo sploh najraje odgodila do bogvekdaj, ker sploh zanjo še nima nič pripravljenega materiala? Kakšna normalnost in stabilnost je to, da imamo vlado, ki bi lahko delala, a tega noče, ki razpolaga z zadostno parlamentarno večino, da bi se lahko posvetila reševanju važnih in nujnih državnih nalog, a jo pusti brezpardonno tritati čas?

V resnici: take abnormne situacije kot jo je ustvarila vlada g. Vukičevića, v naši državi še ni bilo, a tudi ne toliko srdite nevolje ljudstva, kolikor jo je danes nabrane proti temu režimu, ki je v nemarnosti in nesposobnosti že skoraj dosegel rekord.

Gospod Korošec dobro ve, kako je razpoloženo danes v njegovem lastnem taboru: ljudje, ki so ga volili, slepo verujejo njegovim prtpovedkam o čudežih, ki se bodo rodili iz blejskega pakta, hočejo zdaj videti vsaj malo dobrino, prihajajočo od tega, da je SLS na vladi. Zdaj je že dva meseca na vladi, a izpolnila se ni doslej niti ena od vseh tistih velikih obljub, s katerimi se je tako širokoustil g. Korošec po svojih volilnih shodih. V čem občuti Slovenija, da je na vladi SLS? Doslej absolutno samo v dan na dan hujši gospodarski stiski, za katere ublažitev vsaj v eni ali drugi obliki, ki je momentano izvedljiva, vlada zaradi blejskega pakta doslej ni ganila niti z mezinem.

Zakaj ta vlada nič ne dela? Tako se z ogorčenim vprašuje vsak, a gospod Korošec ima humor izjavljati, da je tega kriva opozicija, ki da sabotira delo Narodne skupščine. To izjavlja gospod Korošec uprav v dneh, ko je deželevo iz opozicijskih vrst protestov proti sabotiranju Narodne skupščine od strani vlade. In z istim humorjem odpravlja gospod Korošec tudi vprašanje, ki je za Slovenijo življenjskega pomena: vprašanje izenačenja davkov. Sedanja vlada ne more predložiti zakonskega projekta prejšnjih vlad, ker z njim ni zadovoljna in ne more prevzeti odgovornosti zanj. Z nujnimi predlogi pa se taka važna vprašanja preko noči ne morejo rešiti. — tako je izjavil v «Slovencu».

Nekelej, ko je bil v opoziciji, je gospod Korošec bil o tem ravno nasprotnega mnenja. In še pred zadnjimi volitvami je obetal, da bo SLS nujno zahtevala izenačenje davkov. Zdaj se pa to vprašanje z nujnimi predlogi ne da rešiti? Zakaj neki ne? Če se ne da rešiti, se da pa vsaj načeti. In če sedanja vlada s tozadevnim projektom prejšnjih vlad ni zadovoljna, zakaj ga pa po svoje ne prenaredi ali pa izdela nov projekt? In zakaj ga nujno ne predloži Narodni skupščini? Zakaj vlada vpra-

šanja izenačenja davkov sploh ne smatra za nujnega?

Gospod Korošec bo na ta vprašanja ostal dolžan odgovor. V ostalem ga je pa že dal via facti, ker je v Narodni skupščini že glasoval proti izenačenju davkov in tako izpolnil obljubo, ki jo je dal svojim volicem. In upamo, da bo v tem normalnem, stabilnem in zanj tako zadovoljivem položaju vlade gospoda Vukičevića enako izpolnil tudi vse druge svoje volilne obljube, ki jih je za en raztrgan koš.

Volilno gibanje v Mariboru

Maribor, 10. novembra.

Dasi je že 18. oktobra potekel reklamacijski rok za občinske volitve v Mariboru, še vendar niti do danes ni moglo okrožno sodišče dostaviti občni vseh sklepov glede reklamacij: na eni strani, ker je število reklamacijskih vlog ogromno, nad 2000, na drugi strani pa iz razlogov pomanjkanja pisarniškega osebja na okrožnem sodišču. Čujemo, da bodo šele jutri odposlani mestni občni od okrožnega sodišča zadnji sklepi, tako da bo menda v soboto ali ponedeljek postal volilni knenik pravomočen in bo takrat prvi dan za viaganje list.

Bojne priprave strank, zlasti onih, ki po svoji moči pridejo v poštev, so v glavnem končane. Otvoro je, da bodo najmanj štiri stranke (SLS, socialisti, Nemci in SDS) tekmovala, karpa bo mogla spraviti svojo listo na prvo mesto. Vse navedene stranke imajo svoje liste gotove, pripravljene za vložitve.

Kakor stoji stvari danes, bomo imeli pri sedanjih občinskih volitvah v Mariboru 18. decembra najmanj 8 s p inje: klerikalno, demokratsko, socialistično, nemško, komunistično, narodnosocialno, obrtniško, radikalno in kot deveto morda še tudi listo g. Zagorskega, o katerem se zaenkrat sicer še nič ne čuje, ki nas bo pa gotovo zopet osrečil s svojo šaljivo kandidaturom. Nosilec liste SLS bo kakor se čuje, dr. Vebler. Demokratska lista ima za nosilca znanega odličnega političnega in gospodarskega delavca, zobozdravnika dr. Kaca. Kdo bo vodil nemško listo, se še ne ve. Narodni socialisti so se tokrat odločili za samostojni nastop, ker domnevali, da bodo na tak način došli več mandatov nego bi jih mogli dobiti v zvezi z demokrati. Mi jim le želimo, da se ne bi prevarili. Nosilec njihove liste bo baie g. Tumpel. Za samostojno obrtniško listo se je zadnje dneve bila precej huda borba, za in proti. Na ponedeljkovem sestanku je končno obveljalo stališče zagovornikov samostojne obrtniške liste, na kateri bi bili na prvih mestih krojač Dolšek, čevljar Krjcar, slikar Ambrožič, gostilničar Lipovšek in drugi. V nedeljo imajo obrtniki shod v Gaborinu. — Radikalna lista bo imela za nosilca g. Janka Tavčarja.

O izgledih posameznih strank danes govoriti bi bilo preuranjeno. Vendar je iz trida deloma oblastnih deloma skupščinskih volitev že precej na dlan, da bodo socialisti relativno najmočnejši, dasi si klerikalci danes še delajo korajžje in upajo, da bodo po številu glasov socialiste posekali.

Klerikalci so postali že precej nervozni, zlasti zaradi samostojne obrtniške liste. Današnji «Slovenec» je že pridel z grožnjami proti obrtnikom, ki bi se «drnili» upreti se klerikalni strahovladi. Razumljivo! Saj se je volilstvo za SLS dosedaj zlasti rekrutiralo iz vrst tega obrtništva, ki si ga je znal zlasti «zlati Zebot» ovilati okrog prsta. Tu bi se znal nekoliko skrhati, zato nervoznost v klerikalnem generalnem štabu, ki ni dale v deloma surovih izbruhih duška v časopisih SLS.

Ker bomo od vložitve list do dneva volitev imeli še skoro mesec dni časa, ni dvoma, da se bo velika borba še razvila v običajne neprilne oblike. Za to bo že preskrbelo klerikalno časopisje, ki je že zasiralo uverturo.

Za pospešitev gradnje skupščinske palače

Beograd, 12. novembra. p. Administrativni odbor Narodne skupščine je na svoji današnji seji določil poslanca g. Agatonovića, Valerijana Pribečevića in Vujčica, da intervnujajo pri ministru za javna dela in pri finančnem ministru v zadevi gradnje novega skupščinskega poslopja. Od finančnega ministra naj zlasti zahtevajo, da vstavi v novi proračun potrebne kredite, da bo zgradba najkasneje do prihodnje jeseni dovršena. V to svrhu je potrebno še 60 do 70 milijonov dinarjev.

Manifestacija demokratske omladine v Zagrebu

Zagreb, 12. novembra. n. Danes ob 18. sta dospela semkaj poslance dr. Pivko in minister dr. Angjelinović, ki se udeležita nocojšnje konference zagrebških akademikov v zvezi jutrišnjih volitev v akademsko podporno društvo. Na kolodvoru jih je pričakovalo okrog 400 dijakov, ki so jim prirejali viharne ovacije. Poslanca dr. Pivka je pozdravil na kolodvoru priista Davidovičev demokratov. ministra dr. Angjelinovića pa nato v hotelu Esplanadu, kamor so ju dijaki korporativno spremljali, pristal SDS.

Tudi Nizozemska se oborožuje

Amsterdam, 12. novembra. (ba.) Mornarski minister je izjavil, da bo Nizozemska do leta 1930. zgradila 2 križarki, 12 rušilcev in 18 podmornic.

Tragična zagonetka „Mafalde“

Genova, 12. novembra. (ba.) Semkaj so prišli rešeni častniki ponesrečenega italijanskega parnika «Mafalda». Pred vladno komisijo so izjavili, da ne morejo dati nobenih pojasnil o vzrokih katastrofe. Iz Buenos Airesa javljajo, da je ameriški parnik Stantonov zadel na potopljeni parnik «Mafalda», čigar deli štrlijo iz morja.

Olimpijada v Amsterdamu
Amsterdam, 12. novembra. (ba.) Dosedaj je 31 držav sprejelo vabilo na olimpijske igre, ki so v prihodnje leto v Amster-

Kompromitirani nemški komunisti

Berlin, 12. novembra. h. Pri centrali komunistične stranke je policija na podlagi odredbe lipških oblasti izvršila hišno preiskavo ter zaplenila mnogo obtožnega materiala.

Förster obtožen veleizdaje

Berlin, 12. novembra. h. Proti znanemu pacifistu prof. Försterju je bilo izdano povelje za aretacijo in »oor zaradi veleizdaje. Ker pa je prof. Förster v Švici, je to povelje izsušeno.

Kumanudijeve čestitke dr. Baxi

Beograd, 12. novembra. p. Zupan beograjske občine minister dr. Kumanudi, je poslal praktično župan dr. Baxi ob priliki njegove ponovne izvolitve za župana v župan beograjske občine besojavne čestitke.

Praznik avstrijske republike

Dunaj, 12. novembra. h. Danes na državni praznik je socialnodemokratska stranka privedla pod devizo »proti fašizmu — za republiko« demonstracijski obhod po mestu. Udeležba se čeni na 100 tisoč oseb.

Delavska proslava Kossutha

Budimpešta, 12. novembra. h. Jutri priredi socialna demokratska stranka Kossuthovo slavnost, ki jo je policija najprej prepovedala, a kasneje dovolila. Slavnostni govornik bo poslanec Peyer.

Napačni stric našega kralja

Beograd, 12. novembra. p. Inozemski listi poročajo, da se je v Parizu poročil te dni neki princ Nikola Karagjorgjević, ki je ba- jo stric našega kralja. Na merodajnem mestu to vest odločno demantirajo s pristavkom, da naš kralj sploh nima nikakega strica Nikole.

Finančni minister ne gre v inozemstvo

Beograd, 12. novembra. p. Vašemu dopisniku je danes izjavil finančni minister, da vest o njegovem odhodu v inozemstvo v svrhu sklenitve posojila ne odgovarja resnici. On sploh ne namerava potovati v inozemstvo, to tem manj, ker mora biti v Beogradu, da zastopa proračun pred Narodno skupščino.

Beli savejski križ in liktorski sveženj

Rim, 12. novembra. o. Mussolini je določil, da se morajo vse državne zastave opremiti s liktorskim sveženjem, ki je bil koncem lanskega leta proglašen za državni emblem.

Vladni ukrepi proti separatističnim propagandam v Alzaciji

Pariz, 12. novembra. h. Oficijno se ob- javlja: Na seji ministrskega sveta, ki je bila sklicana na predlog ministrskega predsednika in notranjega ministra, je vlada sklenila od jutri naprej prepovedati separatistične liste «Die Wahrheit», «Die Zukunft» in «Volksstimme», ki izhajajo v Alzaciji.

Mandatna komisija Društva narodov

Zenova, 12. novembra. (ba.) Dvanaesto zasedanje mandatne komisije Društva narodov je bilo večerj zaključeno. V komisiji je prvič sodelovala Nemčija. Sklepi komisije bodo objavljeni potem, ko bodo predloženi Svetu Društva narodov.

120.000 tobačnih delavcev v Nemčiji na cesti

Berlin, 12. novembra. Ker so se pogajanja med tobačnimi tovarnami in delavstvom ponesrečila, bo izprti v ponedeljek 120.000 delavcev.

Nemčija in Italija

Nasprotje med nemško in italijansko znanou politiko.

Rimski dopisnik «Kölnische Zeitung» objavlja daljši članek pod naslovom «Italija in politika Nemčije v Društvu narodov». »V fašističnih krogih,« pravi med drugim dopisnik »niso posebno razpoloženi za dr. Stresemanna, ker je njegova politika z idejnega stališča v popolnem nasprotju z Mussolinijevo fašistično zunanjo politiko je imperijalistična in militaristična; ona zahteva razširjenje Italije v vseh smereh in, če se mir ni kršil, se to ni zgodilo samo zato, ker se še ni ponudila pripravna prilika za volno in se po Mussolinijevih mislih taka prilika ne bo pojavila pred 1. 1935. ali 1940. Toda Italija se pripravila moralno in materialno, vojaško in gospodarsko za tisti trenutek fašistična mentaliteta je predvsem militaristična in cela fašistična država je usmerjena na volno.

Nasprotje pa je nemška politika pacifi- stična ne samo načelno, marveč tudi zato, ker odgovarja mir čustvom nemške ljudske množice in koristim Nemčije. Zategadelj se nemška politika orientira k Društvu narodov, ki je temelj mirovnih pogodb in jih ima pravico kontrolirati. Nasprotje pa je Italija sovražna Društvu narodov, od katerega more pričakovati samo ovire za svojo ekspanzivno politiko.

Na drugi strani je Stresemann mož Locarna in pristaja sodelovanja s Francijo. Res je, da se je tudi Italija priključila tej pogodbi, toda samo iz bolajni pred osamljenostjo. Dejansko pa fašisti Locarna ni manj ne sovražili kot Zenevo, kajti, če bi Nemčija in Francija prišli do iskrenega in trajnega sodelovanja, bi se ustavila laška ekspanzionistična politika, ki se more izvajati samo v škodo Francije. Locarno štiti namreč Francijo ne samo napram Nemčiji, temveč tudi nasproti Italiji.

Dokler bo Locarno v veljavi, ne bo Italija mogla izrabiti nemško-francoskega spora zoper Francijo. Z nobeno obljubo se Stresemann ni dal odvrti od ravne črte sporazuma s Francijo, čeprav so mu šovinisti zelo oteževali to pacifiistično delo. Stresemann se tudi ni dal pridobiti za kakršnokoli izražanje francosko-italijanskega nasprotja za pritisk na Francijo. Odrekel se je svojemu potovanju v Rim, ki ga je spomlad laško časopisje neprestano napovedovalo.

Italija z mednarodnega stališča ni v prijetnem položaju in ker dr. Stresemann ne stori ničesar, da bi je rešil tega položaja, marveč je celo obljubil razširiti Locarno tudi na iztok, so v Italiji zelo hudi nani. Velja jim, kakor tudi Briland in Chamberlain, za protostojdarja (v resnici ta dva nista frazazona) in v dejstvu, da so ti trije možje protostojdarji, vidijo fašisti skrivnost njihovega sporazuma, ki je popolnoma nerazumljiv za laško mentaliteto.

Afera Blumenstein

Pariz, 12. novembra. h. V aferi Blumenstein se je izvršila danes druga senzacijska aretacija. Že jutraj je bil aretiran pariski finančnik De Flois, v toku dneva pa bivši francoski konzul v San Franciscu Pierre Lacaze. Obs aretiranca sta pomagala Blumensteinu prodajati ponarejene vrednostne papirje.

Zadnje izdaje večernih listov ter nedeljske izdaje javljajo, da je treba pričakovati v aferi Blumenstein nadaljnih senzacionalnih aretacij. Tudi v provinci se vršijo hišne preiskave.

Praga, 12. novembra. h. Finančni minister dr. Engliš je z vsa odločnostjo izjavil v proračunskem odboru glede vprašanja zlata valute, da finančna uprava absolutno ne misli izpremeniti češkoslovaški valutni sistem ali pa vpeljati novo valutno enoto. Na vprašanje o aferi Blumenstein je izjavil minister, da ne pozna Blumensteina in da ni bil ne direktno ne indirektno z njim v zvezi. Ako je bila kakva privatna institucija v kontaktu z Blumensteinom, je to njena stvar. (Glej tudi na 7. strani.)

Naši kraji in ljudje

Francoski poslanik g. Dard za „Jutro“

*de l'amitié d'amicie
que viennent de signer nos
deux gouvernements est une
affirmation solennelle de
l'amitié des deux nations
et de leur inébranlable
attachement à la paix*

Dard

«Pogodba prijateljstva, katero sta naši
vladi pravkar podpisali, je svečano potrdi-
lo prijateljstva obeh narodov in njune ne-
okaljive mirsljubnosti.»

Voditelja kmetsko-
demokratske koalicije

Svetozar Pribičević

Stepan Radić

Zdenka Zikova koncertira
v Ljubljani

Ljubljana, 12. novembra
V ponedeljek, 14. t. m., koncertira v ve-
liki dvorani »Uniona« gospa Zdenka Ziko-
va, bivši primadona ljubljanske opere in
že nekaj let primadona zagrebške opere,
stalni gost Narodnega divadla v Pragi ter
vedno z radostjo sprejeti gost opere v Beo-
gradu.

Knjige Vodnikove družbe

Vodnikova družba v Ljubljani nazna-
nja svojim članom, da so knjige za le-
to 1927, dotiskane in vezane in da jih
je začela razpošiljati. Vsak član prejme
štiri knjige:

Vodnikova pratika za leto 1928. z
umetniško prilogo našega kralja;
France Bevk: »Hiša v strugi«, po-
vest;

Zofka Kvedrova: »Vladka in Mitka«,
mladinska knjiga;

dr. Ivan Lah: »Vodnik in Preroki«.
Knjige prejmejo po naslednjem redu:
1.) ustanovniki, ki dobe knjige direk-
tno (in ne po poverjenikih), 2.) Ameri-
ka, 3.) mariborska oblast, 4.) ljubljans-
ka oblast, 5.) kraji izven Slovenije,
6.) direktni člani.

Vrstni red, po katerem družba raz-
pošilja knjige, se vsako leto spreminja.
Za leto 1927 ima Vodnikova družba
dosedaj 17.200 članov, in sicer: 17.043
letnih in 157 ustanovnih; napram lan-
skemu letu 2437 več.

Za ona poverjeništa, ki še niso ja-
vila imena članov ali pa poslala člana-
rine, je prihranjenih še 250 izvodov
knjig. Posameznim poverjenikom je
družba poslala knjige po železnici ali
pošti, kakor so sami želeli. Poverjeni-
štva, ki odpeljejo knjige osebno, bodo
prejela tekom prihodnjih dni dopisnico,
kraj naj pridejo po knjige. Isto velja
tudi za mesto Ljubljano. Stroške za
dopošiljanje knjig naj poverjeniki raz-
dele enakomerno na vse člane. Vsak
poverjenik naj takoj pri razdelitvi le-
tošnih knjig pobira članarino za leto
1928., ki znaša zopet 20 Din. Takojšnje
pobiranje članarine za 1928. olajša delo
poverjenikom in koristi Vodnikovi
družbi. Spremembe bivališča onih član-
ov, ki so vpisani pri posameznih po-
verjenikih, je družba upoštevala do za-
četka ekspedicije.

Oni člani, ki so se vpisali neposredno
pri vodstvu družbe v Ljubljani, prej-
mejo s knjigami vred tudi položnico,
s katero naj plačajo čimprej članarino
in poštino v znesku 27 Din za leto
1928.

Protestno zborovanje napredno-nacijonalne srednješolske omladine

Včeraj popoldne je imela napredno-naci-
jonalna srednješolska omladina protestno
sestanko z našim narodom v Italiji in naj-
ostreje obsodila raznarodovanje našega živ-
lja, zapiranje naših šol, razpust prosvetnih
društev, zatiranje slovenskega in hrvaškega
tiska, preganjanje učitelstva in duhov-
ščine, uničevanje privatne lastnine in nasil-
no pretvarjanje domačih imen, dobro ve-
doč, da se to barbarstvo izvršuje ne samo

»Napredno-nacionalna omladina najener-
gičneje protestira proti nekulturnemu po-
stopanju z našim narodom v Italiji in naj-
ostreje obsodila raznarodovanje našega živ-
lja, zapiranje naših šol, razpust prosvetnih
društev, zatiranje slovenskega in hrvaškega
tiska, preganjanje učitelstva in duhov-
ščine, uničevanje privatne lastnine in nasil-
no pretvarjanje domačih imen, dobro ve-
doč, da se to barbarstvo izvršuje ne samo

Vošnjak je umrl 1. 1920. v Švici, kjer
je bil tudi pokopan. Smrti ostanki nje-
govi bodo sedaj prepeljani iz Ženeve in
prisplo v četrtek 17. t. m. v Celje. Pre-
voz bo izvršen na državne stroške s
strani odbora za izvršitev zakona o
narodnem priznanju mož, zaslužnih za
domovino. Podrobnosti prevoza in po-
greba objavimo v torek.

Kaj vse je koristno

Klerikalci sicer samo z enim ministrom
v vladi podpirajo paševanje radikalov in
velesrbski kurz, toda zato pa ta en klerikal-
ni minister veliko zaleženi veliko »korist-
nega« naredi. Nekaj je pač treba tu pa tam
o tem »delu« kaj poročati. Tako »Slovenec«
pod širokam zaglavjem »Novi koristni ukre-
pi ministra dr. Gosarja« poroča veselo vest,
da je pričela v fin. ministru posebna
komisija z razpravo o pokojninskem fon-
du za vdove in otroke umrlih ali padlih dr-
žavnih uslužbencev. V ta fond bodo mo-
rači plačevati vsi uradniki. Na ta način se
bo državni proračun zmanjšal za 30 mil-
ionov. Torej od sedaj je država iz lastnih
sredstev plačevala pokojnine vdovam dr-
žavnih uslužbencev, da pa se proračun
zmanjša, bodo te pokojnine v bodoče pla-
čevali uradniki. Zaslugo na tem si »Slove-
nec« lasti za dr. Gosarja. Kako bodo to »za-
slugo« in »koristni ukrep« dr. Gosarja oce-
nili uradniki, bo SLS že še občutila. Ta
»ukrep« dr. Gosarja je navadna podpora za
poplavlence v drugi izdaji, uradniku bo od-
tegnjeno, vdove bodo pa še v naprej v bedi
umirale.

bi Praga vedno znova na gostovanja in da
je za Narodni divadlo celo kreirala Pucci-
nijevo zadnjo veliko žensko partijo prince-
se Turandot. Ne bo pač več dolgo, ko od-
ide stalno v svojo domovino, kjer jo čaka
najslajša karjera.

Po dolgem času nastopi v ponedeljek
v Ljubljani s prekrasnim, izredno zanimi-
vim programom kot koncertna pevka. Do-
da pa tudi več svojih najlepših opernih ari.
Ne dvomimo, da bo odziv naše publike naj-
boljši. Ljubljana Zikove ni pozabila! Naši
glasbeni in pevski krogi pa ji kličejo: Do-
brodošila!

Gd. Maša Slavčeva,
ki nastopi v ponedeljek v prvi večji vlogi
v ljubljanski drami.

OBLAČILA
tvrdke J. Maček

LJUBLJANA, Aleksandrova 12
so najboljša in nalcenejša.

Danes! Premijeral Danes!

Ljubavne avanture

Leopoldine Habsburške

(Drama obitelji Habsburg)

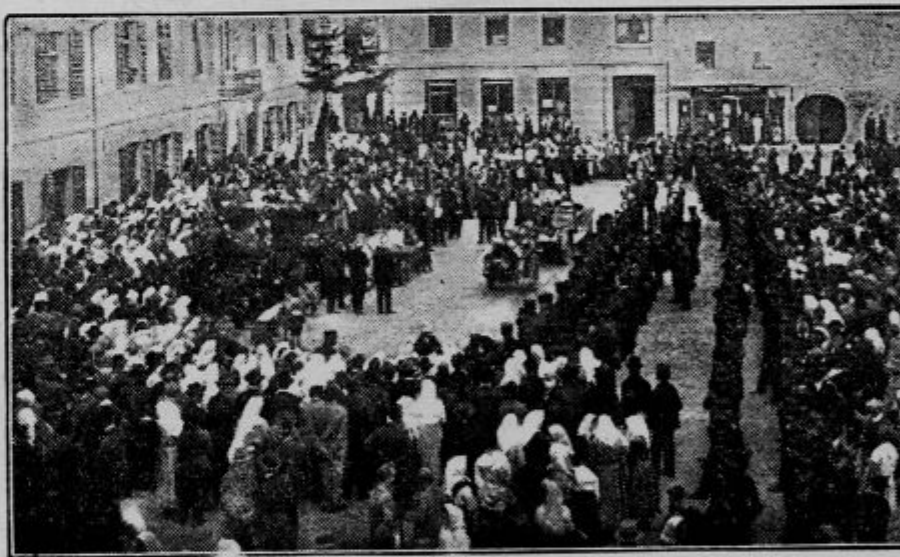
Film usode habsburških nadvojvod ob pre-
vratnem času s krasnimi posnetki Nižje
Avstrijske, Solnograda in Berlina.
Sodelujejo Xenia Desni, Olga Čehova, Wil-
li Forst, Grete Graal.

Danes ob pol 11, 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.
Telefon 2730 Kino »DVOR«

Prostovoljno gasilno društvo v Ljutomeru

Odbor Prostovoljnega gasilnega društva v Ljutomeru s svojim aglinim načel-
nikom Kuharičem (X).

Gasilska slavnost ob blagoslovitvi nove motorne brizgalne na glavnem trgu
v Ljutomeru

je izvolilo na izrednem občnem zboru dne
30. januarja t. l. novi odbor, ki je zaradi
vedno bolj množičnih požarov sklenil naba-
vo močne motorne brizgalne z avtom. Ta
sklep je bil zelo težaven, ker gasilno dru-
štvo ni imelo denarja za tako dragoceno
gasilno orodje in ker se ni moglo odločiti,
od katere trvdke naj se to gasilno orodje
nabavi. Ponudbe za motorno brizgalno so
stavile različne imozemske trvdke, končno
pa je padla odločitev v prid trvdki »Gasil-
ski zavodi«, prej R. A. Smekal na Češko-
slovaškem, ker je bila ta ponudba za bri-
zgalno, kakršno je Ljutomer potreboval, naj-
cenejša.

Gasilno društvo je dobilo brizgalno dne
31. avgusta t. l. in je bila 1. septembra
preizkušena. Pri tej vaji je črpala brizgal-
na vodo iz ljutomerskega ribnika in jo od-
vajala na 200 m oddaljeno in 30 metrov viš-
je ležeče šolsko poslopje. Brizgalna je brez-
hibno delovala in je po preteku ene minute
po pogonu že brizgala vodo visoko nad po-
slopjem.

Druga vaja se je vršila pri istem ribniku
in je brizgalna odvajala vodo na 300 m od-
daljeno in 50 m višje ležeče vinogradiško
poslopje tovarnarja Smigaja. Kljub daljavi
in strmini je brizgalna bruhala vodo s ta-
ko silo, da je brizgala visoko nad poslopje.
A brizgalna ni nikoli izrabila vse moči in
je imela še 5 atmosfer v rezervi.

Dne 4. septembra se je vršila slovesna
blagoslovitev brizgalne ob navzočnosti
ogromne množice ljudstva. Kumovali ste
gospa Karolina Varda, graščakinja, in gos-
pa Viktorija Smigajeva, soproga tovarnar-
ja v Ljutomeru, gasilce in občinstvo pa so
pozdravili gx. župan dr. Stojan v imenu
mesta Ljutomera, Jakob Rajh kot gerent
okrajnega zastopa, ki je obenem podelil ga-

silnemu društvu tepo izdelano diplomo, sre-
ski poglavar dr. Hubad kot zastopnik vlade
in načelnik ljutomerske gasilske župe Jakob
Stuhec. Vsem se je zahvalil načelnik lju-
tomerskega gasilnega društva Lovro Kuha-
rič. Po končanih govorih se je vršil mimo-
hod vsega gasilstva in je bilo lepo videti,
kako kroptko so gasilske čete korakale s
strelci iz Veržaja na čelu. Ti strelci so
mnogo pripomogli, da se je slavnost tako
lepo izvršila. Zaključila je to slavnost ve-
lika ljudska veselica v Sršenovem logu.

**Darujte za spomenik
kralju Petru Osvoboditelju!**

PA-BOSTE-TUDI-TAKO-SIK-IN
DOBRO-OBLEČENA-KAKOR-JAZ

Obmejna konferenca v Mariboru

Maribor, 11. novembra. Konferenca glede obmejnih kolodvorov med Avstrijo in Jugoslavijo, ki se od 8. t. m., kakor smo že poročali, v Mariboru, pridno nadaljuje svoje delo na ugotavljanju številnih medsebojnih obveznosti in načinu zaračunavanja. Med vsemi sekcijami ima železniška največji delokrog, ker mora koncem konca železniška uprava ustreči, oziroma izraziti vse številne zahteve drugih strok, kakor obmejne policije, carine, pošte itd.

Ugotoviti moramo, da so razlike v naziranju naše in avstrijske delegacije prav malenkostne in ne bodo vlade, ki jim pripada končna odobritev, imele težkega dela.

Obe delegaciji sta si tudi že ogledali postajo Maribor gl. kol. Ugotovilo se je pri tem, da se postajno poslopje nekaj podaljša, da se dobi uradne prostore za avstrijske urade. Enako se bo moralo na del tovornega skladišča nadzidati prvo nadstropje ter skladišče samo podaljšati za približno 15 m. S tem v zvezi se podaljša tudi klančina, katero se potrebuje za veterinarsko revizijo in tetoviranje živine. Tudi se položi še na drugi strani klančine tir, da bo mogoče prekladanje z obeh strani.

Za carino se mora vsled krajevnih razmer uporabiti dosedanje prostore ob Einspielerjevi ulici, za vojaštvo preskrbi pa občina skladišča drugod. Želji občine Maribor, da se zgradi carinsko skladišče ob Aleksandrovi cesti, na mestu sedanje Scherbaumovega skladišča, se zaradi neugodnosti s tem zveza železniške manipulacije žal ne more ugoditi.

Največja razlika je sedaj še v tem, s koliko odstotki naj se računa v železniških napravah vložena glavnica. Naša delegacija je za 6 odst., avstrijska pa za 4 odst.

Avstrijska delegacija se je dotaknila tudi vprašanja glede šole za otroke svojih uslužbenecov. Na vsak način bo morala ostati sedanja nemška ljudska šola v Mariboru tudi še nadalje. Tudi bo treba zgraditi poslopje za več uradnih stanovanj, ker avstrijska delegacija ne želi, da bi njihovi uslužbenci slabši mariborski stanovanjski trg.

V svrhu ugotovitve lokalnih razmer potujejo delegaciji prihodnji teden tudi še na Jesenice in v Dravograd-Mež.

Volitve v učiteljsko disciplinsko sodišče ljubljanske oblasti

Da bo učiteljska, pa tudi širša javnost pravilno poučena o rezultatih volitev v oblasno disciplinsko sodišče, podajamo isti sledeče številke:

Srez	oddani glasovi	za UJU	proti UJU
Brežice	91	42	49
Črnomelj	75	52	23
Kamnik	87	58	29
Kastav	24	7	17
Kočevje	135	81	54
Kranj	137	97	40
Krško	118	94	24
Laško	89	68	21
Litija	100	59	41
Ljubljana m.	168	115	53
okoliša	213	149	64
Logatec	89	75	14
Novo mesto	93	59	34
Radovljica	112	50	62
Skupaj:	1531	1006	525

Med glasovi UJU so vsi glasovi Slomškarjev, katechetov in nun okrog 350 po številu, dočim je bilo oddanih 525 glasov na prednega učiteljskega proti klasični politiki UJU, ki je kandidiralo celo katehete.

Na listi UJU so izvoljeni: Erbenič Ivan, Semer Anton, Škulj Andrej, Grum Rado, Tavčar Ivan, Petrovec Josip, Pahar Karel, Pristovsek Fran, Mihelič Ciril, Mlekuž Vekoslav, Oršar Tit, Lavrič Pavel, Dimnik Ivan, Pavlica Ulrich, Mazl Vilko, Polak Janko, Smole Albin, Zaplotnik Ignac, Dermelj Mirko, Potočnik Alojzij, Legat Stanko, Kobal Josip, Marok Alojzij, Škulj Fran, Kocijančič Ivan.

Proti oficijelni listi UJU so bili izvoljeni od strani naprednega učiteljskega: Dostal Rudolf, Lesica Guro in Plesnikar Pavel, na katere posamezne osebe pripade po »Slovenščinem« računu 123 glasov, dočim na posameznega kandidata UJU komaj po 40 glasov.

Verska blaznost pobožne Rusinje

Metlika, 10. novembra. Na praznik Vseh svetih je dospela z vlakom iz Slavonije v sosednje Bublinarce gospa Jospina P. Prišla je na grob svojega otroka, ki ji je pred dyema letoma umrl. Gospa P. je soproga železniškega uradnika, Slovenka, ki je med vojno bival v Rusiji, kjer se je seznanila s svojo soprogo in jo tudi poročila. Prišel je soprogo po prevaži iz Rusije s seboj domov in živela sta srečno.

Soproga je prestopila iz pravoslavja v katoliško vero. Toda s svojo globoko rusko vemostjo je prinesla tudi precej vere v coprnice. To ji je začelo mešati um. Po molitvah na grobu svojega otročka je vplila vso noč, da se je izneverila svojemu soprogu, da je zavrgla otroka, da je velika grešnica in da ji Bog ne bo nikoli odpustil. Versko blazni kriki: »Bože oprosti!« so bili naravnost grozni.

Železniški uslužbenec, tovariš njenega moža, h kateremu se je zatekla, jo je spremljal v Metliko k sorodnikom, odkoder so jo odpeljali na psihiatrični oddelček v Zagreb. Toda v Zagrebu je niso sprejeli in sedaj potuje ubogi državni uradnik z nesreč-

mico, kam? V Ljubljani ne sprejmejo umobolnega človeka, če prej kaj ne zažge ali koga ne ubije. In v tem primeru? Kdo bo pazil na ubogo nesrečnico, če mora mož služiti kruh in nima nikogar, ki bi jo lahko nadzoroval.

Čudni so res ti pogoji za sprejem v umobolnico, oziroma v opazovalnico. A kaj se boče, ko ni kredita...

K povodnjim na Gorenjskem

Bled, 12. novembra. Hudi nalivi v zadnjih dneh so povzročili, da sta Sava Bohinjka in Sava Dolinka močno narasli. Enako tudi vsi manjši pritoki Razni mostovi, ki jih je že lanska povodenj koncem novembra odnesla so vselej v nevarnosti, da se zrušijo. Tako posebno provizorični most preko Save med Lesca in Bledom, kjer je obrambno leseno steno voda že izpodkopalvala. Steno so za silo z železno vrvo pritegnili k obrežnemu drevu.

Novi most iz železnega betona začne baje po tolkih zaprekah vendarle okrog Božiča graditi tvrdka Slavica iz Kranja. Most bo gotov do konca junija prihodnjega leta. Če bi bila uprava na mestu, bi že danes lahko nemoteno vozili preko novega mostu. Tako pa se utesne do junija dogoditi, da bo voda lepega dne zopet odnesla zasilen leseni most in mi se bomo zopet furali preko Save v slavni leseni »kiti«.

Železniška proga pred Podnartom je istakova v opasnosti. V četrtek je Sava zopet razlila po novi strugi ki jo je ubrala že lani, kar preko nje. Pogostnikova žaga je en sam otok. Gradbena direkcija in železniška uprava pa študirata razne načrte, kako bi Savo »pamali«. Gotovo je, da bo Sava kmalu zopet pretregala železniško progo ter odnesla del postaje v Podnart. Tu di proga med Podnartom in Kranjem je na par krajih ogrožena. Sedaj so sicer nekatere provizorične obrambe, ki pa ne bodo mogle dolgo kljubovati besni moči narasle vode. Struga Save je namreč na več krajih polna voda in kamena ter povzročajo že srednje močni nalivi, da se Sava razlize čez obrežje, trga zemljo in si išče novo strugo. Odkar je govoriti o potrebi reguliranja Save. Če se dela kmalu ne prične, se bo železniška uprava venomer borila s poplavlami.

Mariborski parki

Maribor, 5. novembra. Ravno v dneh, ko so ohledeli, im je poklonilo Olepševalno društvo ob priliki svoje 50-letnice lično brošuro ravnatelja realke g. Jaka Zupančiča »Mestni parki v Mariboru«.

Skrbno in z veliko ljubeznijo sestavljena zelena knjižica nas vodi z vso natančnostjo in vendar tako živo od parka do parka, da čutite pravi prehod pod starodavno alejo in prešerni smeh jesenskih grmov. Ne samo šole, dijaki in profesorji, vsak mešan bo s pridom segel po knjižici in še sedaj prav vzhlubi naše, sicer tako redko obiskane parke, ki so zbrali tekom let par sto najrazličnejših eksotičnih dreves, grmov in cvetlic. Včas so imela drevesca in grmovje latinske in nemške zapise, ki sedaj počivajo v vrtnarskem arhivu. Zato je bilo silno težko delo, ugotoviti vsem tem otrokom tujih krajev »mena«.

V pojasnilo k imeniku razdeljuje pisatelj mestne parke v šest oddelkov: stari park med Ciril-Metodovo in Vrazovo ulico, novi park med Vrazovo in Trubarjevo ulico, park na Slomškovem trgu in park okraj železnice v magdalenskem kraju, bivše pokopališče, izpuščen le ljudski vrt, ki je sedaj zavzel od spornih društev in ograjen in zato ni več splošno dostopen in je po večini že iztrebljen.

Poleg tega ima Maribor še lep gozdič na Kalvariji, poraščen ob vedno svežem jarku z gabri, proti vrhu s smrekami in le redki so vmes brni, nrest, dren, bukve, makli, javori, lipe in orehi. Mariborski drevesi pa so posajeni z divjimi kostanji in javorji, Tržaška cesta z robinjami, Čalova ulica s soforami, pred Marjono cerkvijo so gledčevke na Tvrniški cesti divji kostanji, Jeseni in Božja drevesa.

Pisatelj pravilno omenja, da nekatera drevesa v parkih že čakajo sekire, ker se jim deho suši. Take hiralce bo treba iztrebiti, ali pa nadomestiti z novimi vrstami, da ne bodo povsod same šume smrek, javorjev in brez. Moderni parki zahtevajo različno rast v drevju in listju, pestro cvetje, ne pa samo gostih in vlačnih senc iste greda in grmovja. Današnje občinske se ne boli več solinca. Vsak park naj bi bil tudi botaničen vrt. Končno pogreša pisatelj v naših parkih več značilnih dreves in grmov naših gozdov in logov, n. pr. trepetliko, črni gabrovec, mali jeson, mokovec, gorski bezeg, hrast cer, kranjsko krhljiko, božji les, trmočilo ali črni trn, češnjiko, ivo, hoko, murvo, Devica Marije hrusko, navadno psikovino. Pa tudi več tujih rastlin, ki se nahajajo drugod po parkih, bi se dalo tukaj nasaditi, n. pr. papirjevec, očetovec, Judežovo drevo, Kristov trn, mahoniho, plutovec, jasminovo trobo, črešnjev lavor, rmeni les, tamariški itd.

Končno meni pisatelj, da bi uspevali pri nas tudi nekateri tui iglavci, n. pr. pinja, prava cipresa, libanonska cedra, ameriška močvirska cipresa, sprasto iglasta kriptomeria in aravkarija.

Brošuri so pridelane tudi tri karte s podrobnimi narisli vseh parkov s posameznimi drevesi, grmi in nasadi, kar je dalo pisatelju pač izredno mnogo in utrudljivega, natančnega dela.

Din 159°
snežni čevlji brez krzna
VOIKA
nasproti Mesnemu domu
Lastna mehanična popravilnica snežnih čevljev, galoz in čevljev vseh znamk popravi vsak par v teku pol ure.

Škoda, da ni pisatelj priklonil tudi pregleda nasadov starega pokopališča, o katerem smo v »Jutru« že pisali, da ima velike raritete, ki bi jih bilo treba posebej čuvati. Pokopališče, ki je že več let opuščeno, ima tudi krasno kostanjevo alejo, cele gozdice iglastih in drugih dreves ter bi bilo želeto, da začne strokovnjaki misliti, kako bi se ta prostor počel čim najlepše preurediti v novi mestni park. Bila bi velika škoda, če bi vsa ta drevesa posekali in uporabili prostor v druge namene.

Knjižica je izšla ravno v pravem času, ker bo lahko Olepševalno društvo skupno z mestno občino na tej podlagi ravno čez zimno preučevalo pomanjkljivosti mestnih parkov ter do pomladi pravočasno vse pripravilo za spopolnitev.

Mariborčani pa so lahko poštvovalnemu prijatelju mestnih parkov hvaležni za dragoceno delo.

Vljudno naznanjam cenj. odjemalcem, da sem preselil svojo

TAPETNIŠKO DELAVNICO
z Rimske ceste št. 21
na Sv. Petra cesti št. 5 (dvorišče) v Ljubljani.

Pri tej priliki se še nadalje priporočam za izvršitev vseh v mojo stroko spadajočih del. P. n. odjemalce bom, kakor do sedaj, tudi v bodoče vselej najboljše in najtočnejše posrebel.

Z odličnim spoštovanjem
JOSIP SLUGA, tapetnič.

Žrebanje državne razredne loterije

Beograd, 12. novembra. Danes so bile izžrebane naslednje srečke: 300.000 Din dobi srečka 74.713. Po 10.000 Din dobijo srečke 92.199 in 99.983.

Po 4000 Din dobijo srečke: 5.682, 12.016, 18.727, 34.634, 43.558, 91.388, 101.590, 103.578. Po 2.000 Din dobijo srečke: 273, 2.219, 2.569, 4.555, 4.948, 8.344, 8.778, 11.210, 11.411, 12.993, 14.746, 14.788, 16.098, 16.205, 18.390, 19.334, 19.770, 22.899, 23.562, 25.368, 25.746, 32.574, 37.410, 50.176, 50.213, 55.692, 59.173, 60.436, 64.305, 65.320, 67.157, 67.390, 67.524, 72.768, 74.705, 77.412, 77.312, 80.186, 83.645, 75.764, 76.778, 80.177, 85.854, 88.938, 88.009, 89.067, 90.355, 94.445, 90.730, 94.530, 95.469, 97.148, 99.181, 102.387, 102.939, 104.160, 105.810, 105.829, 109.308, 111.246, 112.131, 112.441, 113.549, 114.741, 115.860, 116.822, 117.570, 120.940, 123.004, 124.116, 124.769.

Družba tihotapcev kokaina odkrita in pod ključem

Rus Evgenije Potamenko izdal skrivališče družbe, ki se je nahajalo v Ivankovem v nekem podzemskem lokalu.

Beograd, 12. novembra. Beogradjanci se še dobro spominjajo, kako je bil Beograd pred 4 leti preplavljen s trgovci s kokainom. Vdruževali so sredi Beograda javen lokal, v katerem se je sestajala najbolj odlična družba. Vsako noč so se vršile v tem lokalu orgije do belega dne. Slednjici je posege vmes policija, kaznovala obiskovalce z denarnimi globami, a lastnike inozemce izgnala iz naše države.

V zadnjem času so trgovci z belim trupom postali zopet zelo aktivni, ne da bi jih mogla policija prijeti. Pred dvema dneva pa jim je končno vendarle prišla do živca. V brzovalu na progi Zareb-Vinkovce je aretirala tri trgovce — Ruso, od kojih je Evgenije Potamenko izdal skrivališče družbe tihotapcev kokaina in vse njene člane.

V Ivankovo, kjer so se shajali kokainisti sleherni noč v nekem podzemskem lokalu, je beogradska policija takoj odposlala svoje organe, ki so aretirali vodjo lokalca, nekoga Nikoliškega, in vso ostalo družbo, ki se je pravkar najslajše zabavala. Lokal so zaprli, aretirance pa so odgnali v Beograd, kjer jih bodo po zaslišanju izročili sodišču.

Zanimivo je, da se trgovci Evgenije Potamenko že 20 let bavi s trgovino s kokainom. Še za časa carske Rusije je pošiljal velike množice kokaina iz Nemčije v Petrograd. Postal je silno bogat, ob prevratu l. 1917 pa je izgubil vse svoje premoženje. Preselil se je v Italijo, odkoder je že tri leta nevarno tihotapil kokain v Jugoslavijo. Sedaj ga je prišla roka pravice.

Ponesrečen poskus samomora v Litiji

Petindvajsetletni brezposelni sodarski pomočnik se obesil v »Svarcovi hosti«, a so ga še pravočasno rešili.

Litija, 12. novembra. Petindvajsetletni R. T. doma iz zasadenega ozemlja, sedaj stanujoč pri svojem bratu v predmestni koloniji, je prav priden in simpatičen fant, po poklicu sodarski pomočnik. Prejšnja leta je služboval v Beogradu in Zagrebu, težka bolezen — jetika pa ga je prisilila, da je opustil službo. Zdravil se je del časa pri svojih sorodnikih. Ko se mu je zdravje obrnilo na boljše, je iskal zopet dela in zaslužka, a zaman.

V sodarskem poklicu ni našel nikjer mesta. Ker je bil brez zaslužka, mu je bila dobrodošla vsaka služba. Sprejel je mesto zastopnika neke zavarovalnice, razprodal pa je tudi srečke. Toda v dobi pomanjkanja denarja mu tudi novi poklic ni prinašal dovolj sredstev. Zaradi tega je sklenil, da ne bi bil več v nadlogo svojcem, izvršiti — samomor.

Napisal je sorodnikom poslovelno pismo, od svojega prijatelja pa se je ločil ustno. Nato je vzel vrvi in odšel v idilično »Svarcovo hosto«. Vse prijateljevo prizadevanje, da bi R. odvrgel od težkih misli, je bilo brezuspešno, zato je obvestil o njegovi obupni nameri njegove sorodnike.

Preplašeni so ti zdrveli v Svarcove hosto, kjer so našli R. že obesnega na drevesu in globoko hropečega. Panta so nemudoma oprostili dušice vrvi, nakar se je čez nekaj časa zavedel. R. stanje je sedaj že popolnoma zadovoljivo in menda ne bo imelo zanj hudih posledic. Dogodek je vzbudil v litjski okolici najživahnejše komentarje; poskus samomora so celo spravili v zvezo z nekim dekletom, zaradi katerega je baje hotel v smrt, vendar so se te teorije izkazale za neosnovane.

Martinek iz Krive ulice

Ljubljana, 12. nov. Martin je že starejši možakar. Ljubljano pozna kakor svoj lastni žep, pozna pa tudi žep Ljubljancin. Njegova roka, desna ali leva, je neštokratno rahlo posejala v tuje malhe, včasih z uspehom — prijetno posledico, nekaikrat pa tudi z neprijetno, ker se je otipovalec zasukal in Martina prele pograbil, kakor njegova roka tuj lastnino.

V ostalem pozna Martin tudi vse ljubljanske hleve, kjer je že neštokrat polagal podnevi, kakor tudi ponoči, sam in v družbi, včasih celo v prav prijetni družbi. Neznani mu tudi niso okoliški kozolci, pod katerih okriljem se je tiščal v poletnih nočeh, zarit v seno, to največkrat tedaj, če mu ni dihalo v Ljubljano iz tega ali onega vzroka. Na primer vsled kakega novega greha, ki pa ga je že vedel vsak stražnik, ki je imel tudi nalogo Martina preprečiti v znano luknjo, ki jo je videl razum drugih, od znotraj že več kot petnaestkrat.

Martin je v splošnem pravi pravcati star fant od fare Rad se ga navleče in takrat postane več kakor lahkomislen, naravnost nepreviden. Dostopen je posebno za prošnje raznih žensk in če je katera med njimi posebno prilazna, ji skuša ustreči. Če je le mogoče. Ker pa so med njegovimi poznamkami tudi take, ki si žele kozareček ali pa dva, mora Martin gledati, da pride do denarja. One ga ne povprašujejo, kako si ga preskrbi, kako naj ga prisluži, marveč samo pravijo: »Martinec, žejna sem!«

Taki vzklizi Martina navadno spravijo na delo. Pravi: »Počaka, jutri se zglašim pri tebi!«

Martin res pride in prinese včasih več, včasih manj cvenka. Ko se pošteno opije, postane jokav in kar pove punci: »Vidiš, spet sem kradel! Zaradi tebe sem šel krasit!«

Ker »dekleta«, s kakršnimi obdaje Martin, nikakor niso tankovestna, mu ne zamerijo, marveč ga po raznih ljubeznivostih odlovoje in pravilo:

»Pa pridi spet naokoli!...«

Včeraj je Martin prodal po Vodmatu pile. »Vsak kos an kupač!« je kričal že precej oklepan po hišah.

»Hiter kuvača sem, pol meram k' ta debeli Bert!...«

Od trinaest komadov jih je Martin spravil v denar že šest, ko ga je na prijavo nekega trgovca pograbil za vrat stražnik.

»Videl sem, kako so jih odlašali iz vagona železničarje, je pripovedoval Martin dežurnemu, »pa sem ponoči stopil še sam na kolodvor in jih vtaknil nekaj v žep!«

»Že zopet lažeš Martin!« ga je prekinil dežurni in razgrnil še druge akte, ki so pričali o Martinovih inuštvih.

»Vidiš kakšen register grehov imaš!« je priklinal strogi uradnik in pomenljivo pogledal Martina, ki je stal pred njim kakor kup nesreče.

»Pa v cerkev radi hodite! V Križankah se pritožujejo, da se poznajo vaši prsti na vlomljeni puščici!...«

Martin: »Nak!«

»V tujih stanovanjih so videli človeka, ki je podoben vam!...«

Martin (glasno in odločno): »Nak!« (Sam pri sebi): »Tristo zelenih! Me že spet imalo!...«

»Pa še nekaj tujih grehov, da bi vzel na puke!...«

Kmalu nato se pojavi stražnik, ki je končno povabil Martina s seboj v luknjo, — za zamrežena okna. Pred Martinom bo zopet nekaj časa mir. Berto pa bo med tem tolažil kdo drugi...

Tako je praznoval Martinovo Martin iz nerodne Ljubljane...

Pred sodn k

Bavarski pustolovec Gustav Eckel obsojen na 6 mesecev

Gustav Eckel je 32 let star, mehanik, rojen v Monakovu na Bavarskem. Mož je obiskoval kurz za nego nog, ni pa absolvirati niti posekal srednje ali visoke šole. Pri njem se je našla izkaznica visokošolske zveze »Concordia«, ki je vsekakor ponarejena. Izdal se je za doktorja medicine in je kot tak tudi nastopal. Radi ponarejanja zabeleži listini in raznih pustolovskih delikov ga je zasledovala že Nemčija, Švica in Nemška Avstrija ter sta ga zadnji dve že izgnali. Še vedno ga pa zasleduje državno pravdnštvo v Monakovu, kjer ima nastopiti 8-mesečno in 10-dnevno kazen, a sodišče v Kiehu ga išče radi goljufije. O njegovi aretaciji je »Jutro« obširno poročalo.

Letos junija je prišel Gustav Eckel v Jugoslavijo brez potnega lista, in sicer iz Celovca. Ustavlil se je v Ljubljani, kjer je nastopal kot doktor medicine in odposlanec »Internationale Aerzte und Krankenhelmsen London - Zürich. To naj bi bila mednarodna družba za pobijanje spelnih in drugih kužnih bolezni, ki naj bi predvsem organizirala zdravniško pomoč za svoje člane. Premeteni pustolov je v ta namen izdelal pravila in prospekte, za se pa legitimacijske papirje in razne dopise, katere naj bi centrala naslovila nanj, opremil je vse s štampiljkami, narodenimi pri graverju v Ljubljani. Premetene se sklicuje v prospektih na svetovno znane zdravilnike na kliniki v Kiehu, Monakovu, Curihu in Dunaju. Ta internacionalna družba pa je glasom dopisov policijskih direktorj opopolnoma neznan, kakor tudi njena obstoj. Zdravnikom po svetovnih klinakah pa slavni Gustav Eckel ni znan, saj je vse pač naredil, da bi spravit ljudi do zaupanja in bi jih bil potem lažje ogotfjal. Možakar je zasnovel celo velikopotezno akcijo, ukrenil je vse za sprejem pri ljubljanskem školu kakor tudi pri dvorji dami ge. Fajfarjeri, potem katere je hotel prositi celo za adviceno na dvoru.

Tako je prišel mož, pola bogatih načrtov, a brez sredstev, v Jugoslavijo in se naselil 10. junija v Ljubljani pri hišnici Ani M. v Dalmatinovi ulici. Na najemni ni ji je ostal seveda dolžan 100 Din, pa še posodila mu je 88 Din.

Obedoval je pri neki Julki K., kateri je ostal na hrani dolžan 540 Din, Maksu Nesmanu pa eno sprajo in 100 Din gotovine.

Pustolovec je napravil tudi pri Francetu P. v Radomljah dolga za 442 Din, pri Barbi S. pa za 100 Din.

Ani S. v Radomljah je dejal, da ga pošilja njena znanca Ana M. in zahteval je od nje posojilo, pa ga ni dobil.

Mariji Moserjevi v Neumarktu na Gor. Štajerskem pa je pisal pismo, da je on njen nezakonski sin in da naj mu pošlje denar. Zenica je šla res na lad in mu poslala nekaj obleke. Pustolovec bi bil pošiljko gotovo sprejel, pa se je opekel, ker je bilo treba plačati previsoko carino, zato je zavoj zavrgel. Vzel je tudi Maksu Nesmanu za stavni listek mestne zastavljavnice v Ljubljani, vreden 40 Din.

Tako je Gustav Eckel doživel za ječo, v kateri bo sedel 6 mesecev, a potem bo izgnan iz naše države.

Kostan'ev taninski les kupuje stalno

Franc Kupn'k, Kostan'evica - Podpiat.

Naši onsiran granic

— Slovenski dijaki v italijanski armadi. Postopanje s slovenskimi vojaki, ki so imeli pravico do vstopa v častniško šolo, je bilo precej časa povsem dostojno. Sedaj pa so prefektura začela odbijati slovenskim dijakom potrdilo o neoporekljivem političnem življenju, ki se zahteva za vstop v častniško šolo, navajajoč za vzrok slovensko mišljenje dolničnikov. Ob koncu šolskega leta pa je izšel odlok, s katerim se preklicuje vsem dijakom, ki študirajo v inozemstvu pravica do poznejšega nastopa aktiv. voj službe. Skoro vsi slovenski dijaki iz Primorja so se kakor tudi nemški iz Južnega Tirola odzvali temu vabilu. Doma pa jih je čakalo grozno razočaranje. Pred vsem so jih kar obdržali v vojašnici, ko so se priglasili, tako, da niso imeli niti časa, da bi se poslovili pri domačih in da bi si pripravili potrebno za nastop vojaške službe. Drugo presenečenje je bilo, ko so jim rekli, da ne morejo sploh več vložiti prošnje za vstop v častniško šolo, češ, da je čas za to že potekel. Ko so se pa oglasili pri svoji četi, je tam že čakalo napoje naznanilo, da so politično nezanesljivi. Ko je prišel čas, da bi postali podporočniki oni, ki so bili poprej sprejeti v častniško šolo, so jih vrgli na skrajno netakten način iz šole. V Pulji so te dni kar na debelo pometali vse »sumljive« elemente iz oficirske šole. Procedura se je vršila javno v prisotnosti vseh ostalih častniških aspirantov z opombo, da gre za »prekucijske elemente, ki ne delajo časti oficirskemu zboru.« Zasebno pa so se častniki izjavili, da oni smatrajo te izključene lante za najboljše material, ki so ga sploh imeli.

— Odpuščenje slovenskih železničarjev. Odpuščeni je bil te dni železniški telegrafist Gombač, ki je do pred kratkim služil v Podbrdu. Na to je bil premeščen v stare pokrajine, kjer ga je zadel odpust iz službe, češ, da je slovenskega mišljenja. Neki premikač iz tržaške okolice je bil premeščen v Genovo. Pred več meseci je bil su spendiran od službe. Sedaj pa je prejel od pristojne višje oblasti odlok, ki pravi, da se ni držal prislege, ker je izjavil, da pripada od l. 1917. telovadnemu društvu Sokol, od l. 1914 D

Domače vesti

Poverjenikom in članom »Vodnikove družbe«

Družbina pisarna prične v kratkem razpisati letošnje knjige. Radi tega pozivamo

iz poverjenikov, naj istočasno z razdelitvijo knjig zanesljivo pobere pri članih tudi članarino za leto 1928. v znesku po 20 Din.

Člane pa, naj izročijo, ko pridejo po družbne knjige, poverjenikom članarino po 20 Din za leto 1928.

S tem prihranijo poverjeniki in člani družbini upravi mnogo dela in veliko stroškov. Vodstvo »Vodnikove družbe«.

* Izpremembe v naši vojni mornarici. Dodatno k našemu večeršnjemu tozadevemu poročilu nam naknadno še poročajo, da je v strojni šoli v Golenovcu tudi g. Viktor Gerčar iz Studencev pri Mariboru položil izpit za rezervnega oficirja.

* Izprememba v poštni službi. Koncem novembra se opusti poštna zveza Zagorska sela-Podčetrtek, pošta Zagorska sela pa bo od 1. decembra vzdrževala ob lihih dnevih vožnjo do pošte Klanjec.

* Odlikovanje. G. Edmund Šot, dolgoletni služitelj I. državne gimnazije v Ljubljani, ki je nedavno stopil v pokoj, je odlikovan z zlato svetlinjo za državljanske usluge.

* Izzeljevanje naših umetnikov. V kratkem nas zapusti zopet mlad umetnik, slikar in grafičar g. Ljudež Žagar. Svoj talent je izkazal na Dunaju ter se po vojni udeležil tu in tudi inozemskih razstav, kjer je povsod častno zastopal naš narod. Posebno kot grafičar se je udeleževal z velikim uspehom. Še lansko leto je priredil v Mariboru lepo uspešno razstavo, dokaz temu je dejstvo, da so bile njegove slike že takoj po otvoritvi razstave razprodane. Sin proletarca, je ostal tudi v umetnosti zvest najnižjemu razredu, njegovi motivi so večinoma vzeli iz življenja delavcev, zatirancev. G. L. Ž. je bilo poverjeno umetniško vodstvo enega največjih umetniških zavodov v Belčiji, kjer bo imel priložnost pokazati sve tje, da smo mi (barbari, po mnenju naših ljubih sodesov) v vsakem pogledu enakovredni velikim narodom zapada.

* Pomočniki zbor gremilja trgovcev v Ljubljani in 8-urni delavnik. Na svoji seji v torek, dne 8. t. m. je sklenil Pomočniki zbor v Ljubljani odgovoriti mestnemu magistratu v zadevi 8-urnega delavčnega časa naslednje: »Na Vašo vlogo z dne 28. oktobra 1927. št. 30183-27 ref. II. v zadevi odpranja odnosno zapiranja trgovin na osnovi maksimalno osemurnega delovnega časa. Vam sporočamo sledeče svoje mišljenje in svoje zahteve: 1.) Odredba velikega župana ljubljanske oblasti naj vsebuje za vse trgovske obrate z izjemo samo onih, ki so navedeni pod št. 2. enotno odpranje in zapiranje trgovin in sicer naj se določi brezizjemni 8-urni delavnik od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. 2.) Mlekarnice, slaščičarne in pekarnice naj si po medsebojnem sporazumu določijo same čas odpranja in zapiranja svojih bratov, delovni čas v teh obratih pa ne sme presegati več kot 9 ur dnevno. 3.) Naredba naj se nanaša na ves policijski rajon ljubljanski. 4.) Naredba naj velja ne samo za obrate, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavstva, namreč za obrate, ki zaposlujejo pomožno osebje, ampak za vse trgovske obrate brez izjeme. 5.) Strogo naj se izjavi nedeljski počitek in počitek v predpisanih praznikih v vseh obratih.

* Uradni dan Sreskega gremilja trgovcev v Celju za člane v sodnem okraju Rogatec se bo vršil v torek 15. t. m. ob 9. do 12. ure v Rogatcu v posebni sobi hotela Sporn in od 14. do 17. ure v občinski posvetovalnici v Rogatški Slatini.

* Učiteljsko društvo »Edinost« za okraj Kočevje zboruje v soboto 19. t. m. ob 12.30 uri v Rjbnici. Dnevni red: Občni zbor in predavanje tov. Blagajnetja iz Ljubljane o rokotvornem pouku.

* Zlato poroko sta obhajala preteklo nedeljo v župni cerkvi v Dobu pri Domžalah posestnik na Viru g. J. Kapla in njegova žena Helena. G. Kapla je daleč znan in zelo priljubljen, posebno ga diči bister spomin Oba jubilarita sta za svoja leta — 76 in 75 let — še krepka. Naj bi dočakala še dlanatono poroko!

* Smrtina kosa. Iz Dolnje Lendave nam pišejo: Nedavno so položili, k večnemu počitku na dolgovaško pokopališče gospo Ernesto Peternel, vdovo po zdravniku v brežiškem okraju dr. Peternelu in mater našega šol. upravitelja g. Ludvika Peternela v Dolgi vasi. Pogreba so se udeležili državni namestenci in domače prebivalstvo. Počitek je vodil slučajno se tukaj mučijo g. dr. prof. Kreže iz Maribora ob asistenci dolinjedavskih kaplanov. Pevski zbor iz Dolnje Lendave pa je zapel ob odprtem grobu ginljivo »Vigred se povrne«. Pokojnica je dočakala visoko starost 81 let in je bila po očetu rodom Angležinja, vendar se je njeni deca odgojila v strogo našem nacionalnem duhu. — Večera popoldne so položili v Ljubljani k večnemu počitku upokojenega davčnega oficirja g. Ivana Zenka. Pokojnik je bil odločno naprednega mišljenja. V ljubljanski okolici je bil splošno znan, ker je bil nad 20 let pisarniški uradnik pri davčnem okrajnem oblastvu za ljubljansko okolico. Prejšnja leta se je udeleževal jako živahno v stanovski organizaciji orožniških upokojenecv in se kot predsednik te organizacije vneto potegoval za koristi svojih tovarišev. Bil je mirnega in blagega srca in je užival spoštovanje v vseh krogih, s katerimi je prihajal v dotik. Blag jima spomin, preostali naši iskreno sožalje!

* Zahvala. Ob vpostavljanju severne meje naši novi državi l. 1919. je mnogo naših fantov izkpravalo na Koroškem. Na pokopališču v Dravogradu je počivalo 17 mladih bojev in le po zaslugi Kola jugoslov. sester, ki je vsako leto o Vseh svetih okra-

si lo grobove, se je vedelo, da so tu pokopani jugoslovski vojniki. Po inicijativ g. prošta Volbenka Serajnika pa si je Kolo jugoslov. sester v Dravogradu nadelo težko nalogo ter zbralo kosti padlih v skupnem grobu in postavilo lep spomenik, ki je bil 30. oktobra slovesno odkrit. — Nas sorodnike tolaži danes zavest, da naši dragi niso pozabljeni daleč od rodnega kraja in da narod, za katerega svobodo so padli, ceni njihovo žrtve. Mrtvi lažje spijo v tužni koroški zemlji in tudi nam je lažje. — G. proštu ter vrlim ženam in dekletom udruženim v »Kolu« smo iz dna srca hvaležni. — Sorodniki padlih. 1664

* Naš »Rdeči križ« za ponesrečence na Krimu. Naše društvo »Rdečega križa« je preko ruskega »Rdečega križa« poslalo ponesrečencem po potresu na polotoku Krimu znesek 50.000 dinarjev.

* Državno zdravilišče v Topolšici. Ministrstvo za narodno zdravje je dovolilo državnemu zdravilišču v Topolšici pri Velenu znesek 200.000 dinarjev za ureditev rentgenološkega oddelka za eksperimente in za ureditev lekarne.

* Penzije za rodbine zdravnikov. Državni svet je storil principelni sklep, naj se kot podlaga za določitev penzij rodbinam onih zdravnikov, ki so za časa epidemije, vršili svojo službo, pri pobujanju kužne bolezni izgubili življenje, vzame najvišjo osnovna in položajna plača, ki bi jo zdravnik dosegel, ako bi dovršil polna leta službe.

* Opekarna pogorela. V petek popoldne se je v opekarni Prve hrvatske štedionice v Sisku pojavil požar. Opekarna je pogorela do tal. Kako je požar nastal, ni znano. Škoda je znatna.

* Slovenka v Zagrebu poskušala izvršiti samomor. Rešilo društvo v Zagrebu je bilo predvečerašnjim poklicano na policijsko centralo v Petrijski ulici, kjer je poskušala izvršiti samomor jetnica Ana Potočnikova, 23 let stara, rodom iz Konjice, prodajalka, ki je bila v zadnjem času brez posla. Izpla je stekleničko nekega strupa. Prepeljal jo so jo v bolnico. Njeno stanje je težko.

Žrebanje loterije

društva »Trgovske akademije« v Ljubljani se je na željo številnih naročnikov srečk, ki so zamudili termin 27. oktobra

preložilo nepreklicno na 5. december.

Prodaja srečk v trafikah, trgovinah in zadnji rok za plačilo do 1. decembra.

Pri društvu naročene srečke se pošiljajo naročnikom samo proti plačilu. Srečka 10.— Din, dobivajo 885 od 50.— do 100.000.— Din

* Samomor zaradi nesrečne ljubezni. Predvečerašnjim zvečer se je v Zgornji Kun goti v mariborskem okraju v gozdu poleg cerkve obesil šele 20 letni Ivan Drozg iz uglednejše kmečke hiše. Samomor je izvršil zaradi nesrečne ljubezni. Ko so ga pogrešali in v gozdu poiskali, je bil nesrečni mladenič že mrtev.

* Mrljč v gnoju. V selu Kravčevu v Srbiji je seljak Mitar Miholjevič ubil svojo sedemdesetletno staro mater. Truplo je razrezal na kose ter jih pokopal na domačem gnojšču. Izvršil je zločin, da bi se polastil njenega premoženja. Slučajno so groznemu zločinu prišli na sled. Nečloveški Mitar je že pod ključem.

* Vaška tragedija. V jugoslovanskem Banatu nasilno ugrabljene deklet se vedno ni posebna redkost. Žal da ima tako snubljenje le prevečkrat krvave posledice. Tako ugrabljeno dekleta se je odigralo prošli četrtek v okolici Vrčica in je zahtevalo Sloveško žrtve. V selu Padina je živela premožna vdova Stojadinovičeva s svojo hčerko Zoro, staro 18 let. Lepa Zorojda je imela že številne snubače, odklanjala pa je vse po vrsti, ker je bila zaljubljena v sicer siromašnega, a pridnega seljaškega fanta Dušana Markovića. Njeni materi ta ljubezen nje hčerke ni bila všeč, zato je sklenila, da bo svoje posestvo prodala, dekleta pa je poslala k sorodnikom v Staro Moldavo. Dušan se je končno odločil za otmico svoje ljubljene Zorojde. S pomočjo svojih prijateljev je zvalil Zorojdo iz njegega doma ter jo hotel odvesti na svoj dom. V zadnjem trenutku pa se je mladenka skesala in se hotela vrniti k svoji materi. To je Dušanu zmešalo pamet: s sekro, ki jo je imel pri sebi, je zamahnil po njeni glavi in mladenka se je mrtva zgrudila na tla. Še istega dne je bil Dušan Marković izročen sodišču v Vrčicu.

* Prihod čudovite Aladinove svetilke v Jugoslavijo. Smatramo potrebno javiti, da so petrolejske kot gasilce Aladinove svetilke, ki jih proizvajajo v Angliji, a razpečavajo v velikem številu v inozemstvu, pričele svojo osvajalno pot po Jugoslaviji. Ta čudovita svetilka gori s 94% zraka in 6% petroleja in so torej prometni stroški tako minimalni, da svetilka kupno ceno v velikem obsegu nadomesti. Ker ni potrebno niti

predhodno gretje z eksplozivnimi predmeti (benzinom, spiritom itd.) niti uskrvanje zraka, je svetilka garantirano zavarovana pred ognjem ali eksplozijo in jo lahko mirne vesti prepusimo tudi otroku. S tem opozarjamo naše čitatelje na oglaševanje Aladinove svetilke v Jugoslaviji. 11.876

* Kupite domače izdelke! Da se omogoči vsakomur nakup dobrih čevljev nudj za zimsko sezijo tovarna »Peko«, Tržič, specialne vrste čevljev in sicer: večerne iz ševr. 165 Din, večerne iz laka 195, promenačne čevlje iz la boka 195, polčevlje iz la boka 225, moške visoke čevlje iz govelega boka 195, moške visoke čevlje iz la boka 265. Lastne prodajalne: Ljubljana, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1. Pri pismentih naročilih zadostuje obris noge. Naslov: »Peko«, Ljubljana. 245

* Velika izbira volnenih lopic, puloverjev vsakovrstnih bluz, perila, kravati, vezenin in nogavic, rokavic ter zimskega perila nriporočamo po izredno nizkih cenah Ignacij Zargl, Ljubljana, Sv. Petra cesta. 207

* Volno, bombaž za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, Ljubljana, Stari trg 12. in Zidovska ulica šte 4

ITO — zobna pasta najboljša!

* Tkanina »Eternum«, glavna zaloga za Jugoslavijo, pri J. Medved d. d. manufaktura, Ljubljana Tavčarjeva ulica št. 7.

* Noseče matere naj skušajo z rabo prirodne grenčice »Franz« J. Josefa odstraniti vsako telesno zaprtje. Predstojniki vseučilišnih ženskih klinik soglasno hvalijo pristno vodo »Franz-Josefa«, ker je lahko zaužitna in ker mlo odpirajoči učinek zanesljivo nastopi v kratkem času in brez neprijetnih postranskih pojavov. Dobiva se v vseh lekarnah drogerijah in spec. trgovinah.

Vsem gospodom

ki žele obleko po najnovejšem kroju, se priporočajo pravkar otvorjeni provrstni modni atelje JOSIP IVANČIČ, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1. V zalogi največja izbira češkega in avstrijskega sukna.

* Dolžnost vsakega je, predno si nabavi zimsko manufakturno blago, da obišče manufakturno trgovino Josip Silbar, Ljubljana Stari trg 21, poleg Zalaznika. 1676

* Obleke kemično čisti in plisira tovarna JOS. REICH

Iz Ljubljane

* Povodim avstrijskega državnega praznika so večer izobesili ljubljanski konzulati zastave svojih držav. Popoldne se je na avstrijskem konzulatu vršila recepcija. Gosp. generalnemu konzulu dr. Pleinertu so čestitali zastopniki naših civilnih in vojaških oblasti in številnih korporacij ter ljubljanski konzularni predstavniki. Potek recepcije je pokazal ne le, da si je znal novi predstavnik avstrijske republike v Ljubljani v kratkem času pridobiti simpatije ljubljanske družbe, temveč tudi, da postajajo odnosi med Jugoslavijo in Avstrijo vedno bolj priščni.

* Pomočniki zbor gremilja trgovcev v Ljubljani javlja svojemu članstvu, da je izbran za novega tajnika tov. Ivan Tavčar, ki bo zbor zastopal ob vsaki potrebni priliki. Odbor si je postavil za cilj začeti z najživahnejšim poslovanjem in korist članstva in je vsled tega stopil v stik z Zvezo društev privatnih nameščencev Slovenije, s katero si bo omislil svoje prostore in pisarniške moči. V nakratkem času se bo oglašil pri vseh članih Pomočniškega zbora legitimirani inkasat, kateremu naj vsi člani poravnajo zaostalo članarino. V polasnilo še pripominjamo, da je član Pomočniškega zbora vsak trgovski pomočnik, poslovođa in uradnik, ki je nameščen pri trgovskem obratu kateri je član Gremilja trgovcev v Ljubljani.

* Zimsko porotno zasedanje v Ljubljani. Dne 14. t. m. se pričelo razprave letošnjega zimskega porotnega zasedanja. Razprave bodo trajale samo dva dni, vendar se vršila baš v tem zasedanju dve zanimivi razpravi. V ponedeljek bo razprava proti Villemu Grahui, ki je dne 12. junija letos v Trnovem napadel branilec Jerico Azmanova, a druga razprava bo proti uradniku K. J. zaradi uradne poverbe. V torek, 15. t. m. se bo vršila razprava proti Petru Šparovcu zaradi tatvine in proti Mariji Benedikovi, ki je obtožena, da je ubila s sekro svojega moža Franceta dne 27. septembra v Studiju pri Domžalah.

* Občni zbor »Akad. pevskega zbora« se je vršil v soboto, dne 5. t. m. na univerzi. Iz poročil, ki so jih podali odborniki in pevovodja Fr. Marolt, je razvidno, da je zbor v prvem letu svojega obstoja dosegel razmeroma odlične uspehe. Brez vsake tule podpore, brez prostorov in potrebnega notnega materialja si je pevski zbor sam s poživljavalnim delom zasigural svoj obstoj. Po trimesečnem napornem delu je pod svojim dirigentom Fr. Maroltom že prvič javno nastopil v Mariboru in v Ljubljani. V

Tu odstrizite!
Jugosl. Gen. zastupstva Aladin Bazel d. d. Subotica
P. dplani želi zastoj 1 svetilko Aladin.
Ima le polke:
Talec uslov:

Ne ubijajte si dolgo glave, nego takoj iščite

ALADDIN

čudotvorno svetilko, ki jo dobite

zastoj

ako se požurite, in prav zato morate:

I. Spoznati velike koristi te svetilke in sicer:

1. Kakor sneg bela svetiloba za 70 sveč.
2. Liter petroleja gori 16. ur.
3. Gori brez dima, duha in saj.
4. d. luj brez včrpavanja zraka ali da bi se prej morala zagreti
5. Je zajamčeno varna pred ognjem ali eksplozijo

II. Ta kupon izpolniti in takoj poslati nam.

letošnjem letu namerava zbor izvajati najmodernejši slovenski program zadnjih desetih let (Kogoj, E. Adamič, J. Ravnikar itd.) ustanovi si pa tudi ženski zbor. Pri volitvah je bil zopet soglasno izvoljen dosedanji predsednik prof. dr. Veber, ostali odbor se je konstituiral sledeče: Strukelj Vojteh, podpredsednik, Binter Bogdan, tajnik, Kunej Dušan, blagajnik, Avsenak Mirko in Kuret Niko, odbornika Hribar Mirko in Vodeb Slavko, namestnika. Moški zbor je že pričel z rednimi vajami v poslopiu »Glas. Matice«, ki je zboru že lansko leto v skrajni sili radevolje prisločila na pomoč. — Odbor.

* Triglavani! JAD »Triglav« ima jutri ob 14. v salonu gostilne Čišnovar svoj redni občni zbor.

* V počaščenje spomina blagopokojne gospe Milene Žerjavove sta darovala g. dr. Vinko Vrhunec in njegova soproga ga. Boža iz Beograda Jugoslovanski Matiči 500 dinarjev. Za dilaško kuhinjo »Domovina« je darovala mesto venca na krsto pok. gospe Milene Žerjavove rodbina Šerko, Cerknica 100 Din.

* Lutkovo gledališče na Taboru. Na splošno željo ponovi Sokol I. danes pop. ob 4. lutkovo igro »Kralj Lavrin« ali »Gašperček med roparji«. Napake, ki so se pokazale pri prvi letošnji predstavi v zgornji dvorani, so odpravljene. Preskrbljeno je, da bo med predstavo red in da bodo gledalci dobro videli na oder. Sokolske lutkovo gledališče bo odslej stalno delovalo, tako da bo imela mladina redno svojo nedeljsko zabavo. Za prihodnjo nedeljo pripravila vodstvo novo igro: Gašperček, dvorni zdravnik. Vstopnine ni, sprejemajo se prostovoljni prispevki.

Plašči občo pozornost vzbujajoči

so brez dvoma krasni damski plašči (modeli) tvrdke FRAN LUKIČ v Stritarjevi ulici. Toliko blagodejne finise v oblačilih Ljubljana še ni videla. — Opozorjamo da me naše družbe na to res velemestno izbiro damskih plaščev ter krasnih oblek.

* O čarovnjah in vražah v srednjem veku. Danes in jutri ima na sporedu ZKD izredno zanimiv spored, filmsko predavanje o najžalostnejšem poglavju srednjega veka. Predavatelj g. prof. R. Pavlič opiše grozote srednjeveške inkvizicije, vero v čarovnice, vraže in vse različne zablode človeštva iz te dobe. Predavanje spremlja izbornen zgodovinski film, ki pojasnjuje govornikova izvajanja. Današnja prireditve, ki se vrši v prostorih kina Matice, se začne točno ob 10.30 dop. jutrišnja pa ob 14.30 popoldne. Pristop mladini izpod 16 let ni dovoljen. Opozorjamo cenl. občinstvo na izpremembo glede začetka prireditve s pripombo, da si zaradi vlezanimive tvarine vstopnice čimprej preskrbi.

* Šentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11. je izposodila oktobra 3553 strankam 12.949 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od 3. pop. do pol 8. zvečer in izposoja slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, nemške, francoske, italijanske, angleške in esperantiske knjige ter modne liste vsakomur, kdor se zadostno legitimira. Na razpolago tiskani imeniki knjig, ki jih kupi, da si napiše številke knjig doma.

* Ples Jadranske straže. Kakor prejšnje leto bo priredila Jadranska straža l. 1928. svoj običajni ples v narodnih nošah na dan 28. januarja. Opozorjamo že zdaj cenl. občinstvo na to elitno prireditev, ki po daja pregled vseh narodnih noš naše domovine in prosimo tudi vsa društva, da se na to ozirajo in da ne priredijo na ta dan drugih zabav. Naj ostane tudi ples v narod-

nih nošah, ki se je tako priljubil, pridržan vsak predpust Jadranski straži.

* Sokol I. proslavi spominski dan Rapaia in pogodbe med Francijo in našo državo v telovadnici Tabora v ponedeljek za člane in naraščal, v torek za članice in ženski naraščal. Spregovori društveni starosta.

* Nedeljske popoldanske družabne plesne vaje v veliki dvorani »Kazne« ob 4. pop. nudijo najugodnejšo priliko prirediti se vseh letošnjih plesov ter služijo obenem v prijetno zabavo in razvedrilo. Začetniki-ce vabljeni že ob 3. pop. v svrhu teoretičnega pouka. »Večerni plesni tečaj« — periekcije g. Jenka se pa vrše vsako sredo ob 8. zvečer. v levi spodnji dvorani hotela »Union«. Posebne plesne ure za posameznike in družbe daje g. Jenko v I. nadst. kavarne »Emona« 1677

CESALNI SALON

O. Fettich-Frankheim, Ljubljana

Izvršuje in se priporoča cenjenim damam za trajno kodranje z najpreciznejšim aparatom.

* Najuspešnejši pouk modernih plesov nudi vsem plesalcem in plesalkam plesna šola na Taboru, ki se vrši vsako nedeljo zvečer. Pouk za začetnike prične točno ob pol 20. za ostale ob 20. uri. 1678

* K programu »Modne čajanke Atene« so se priglasile prvotne domače tvrdke. Jutranja obleka, sportna, promenadna, plašči, kožuhovina, večerna toaleta, apartni cvetlični pozdravi, vse se bo vrstilo, drugo za drugim bo tekmovalo v pestrosti in lepoti. Enkrat zopet nekaj novega za našo Ljubljano. 1679

Kako povzdignemo domačo obrt? Samo na ta način, da demonstriramo pred našim občinstvom z domačimi izdelki, da z uspešno reklamo izpodbijamo tuje blago, da z lepimi modeli vzgajamo okus domačih obrtnikov, da pripravljamo pot solidni domači konfekciji. Vse postopoma, da pridemo z združenimi močmi do zaželenega uspeha. Prvi poskus bo »Modna čajanka« Atene v sredo 16. t. m. popoldne v veliki dvorani Unjona. 1680

30.

Kdor trpel je srčne boje, ta naj o ljubezni pojne. Ko bo deve sit presnete, ljubil pač bo

(Dalie prih.)

* Drobna policijska kronika. Od petka na soboto so bili prijavljeni policijski naslednji primeri: 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopke ogrožanja telesne varnosti, 2 onemogli osebi na ulici, 1 prestopke nedostojnega vedenja, 1 prestopke ogrožanja telesne varnosti, 1 prestopke žaljenja straže, 1 prestopke obrtnega reda, 1 prestopke nepravilne vožnje in 2 prestopka cestnega policijskega reda. Aretovani sta bili dve osebi in sicer: 1 radi kršenja obrtnega reda in 1 zaradi prepovedanega povratka.

* Dve onemogli osebi na cesti. V petek malo po 12. uri je našel 10letni Ignac Slavina, stanujoč v Svabičevi ulici št. 4, ležati Pred konjušnico neznanca, popolnoma onemoglega človeka. Neznanec je kmalu padel v nezavest, trdno držeč v roki listek bolniške blagajne ter knjižico, v kateri se

Carobna svežina krasi

Vaše jumperje in ogrinjače samo takrat kadar uporabite

LUX

pri Vašem pranju

Lux se proizvaja v Sunlight tvornicah.

Lux se nikdar ne prodaja odprt.

je nahajalo okrog 200 Din gotovine. Stavlina je, sluteč nesrečo, takoj odhitel na bližnji stražnik ter slučaj prijavil. Ko je prišel na lice mesta nadzornik stražnice, je našel neznanca, v katerem so ugotovili nato zidarskega delavca Bajrona Bečiča iz Bihaca, še vedno nezavestnega. Z rešilnim vozom so težko bolnega delavca prepeljali v bolnico. — Rešilni voz je moral tekom noči zaradi oslabelosti prepeljati v bolnico še neko žensko, ki se je zgrudila v bližini glavnega kolodvora.

— Miklavžev večer. Prireditveni odsek UJNZB priredi tudi letos Miklavžev večer Stranke, ki žele Miklavža na dom, naj se prijavijo v pisarno Udruženja jugoslovenskih narodnih železnikarjev in brodarjev, Ljubljanski dvor, Pražakova ulica najkasneje do 3. decembra t. l. — Prireditveni odsek UJNZB.

Čudovito nizke cene! Velika inventurna odprodaja!

20% popusta pri vsem
manufakturnem blagu

Oglejte si veliko zalogo in prepričajte se

JOS. SNOJ, Ljubljana,
Prešernova ulica šte. 3.

— **Hitodna poškodba.** Trgovca Franc Klemenc na Dolenjski cesti št. 2, je prijavil da so mu neznan zlikovci zbil z izlozbe- nega okna porcelanaste črke, v vrednosti 165 Din. Črke, ki so označevale razno robo ki jo nudi trgovec na prodaj, so ležale razbite po tleh pod oknom. Zlikovce zasleduje policija.

— **Otvoritev trgovine.** Podjetni trgovec g. J. Čadež dosedaj na Mestnem trgu, je otvoril v Stritarjevi ulici (Filipov dvor, pre- je bančni prostor) novo zelo moderno in okusno opremljeno trgovino s klobuki in dru- giimi modnimi potrebščinami za gospode. Stritarjeva ulica je pridobila z otvoritvijo tako lepih trgovin pravo moderno lice, ki jo oživljajo v velikomestno ulico. Pozdrav- ljamo podjetnost g. Čadeža, ki zasluži, da ga za topla priporočamo. 1683

Damske obleke

in bluze, volnene in iz barbeata, kakor tudi za deklice, ima v veliki izbiri in po naj- ugodnejših cenah BELIHAR in VELEPIC, Mostal trg.

— **Cena v izložbah ima F. Čuden, Pre- šernova ulica 1, Zlatina ure.** 225
— **Nogavice najcenejše pri Dobeicu,** Pred škofijo 15. 188

Iz Maribora

— **Rapalski spomin** se bo Mariborčanom globoko utisnil v razstavi v vse slo- je. Mariborska Jugoslovenska Matica je namreč žalostno prošlavo sistematično or- ganizirala in razdelila svoje prireditve na tri dni. V petek zvečer je bila v Narodnem gledališču akademija, ki je po svoji resni vsebini dosegla svoj moralni namen. Navzo- ča mladina je bila utrjena v svoji domovin- ski ljubavi in je na podlagi krasnih recita- cij pesmi Iza Grudna, Otona Županiča in Simona Gregorčiča čutila vso tragično uso- do borbe našega življa v Primorju. Člani našega gledališča, g. Skrbinaš, gđ. Kova- čičeva ter Kraljeva, so nudili tako dovrše- ne deklamacije, kakor jih v našem gleda- lišču sploh nismo slišali. Prav tako je dvig- niti svečanost resen in z ljubeznijo prepojen govor predsednika Jugoslovenske Matice, dr. Pretnarja iz Ljubljane. Pestri spored je lepo izpolnjevala vojaška godba. Pri živi sliki je med mladino izbruhnil gnjev nad grabežljivo Italijo. Veliki župan je tedaj za- pustil svojo ložo. Navzoč je bil tudi mestni župan, zastopnik oblasnega odbora, sicer pa je bilo gledališče bolj slabo zasedeno in so morali sedeže napolniti dijaki. Zelo so ugajale pesmi »Jadrana«, v katerem se dru- žilo k petju mladi Primorci. Snovi so pri- redili dijaki svojo posebno akademijo v mestnem parku ob spomeniku majske de- klaracije, kjer je med sporedom gorela pravkar po osnutkih umetnika Pirnata zgra- jena žara. Danes, v nedeljo ima Jugoslo- venska Matica svoji dinarski nabiralni dan.

— **Ljudska univerza.** Jutri ob 20. bo pre- davala znamenita dunajska pisateljica in svetovna potovalka ga. Al. Schalek o »Su- matri, kot najlepši dežel svetla« in sicer na podlagi prekrasnih barvnih slik. Kot pre- davateljica je žela na Dunaju, v Berlinu, Gradcu in lanske leto tudi v Zagrebu naj- večji uspeh. V torek ob 19.30 bo otvoril delovanja Mariborske ljudske univerze v Studenčih, deški ljudski šoli.

— **Zvišanje kazni.** Pri zadnjih porotnih razpravah meseca septembra je bil obsojen Jožef Silak, želarski sin v Rucmanjih pri Sv. Tomažu pri Ormožu, ki je dvakrat stre- ljal na svojo očeta Tomaža Silaka in ga dne 27. decembra lanskega leta skozi očno v sobo tudi smrtno zadel, na pet let težke teče. Ko je državni pravdnik prijavil vzklic zaradi prenizke kazni, je bilo vsakemu jasno, da ta kazen ne bo držala. Res jo je višje deželno sodišče podvojilo in tako zvišalo na deset let. Silak namreč samo zaradi tega ni bil razstavljen zaradi umora lastnega očeta obsojen na smrt ker ob času delanja še ni bil star 20 let.

— **Po nesreči so žrtve alkoholizirajo.** Zadnji čas se v mariborski okolici ponav- ljajo neverjetni slučaj ljudske neumnosti, da žrtvam, ki se težko ponesrečijo, dajo nato še v toliki meri piti alkohola, da se popolnoma upijajo. Seveda storijo to do- bri ljudje iz gole človekoljubnosti, da bi baje nesrečniki toliko ne trpeli. Ko pa se žrtve nato iztrezne, seveda drago plačajo to ljudsko pomoč z dvojnimi trpljenjem. Po- leg rane imajo bolečine v želodcu. Zgodil se, da ranjence tako upijajo, da niti na

nogah ne morejo stati zaradi alkoholne omamljenosti. Tudi v petek popoldne se je prigugal v splošno bolnico tak revež, 21 letni žagar Franc Mauko iz Hoč, kjer je pri Francu Verniku dobil levo roko v cirkular- no žago, ki mu je odrezala palec, kazalec in močno ranila sredinec. Ko je naljube ko- vav, so mu dali toliko piti, da res ni prav nič več čutil bolečin, tem bolj pa čez par ur, ko je alkohol prenehal učinkovati. Sya- rite ljudi pred tem blaznim početjem na- pram ponesrečencem!

**Odvetnik
dr. Makso Šnuderl**
naznaila
da je otvoril odvetniško pisarno in
jo pridružil pisarni odvetnika
dr. Leopolda Boštjančiča
v Mariboru, Aleksandrova c. 36/1

— **Ste li že član Ljudske samopomoči v Mariboru?** Ako ne, zahtevajte še danes pris- topno izjavo, ker se bodo sprejemale vse odrasle osebe nad 50 do 80 let stare samo še do novega leta. Pisarna Aleksandrova c. 45-II. 1684

— **Gospod dr. Makso Šnuderl** je otvoril v Mariboru odvetniško pisarno in jo pridru- žil pisarni odvetnika dr. Leop. Boštjančiča na Aleksandrovi cesti št. 36-I. 1665

— **Priporočila** se modni salon Elza Šerak in dr. Maribor, Trubarjeva ulica 7. 1550

Iz Celja

— **Krajevna organizacija SDS za Celje-** okolico in vse z njo v »Združenju slovenski- gospodarskih strank« zvezane napredne po- litične organizacije sklicujejo sestanek vo- licev v torek 15. t. m. ob 20. uri v gostilni gospe Zagorčnikove »Na škarpi« na Bregu. Enak sestanek se bo vršil v četrtek 17. t. m. ob isti uri v gostilni »Puncer« na Spodnji Hudinji. Somišljeniki, pridite! Za kandidate in namestnike je sestanek obvezen!

— **Iz okrožnega tajništva SDS v Celju.** Vse krajeve organizacije in zaupnike v občinah celjskega sreza pozivamo, da nam nemudoma naznajo, koliko in katere kan- didatne liste so bile vlozene za predstoleče občinske volitve. Takoj po izvršenih volit- vah naj nam javijo, koliko glasov je dobila ena in druga lista. Pozneje naj nam nazna- nijo imena in pripadnost vseh izvoljenih ob- činskih odbornikov. — Okrožno tajništvo.

— **Občinske volitve v okoljski občini.** Okrajni glavar je potrdil vseh sedem vlo- ženih kandidatnih list in določil vrstni red skrinjic. Lista »Združene slovenske gos- poudarske stranke« (SDS, SKS in NSS) bo ime- la tretjo skrinjico, prvo in drugo bosta ime- li pa obe klerikalni listi. Za to razporeditev se je bil velik boj. Velelo temu, da je doka- zano, da je bila vložena kot prva lista »Združene slovenske gospoudarske stranke« je padla odločitev v prilog klerikalcem. Go- spode klerikalci pa si naj bodo klub temu svesti, da bodo doživeli pri teh volitvah polom, pred katerim jih ne reši nikak teror od zgoraj.

— **Rapalski dan v Celju.** Danes ob 10.30 se bo vršilo v veliki dvorani Narodnega do- ma protestno zborovanje v žalosnem spomin Rapala. Vsak, ki se čuti Jugoslovenca, se mora udeležiti tega protestnega zborova- nja. Celjani, pokazimo, da se zavedamo vseh krivic, ki so jih storili Italijani našim zaslužnim bratom in državi in udeležimo se zborovanja polnoštevilno!

— **Rapalski dan.** Odbor Narodne Odra- ne v Celju poziva članstvo, da se polno- številno udeleži zborovanja, ki ga priredi celjska podružnica Jugoslovenske Matice, danes v nedeljo ob 10.30 v veliki dvorani celjskega Narodnega doma.

— **Kvartet Zika koncertira v sredo 16. t. m. ob 20. v mali dvorani Celjskega doma.** Spored: I. Rob. Schumann: Oodalni kvartet A-dur; II. L. M. Škerjanc: Sonatina di Ca- mera; III. Jos. Suk: Kvartet B-dur, op. 11.

— **Mestno gledališče.** Danes popoldne ob 3. uri se vprizori repriza Raupachove žaloigre »Mlinar in njegova hča«. Cene so zelo znižane. Zveza vlakov za zunanje ob- skovalce je zelo ugodna.

— **Stavbno gibanje v Celju.** Po solničnih dnevih zadnjih tednov se je izpremenil tudi celjski okraj v belo zimsko pokrajino. Upaj- mo sicer, da nastopijo zopet prijaznejši dne- vi, ker je bilo stavbno gibanje po Celju in v okolici doslej še v popolnem razmahu. Stavbno delavstvo je bilo zaposleno v pol- nem obsegu, pa tudi marsikdo je imel še upanje, da pride pred mrazom pod udo- bejšo streho. Priznati se mora, da so v te- kočem letu pokazali zlasti zasebniki veliko stavbeno podjetnost ter zgradili celo vrsto novih hišic. Novi občinski svet pa stano- vniško vprašanje proučava in bo prišel menda do zaključkov še le takrat, ko bo zadnji na cesti vržen in stanovanja potreb ni mešan že pod streho.

— **Plesna Sola trgovskih nameščencev** v Celju vabi vse svoje člane, da se točno in redno udeležujejo plesnih vaj, ki se vršijo vsak četrtek v veliki dvorani Narodnega doma ob 20. uri; namerava prirediti tudi šaljanke. 1681

— **Celjske raznoterosti.** Sinčički Neži Mastnakovi, ki je uslužbena pri pokovski- mojstru g. Kaču na Glavnem trgu je nekdo v ponedeljek ukradel iz zaklenje- noma žensko suknjo in rjav jopič v vrednos- ti 1500 Din. V gostilni Koštomaj v Buko- vem žlaku pri Celju je prišlo v nedeljo med fanti do prerekanja in končno do pretepa. Ko je bilo že več oseb ranjenih, se je vme- šal v pretep tudi neki vojak, ki je začel mahati z baloneto. Posebno hudo je bil ranjen Adolf Križaj iz Gaberja. Vsi ostali lahko ranjeni fantje se sedaj previdno skr- ivalo.

— **Celjska porota.** Zimsko zasedanje po- rotnega sodišča v Celju se prične 21. t. m. Doslej so razpisani naslednji porotni slu- čaji: 21. t. m. Mlaker Anton, umor in Kos Ev-

gen, poneverba; 22. t. m. Kunst Jost, uboj; Zemljak Drago, posilstvo in Tovorak Jo- st, uboj.

— **Zadeva g. Štefana Horvata.** Dodat- no k poročilu 4. oktobra t. l. o aretaciji zasebnega uradnika g. Štefana Horvata po- ročamo, da se je sodišče po končani pre- iskavi prepričalo, da je ovadba proti njemu neopravičena, zaradi česar je ustavilo vsa- ko nadaljnjo postopanje proti njemu.

Iz Tržiča

— **Dela za napeljevo vodovoda v Pre-** sko, kjer bo stala bodoča stanovanjska ko- lonija Tržiča, so v polnem teku in bodo skoro gotova. Temelji za prvo stanovanjs- ko hišo so že izkopani, opoka je navože- na in še bo jesen za zidanje ugodna, zna- biti prava hišica v doglednem času še pod streho. Napeljava vodovoda bo stala pri- bližno 15.000 Din. Napeljevo izvršuje vo- dovodni instalater Karol Bocak.

Iz Litije

— **Poučni ogled predilnice.** Dekliška obrtna šola iz Zagorja si je ogledala našo predilnico. Tečajnice, 35 po številu, sta vo- dila strokovna učitelja g. Kolenc in g. Ko- pčica. Mogočna predilniška industrija, ki zaposluje nad 800 delavk, je napravila na bodoče obrtnice najlepši vtis.

— **Narščanje Save.** Registrirni aparati pri litijem mostu izkazujejo: V četrtek 2.10 m nad običajno normalo, v petek 2.65 m, včeraj pa 2.30 m. Ob strugi ležeči vr- tovi so prišli že zopet pod vodo, ki je donosala velike količine najrazličnejšega lesa, desk; v petek jutraj je priplavala ce- lo postelja in stol.

— **Dinarski dan.** Danes bodo prodajale članice Jugoslovenske Matice odkupne znake. Naj ne bo nikogar niti v Litiji, niti v Smartnem, ki ne bi položil vsaj majh- nega zneska v korist fondu za neodrešeno domovino!

Iz Trbovelj

— **Podružnica Jugoslovenske Matice** v Trbovljah priredi danes v nedeljo ob 14.30 v dvorani Sokolskega doma sestanek, oz. predavanje v spomin sedme obletnice ra- palske pogodbe. Udeležimo se tega sestan- ka vsi, da skupno protestiramo proti tistim, ki vihte svoj bič po naših bratih ob Soči in Jadranu! Danes se bo vršil tudi dinar- ski dan.

Iz Zagorja

— **Podružnica J. M. v Zagorju** priredi danes 13. t. m. dinarski dan. Vsak rodoljub naj se spomni svojih zaslužnih bratov vsaj z enim dinarjem! Odkupni znaki se bodo prodajali po 2 Din. — Dne 20. t. m. se bo vršil v spomin Rapala koncert, h kateremu najvjudneje vabimo. Hvaležno tudi beležimo, da je g. Drago Korbar daro- val podružnici znesek 150 Din.

— **Cvet čepčevjevega drevesa** nam je po- siljal prijatelj našega lista iz Loke, ki nam obenem sporoča, da je drevo letos obrodilo sad in da je zopet začelo prav lepo cveteti. Včeraj, ko je prišlo snežiti, je še pravo- časno odtrgal nekaj cvetja, da nam ga je poslal v prijaznem spominu.

— **Predavanje o pračloveku.** Danes ob 15. uri se bo vršilo v prostorih g. Martina Dmrovskega v Potokih vasi predavanje pro- fesorja Dolžana iz Ljubljane o pračloveku. Po predavanju nastopi istotam prvič javno pevski klub »Kotredž« pod vodstvom g. Levstika.

Iz Ptuj

— **Ptjsko gledališče.** V petek 28. p. m. je Mestno gledališče vprizorilo v režiji g. Kaukierja Raupachovo ljudsko igro v 11 slikah »Mlinar in njegova hča«. Ta igra je pri nas še davno udomačena, po tradi- cionalni šegi jo igrajo na praznik Vseh svetnikov. Čeprav je njena vsebina dokaj preprosta, je vendar odsko še precej učinko- vit. Vprizoritev je bila dobra, v nekaj- terih slikah celo izvrstna. Centralni oseb- Marica in Konrad (Gabrijelčičeva in Kau- kler) sta bili v nekaterih scenah igralsko na visku. To velja še posebej za go. Ga- brijelčičevo, ki s svojim iskrenim, globoko iz lastne duševnosti zajetim čuvstvom do- minira nad svojim partnerjem in ostalimi igralci. Bol in resignacija jetične Marice ni plod igralskega talenta, temveč pristno čustvo, doživeto z najfinjšo intuicijo. Porenta (Šuler) je bil naravnost klasice. Njegova igra in njegova mimika dokazuje, da se je z vso resnostjo mal poglabljal v svoj značaj. Izmed ostalih treba omeniti gostilničarja Sodca (Job), ki s svojo na- ravno igro ustvarja resnične tipe, izdelane s vso strogostjo. Kabineta figura je bil grobar (Prek). Vdova Zelica (Kocmutova), župnik (Gorše), županja (Poljščeva), Mar- jeta (Mehletova), Jakob (Podjaveršek) so se tudi odlikovali. G. Kaukler, ki je ace- nično opremil igro, ima bogat smisel za svetlobne efekte. Vendar mu za uredniš- tve načrtov primanjkuje tehničnih sred- stev. K. dobri uprizoritvi je menda pripo- mogla poprava teksta. Reprize so se vršile v soboto 29. p. m., v nedeljo 30. p. m. in v nedeljo 6. t. m.

— **Spicerjeva pravilica »Pogumni Ton- ček«** se v kratkem uprizori. V pripravi so še Remčeva »Učiteljica Pavla«, Langerjeva »Kamela skozi ulico Stranke« in Cerkveni- kov »Vrtinac«. X. Y.

Dopisi

KRIŽE. Naš tojak g. Peter Rotar v Cle- volandu je nabral za spomenik v vojni pa- dišni občini Križe 822 Din. Vsem daroval- cem se najlepše zahvaljujemo: Zveza slo- venskih volakov občine Križe pri Tržiču.

ZIROVNICA. Tukajšnje pevsko in tam- buraško društvo »Stol« priredi v nedeljo 13. t. m. v Svetovni gostilni veseličo s srečolovom in plesom. Kakšno zanimanje vada za to prireditev, dokazuje dejstvo, da so že skoraj vse srečke razprodane. Okrog 200 krasnih dobikov bo srečnikom na razpolago, dočim stanejo srečke le en dinar. Prijatelje lepote petja vabimo, da se udeležijo veselice in tako podorojo, strem- lenje društva po nabavi novega godbene- ga materiala. 1682

VRHNIKA. Danes predava v »Jantarju« iz Stojan Bajč o temi: »Vprašanje sve- tovnega mladu: Volna ali mtr.« O. preda- vatelj nam je poznan že iz prejšnjih let kot izborni govornik in ker je tudi predmet predavanja zelo aktualen in zanimiv, pričakuemo velike udeležbe.

VRHNIKA. Danes v nedeljo se bo vršilo pri »Jantarju« drugo predavanje ZKD v le-

tošnji sezoni. Mladu nedeljo je bilo preda- vanje dobro obiskano, upamo, da bo da- našnje še boljše. Danes bo predaval že zna- ni predavatelj g. dr. Stojan Bajč o temi: Vprašanje svetovnega mira, volna ali mtr. Upamo, da bo predavanje dobro obiskano. Začetek radi zgodnjega odhoda vlaka točno ob 14.30. uri.

VRANSKO. Poročnik Franjo Golob je po- siljal 100 Din za školsko knjižnico osnovne šole na Vranskem namesto vena na grob umrlega Ivana Kramarja, šolskega upravi- telja v pokolu, za kar se mu upraviteljstvo šole zahvaljuje.

SLOVENJGRAD. Podružnica Jugoslo- venske Matice proslavi 7. obletnico nesreč- nega rapalskega dne z velikim manifesta- cijskim zborovanjem, ki se bo vršil danes 13. t. m. po maši v Odlivni dvorani. Vsi na zborovanje in vsak naj se oddolži vsaj z enim dinarjem na korist našim rojakom!

VEL. LASČE. Sokolski oder v Velikih Lasčah je po preteku enega meseca vprizo- ril še drugo lepo uspešno igranje »Maks v škripcih«. Vsi igralci so se odlikovali, oso- bito nastop g. Milosa Štiberja in M. Ho- čevanja je bil sijajen; ga. Štiberjeva nas je naravnost očarala. V Hitičevju, ki je imela eno glavnih vlog, smo dobili čvno, izborno moč, tako da lahko še mnogo pričakujemo od nje.

KRSKO. Na mesto vena na krsto umrle- mu svetniku br. Pavlu Svetecu so darovali: Bog Vinko, Globočnik Ivan, Gregorč Fran in Rumpelj Fran št. po 200 Din; dr. Dim- nik Ivan, Globočnik J., Stoviček Karel, Vo- dopivec Maks, Zupančič Fr., inž. Zupančič in Završnik Hubert po Din 100; v manjših zneskih je bilo darovanih 1.030 Din, sku- paj 2.530 Din. Vsem darovalcem se sokol- sko društvo v Krskem najiskreneeje zahva- ljuje. 1674

Sport

Ing. Thorleif Tunold Hanssen

Olimpijski trener J. Z. S. S.

Za bodočo olimpijado, ki se vrši l. 1928, se mrazilno pripravljajo vsi narodi. Dasi začne olimpijada sama šele v juniju, ven- dar imajo zimske olimpijske igre, ki se vr- še od 11. do 19. februarja v St. Moritzu, enako velik pomen ter se bo baš letos te olimpijade udeležilo dosedaj največje šte- vilno držav.

Nas zanimava v prvi vrsti smučarstvo, ki se od leta 1923 skuša uveljaviti na medna- rodnih tekmovanjih. Toda smučarstvo se tehnično naglo izpopolnjuje in nam, ki ima- mo kratke zime in v poslednjih letih celo malo snega, je težko z uspehom doseči osta- le narode. Zato je pokazala izkušnja, da moremo le tedaj dvigniti kvaliteto našega smučarskega sporta, ako si dobimo učitelja najboljši šole, to je Norvežana. Vse naše sosednje države so si že pred leti uredile razvoj smučarstva na ta način, mi pa smo šele na tekmovanjih mogli presoditi njih uspehe in njihovo visoko stopnjo smučar- stva. Zato je z veseljem pozdraviti, da je uspešno našemu Jugoslov. zimskosportnemu savezu pridobil tako odličnega trenerja, kot je ing. Hanssen, doma iz Kongsberga na Norveškem.

Ing. Hanssen se je že leta 1923 osedal z našimi smučarji v Novem svetu na Češko- slovaškem, ob priliki mednarodnega smučarskega kongresa. Takrat je prišel Hans- sen z norveško vrsto na Češko, pozneje pa se je odločil dokončati svoje študije, kjer je obenem na prošnjo Svaza lyžarju prevzel trening češke vrste. Na Češkem je ostal tri leta in visoka stopnja češkega smučarstva je najboljšje pripravila zanj.

Trening bo pričel takoj začetkom de- cembra, in sicer najprej v Kranjski gori, potem pa se bo vršil tudi drugje. Do sedaj je prijavljenih 18 smučarjev, od teh 6 iz Zagreba. Ing. Hanssen bo skrbel v prvi vr- sti, da pripravijo našo olimpijsko vrsto kar najboljšo za tekmovanje, po končani olim- pijadi pa bo imel še tečaj za ostale smučarje. Ob nedeljah bo vodil trening v smuč- školi skokih, ki nam dosedaj še najbolj manjka izveženih tekmovalcev, Hansse- nov učitelj za skoke je bil sloviti Norve- žan svetovnega slovesa Hanssenov stric Sigmund Rood, ki ima svetovni rekord v skokih na 72 m!

Ing. Hanssen bo po končanem treningu šel z našo vrsto na olimpijado, ki se otv- ri svečano 11. februarja. V nedeljo 12. se vrše vojaške patrolne tekme na 30 km. Zal se jih naša zava ne udeležiti, isti dan po- polodne so konjske dirke na ledu. V ponde- lik so tekme na ledu, v torek smučka vztrajnostna tekma na 50 km in hitrostne tekme v drsanju. V sredo so drsalne tekme in tekme v hokeju na ledu, v četrtek isto, v petek smučski tek na 18 km in bobslajh. V soboto smučski skoki in v nedeljo ho- ckey na ledu, nato je svečan zaključek II. zimske olimpijade, razglasitev rezultatov in razdelitev olimpijskih kolajin in diplom.

Ing. Hanssen prispe v Ljubljano v nede- ljo 20. t. m. ter bo imel v sredo 23. t. m. v uniojski dvorani predavanje s skioptičnimi slikami o Norveški, kot domovni smučar- stva, o smučarstvu vobče in razvoju smučarstva v nordijskih državah z osirom na olimpijado. Predavanje ponovi 25. t. m. v Zagrebu.

Upamo, da bo predavanje Saveza za iz- popolnitev našega smučarskega sporta na- šlo popoln uspeh, ing. Hanssen pa želi- mo, da bi spoznal pri tej priliki lepote na- še zimske pokrajine ter jih opisal v svoji domovini.

Nogometni turnir za Gospodovski pokal preložen. Vsi skrajno neugodnega vremena zadnjih dni in slabega stanja igri- šča se nogometni turnir za Gospodovski pokal, ki bi se moral vršiti danes popoldne na sportnem prostoru SK Ilirije, preloži na prihodnjo nedeljo 20. t. m.

Včerašnje prvenstvene tekme na Du- naju. Vienna: Austria 3: 1 (2: 0), Ho- kosh: BAC 2: 2 (1: 2), Sportklub: Ste- mering 2: 1 (2: 0).

Službeno iz LNP. Vsi nepopolnjeni prvenstveni tekme za danes ob 10. določena stanja tekme rezervnih moštvo SK Slavije in ZSK Hermes preloži na kasnej- ši termin, ki ga bo določil poslovni odbor na prihodnji seji. — Tinit.

Službene oblike LNP. (iz seje poslov- nega odbora dne 9. nov. 1927.) Odbori se priateljska tekma SD Rapid: SK Austria v Celovcu dne 13. t. m. — Prepoveduje se klubom postavljati za rediteljsko in bla- gajniško službo pri podsvetnih prireditvi-

vah ter za stranske sodnike vobče igralca, ki imajo zabrano igre. — Protest SD Rapi- da proti verifikaciji prvenstvene tekme Maribor: Rapid 1: 0, odigrane dne 30. X., se odstopi v izjavo Sekcije ZNSA, MO Ma- ribor pa se naproša, da pošlje poročilo službojučega odbornika pri navedeni tek- mi. — MO Maribor se naproša, da dostavi podsavezu poročilo službojučega odborni- ka pri prv. tekmi Ptuj: Železnica 4: 2, odigrani dne 6. t. m. v Ptuj. — Upravne- mu odboru se predloži za disciplinarno postopanje kluba Panonija in Krakovo na di malomarne rediteljske službe pri teko- mah dne 6. t. m. — Vsi izgrediv pri tekmah v Trbovljah dne 30. t. m. se izro- čijo kazenskem odboru na podlagi dosih poročil igralci Cestnik, Kuhar Mar. (oba SK Trbovlje) in Spreje Ferdo (SK Amater) vsem trem se izreka zabrana igre do odlo- čitve kazenskega odbora; dalje brez su- penza Irt Slavko, Lazič Emil (oba SK Ama- ter) ter Pintarič Ivo (SK Trbovlje). Zasli- šanje navedenih igralcev ter obenem tudi funkcionarjev SK Amaterja in SK Trbo- vlje glede znanih incidentov na igrišču iz- vede kazenski odbor po svojem posebnem delegatu v nedeljo dne 13. t. m. ob 15. uri v Trbovljah v restavraciji, kjer se nahaja klubski lokal SK Amaterja. K zaslišanju se vabijo zgoraj navedeni igralci, dalje gđ. predsednika in t. jnika obeh klubov, kapa- tani vseh štirih moštvo, ki so nastopili v tekmah dne 30. m. m., dalje gđ. Oberlin- ner in Marin kot delegirani sav. sodnika. Verifikacija se prvenstvene tekme: Ilirija rez.: Hermes rez. 8: 2, Ilirija: Hermes 9: 1, Primorje: Slovan 13: 0, Primorje rez.: Slovan rez. 13: 1, Reka: Panonija 7: 0, Svoboda: Krakovo 3: 2, Ilirija: Ja- dran 6: 0. — Verifikacija se s pravom na- stopa dne 19. nov. za SK Jadran: Januš Adolf, Kern Ivan, Klier Oskar, Valentič Borut; za ISSK Maribor: Božič Servol; da- lje s pravom nastopa dne 10. maja 1928: za SK Železnica: Jakovljevič Mihajlo; za SK Svoboda (Ljubljana): Večerin Adolf, slednji s pridržkom, da potvorna takoj event. obveznosti do svojega dosedanjega kluba SK Reke. — SK Ilirija odjavlja igra- lce: Deržaj Edvard, Domelčič Bogdan, Spi- chal Armošt, Rožič Branko, Orehek Franc, Tajnik II. — Vsi izgrediv upravnega od- bora na seji dne 11. t. m. se za dan 13. t. m. prekinejo vse omejitve in zabrane igra- nja igralcev, katerih klubi sodelujejo v turnirju za Gospodovski pokal, ki se vrši v korist Jugoslovenske Matice. — Tajnik I. ASK Primorje, nogom. sekcija. Danes občni zbor sekcije z glavno točko dnevnega reda: volitev novega sekcijanskega odbo- ra. Zbor se vrši v gostilni Kačič, Dunajska cesta, ob 9.30. Točno in vsil! Tajnik.

Hazena Ilirija: Primorje. Tekma Ilirija: Primorje, ki bi se imela vršiti v korist JHSA ob 11. uri dopoldne na igrišču Ate- ne, je po podsavezu vsled slabega vremena in vsled praznovanja rapalskega dne od- povedana in preložena na kasnejši termin.

Ilirija jun.: Concordia jun. Juniorska tekma Ilirija: Concordia je vsled slabega vremena po Concordiji odpovedana in pre- ložena na kasnejši termin.

SK Slovan, centralni odbor. Sklicujem za v ponedeljek, 13. t. m. točno ob 20. uri v restavraciji Lloyd izredno odborovo sejo, ter prošim gđ. odbornike, da se iste točno in polnoštevilno udeležijo.

SK Slovan, nogometna

Iz življenja in sveta

Osleparjena pariška Caisse Commune

Ponarejevalci madžarskih vrednostnih papirjev

Afera, ki se da vspejati z Windischgratzovo falsifikacijo francoskih frankov. — Blumenstein je vnovčil nad milijon francoskega denarja. — Pomagači v Bruslju, Amsterdamu, na Dunaju, v Pragi in Budimpešti, centrala v Berlinu. — Vloga ruskih in madžarskih emigrantov. — Skrivnostna banka v Bordeauxu. — Kompromitirane osebnosti.

Senzacionalna afeta z milijonarjem Blumensteinom, o kateri smo poročali v »Jutru« pred nekaj dnevi, postaja vedno bolj napeta in zavzema vedno večje dimenzije. Milijonar, ki je obogatel v času inflacije, je v Parizu vnovčeval papirje predvojne madžarske rente, katere žigosane kupone je plačevala pariška Caisse Commune z 32 odstotki nominalne vrednosti, toda le lastnikom inozemcem. Blumenstein je nakupil velikanske množice nežigosanih papirjev v tujih državah. Dal jih je iz Madžarske potom posebnih kurirjev prenesti na Francosko, kjer je podkupil uradnika Caisse Commune, dr. Gesztesija, da mu je pomagal izposlovati priznanje bančne blagajne, nato pa jih je žigosal s ponarejenim žigom ter jih spravil v obtoč. Dosegel pa je še več. Na berlinski borzi so po zašlugi Blumensteinove špekulacije notirali nežigosani papirji skoro toliko kolikor žigosani. Tako je bila dana prilika za obilne špekulacije, katerih so se udeleževali zelo odlične osebnosti iz mednarodnega sveta, o katerih za enkrat še molči kronika pariške policije.

Glavni krivci.

Falsifikatorsko akcijo je vodil Blumenstein, kot pomagača pa sta mu stala ob strani brata Tofbini. Imela sta zveze z inozemstvom, z Londonom, Amsterdamom in Brusljem, pa tudi s francoskimi mesti. Centrala ponarejevalne akcije je bila baže v Berlinu. Tam so se stekali papirji. Na Francosko so jih prenašali posebni kurirji. Zgodilo pa se je nekoč, da so obmejni organi na železnici zadržali dva taka potnika. Imela sta v kovčegih za pet milijonov francoskih frankov rentnih papirjev, katere je policija zaplenila. Prišla pa je intervencija s francoske diplomatske strani, in moža sta bila izpuščena, papirji pa so jima bili vrnjeni. Že to dokazuje, kako rafinirano je bila razpletena mreža sleparskega banirja.

Bančni uradnik, bivši tiskovni ataše madžarskega poslanstva.

Blumenstein je potreboval nekoga, da mu je pomagal z uvoženimi papirji v banki do priznanja. Našel je pomagača v osebi bančnega uradnika dr. Blumenstein

Gesztesija, ki je bil nastavljen pri pariški Caisse Commune. Banka ga je zaposlovala kot zaupnika za madžarske zadeve. Dr. Gesztesij je bil prej tiskovni ataše madžarskega poslanstva v Parizu in je vzdrževal z madžarskim predstavništvom v Parizu zelo tesne zveze. Imel je torej lahko vlogo. Ker je papirje priznal, jih je banka sprejemala v plačilo in milijoni so rasli sami od sebe...

Dva emigranta.

Ko je sleparski bankir videl, da gre posel pridno od rok, je začel nabavljati rentne obveznice v velikih množinah. Doznavši, da se nahajajo papirji te vrste v depozitu dveh nemških bank, je začel pritiskati, da bi mu jih izročili. Imel je prilične težave, toda premagal jih je le in ko je papirje spravil na Francosko, je potom dveh emigrantov, enega Rusa in enega Madžara, dosegljivo izjavo, da so ti papirji last takih in takih državljanov, nakar je Caisse Commune začela izplačevati tudi te kupone. Zaupniki emigrantov so nakupovali rentne papirje v vseh večjih evropskih centrih ter so jih znašali v Pariz, kjer je cvetela kupčija.

Kje je bila centrala?

Osleparij in sleparjev je bil Blumenstein, a on se je previdno čul, da se ne zaplete v kakšno afero. Zato je vzdrževal v Parizu le majhno posredovalnico, od koder je dajal ukaze na vse strani. Prava centrala cele akcije je bila v Berlinu, središče za Francijo pa neka zakotna banka v Bordeauxu. Ta zavod je posredoval vse Blumensteinove mahinacije in je imel namen prikriti pravo sleparjevo početje. Dognalo je dalje, da so se sleparske akcije udeleževali tudi inozemski

finančni krogi.

Pariška policija je v zvezi s tem dogodkom uvedla obširno preiskavo in je spravila pod ključ celo vrsto odličnih mož. Njihova imena pa še niso zrela za javnost, ker stvar še ni zaključena. Obetajo se torej tudi presenečenja glede oseb

Blumenstein

je človek dvomljive preteklosti. Rodom je iz Slovaške, kjer ima dva brata, ki uživata velik ugled. On sam ni

bil nikdar kaj prida. Na vesti ima razne umazane delikte, ki pa so ostali tajni, ker so njegovi sorodniki krili in popravili po njem povzročene izgube. Ko je prišel ob ves ugled doma in v Srednji Evropi, se je umaknil v Pariz, misleč, da bo našel varno zatočišče v svetu goste množice in velikih zločincev. Sreča mu je bila nekaj časa mila, špekulacije v velikem obsegu pa so ga razkrinkale ter postavile na sramotni oder pred francoskim in inozemskim svetom. Največje izgube radi sleparij bo utrpela madžarska država, odnosno njena Narodna banka.

Lya de Putti,

priljubljena madžarsko-nemška filmska igralka, skrbi vestno za reklamo, pri čemur v sredstvih ni baš izbirljiva. Lani je v Berlinu skočila iz I. nadstropja na ulico, da so listi imeli kaj pisati — v svoji zlobi pa so novinarji dostavili, da je bil njen skok v tesni zvezi z njenim ljubimcem, s katerim se je bila vročerkovna Madžarka sprla. Potem je Lya odšla v Ameriko, da sodeluje v filmu »Lord Lucifer«, in ko se je vrnila v Berlin, je menila, da je treba to dejstvo ljudem dati s primerno avanturo na znanje. In točno so jo nekega jutra našli vso okrvavljeno nezvestno na hodniku pred njenim stanovanjem. Tudi reklama? Morda; vsekakor je te vrste reklama prej doma v Ameriki, kakor v »civilizirani« Evropi, in nemški žurnalisti, ki strogo varujejo prestiž starega sveta, so soglasno ugotovili, da je Puttina nesreča posledica preobilo zavžite pijače. In sedaj pravijo, da je igralki te sorte reklame nekoliko preveč in da bo liste tožila.

Senca Allahova

Nizozemski potovalec Busemaker pripoveduje o Afganistanu, kjer je živel to poletje, prave zgodbe »Ti oči in ene noči«. Mala država ob indijski meji je sosed sovjetske republike, toda komunizem ne seže čez mejo v pravljico Orijent. Vrata palače Nj. Veličanstva, emira »senca Allahova«, krasi zlati arabski rek iz korana: »Vse, česar se dotakne veliki namestnik, zemeljska senca mogočnega Allahova, bo sveto na vekomaj.«

Busemaker je slučajno bil navzoč pri dogodku, ki mu je predložil globoki pomen tega napisa. Na trgu pred palačo so morali odrezati uhlje priljubljenemu pesniku Felk - Husejnu. Emir je izvolil določiti to kazen kot plačilo za neko lepo, a zbadljivo pesem. Nj. Veličanstvo je namreč odredilo, naj se slečejo iz kože preštevilne mačke, ki so brez gospodarja. Na ta način bi se

Suknje, ulstre in raglane

v najfiniši izvršitvi si nabavite gotovo najcenejše, kakor vedno, pri tvrdki DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA.

dobilo krzno za dvor Nj. Veličanstva. Lahkomiselni Felk je spesnil neko mačko pesem o tej žalostni usodi. Prijeli so ga in pripeljali s trobentami in bobni na morišče. Množica je zalila trg. Krvnik je odpiral in zapiral velikanske škarije. Čestitljivi duhovniki z elegantnimi turbani so počepnili v polkrogu pred palačo. Zaigrala je godba. Vsi so poklekili in vladar je zasedel prestol. Prijazno se je nasmehnil in rekel obtožencu, naj pride bližje. »Sin moj,« ga je vprašal, »ali si zadovoljen z našo modro razsodbo? Odstrigli ti bomo le ušesa, pustili pa ti bomo jezik, da boš lahko slavil do konca svojih dni Allaha in njegovo senco.« — »O, da,« je žalostno odgovoril pesnik. »Tvoj odlok je vreden neskončne srčne miline in nebeške modrosti Tvojega Veličanstva. Bojim se le, da ne bo krvnik dovolj spreten, ker je vajen samo ušes prodajalcev pokvarjene bravine in gnusnih skopuhov, ki nočejo plačati pravičnih in malih davkov. Tvoja modrost bo razumela, da so ušesa pesnikov kaj drugega, kajti je neskončno daleč od pokvarjenega mesa do najslabše pesmi.«

»Kaj pa hočeš?« je prijazno vprašal počaščen emir.

»Hočem,« je ponižno odgovoril branelc brezstrešnih mačk, »da bi Ti osebno izvolil rablju pokazati, kje naj odloči moja ničvredna ušesa kaznovanja ostrina njegovih pravičnih škarij.« Emir se je vnovič nasmehnil.

»Naj bo, kakor želiš,« je rekel. Poklical je rablja bližje in se je lastno-ročno dotaknil pesnikovih ušes.

Čim je to storil, že je zakričal Felk-Husejn na ves glas: »Vse, česar se dotakne senca Allahova, bo sveto na vekomaj!«

Množica je pokleknila, ko je začela te svete besede. Emir se je zopet na-

smehnil in modro rekel: »Naj bo po besedi Allaha, naj bo tako!«

Rabelj je jezno zaprl škarije. Pesnik pa je poljubil konec svilene emirove halje in je ponosno odkorakal ob navdušenem kričanju zbranega ljudstva.

Francija — Anglija

Milligan (zgoraj), boksarski prvak Anglije in Evrope v srednji kategoriji, je minuli teden v 15 rundah potolkel po točkah N. trama (spodaj), francoskega šampijona iste kategorije.

Konjske dirke v A euilu tri Parizu

preteklo nedeljo niso bile ravno obilne z lepim vremenom. A vzelo dežju, ki je vztrajno padal ves popoldan, je dirkam postopoma velika množica ljudi — s dežniki seveda, kakor kaže naša slika.

Udobnost na švicarskih železnica

Notranjost pullmanskega vagona, kakršne so švicarske železnice letošnje poletje uvedle pri ekspretnih vlakih na progi Basel-Curich-Milan.

Ženitev Apulskega vojvode s princeso Ano Francosko

so se, kot smo že poročali, vršila minuli teden v prisotnosti treh kraljev, ene kraljice in nad trideset princov. Naša slika prikazuje novoporočeni par po odhodu iz cerkve sv. Frančiška v Napoliju.

Jože Krapč:

Orglice

I.

Mrka septembarska noč. Iz megle, ki je ležala nad otožno baško dolino, je rosil droben dež. Po cesti proti Sv. Luciji je vozil avto in njegove luči so blede osvetljevale razrito pot. Na levi strani ceste je šumela Idrijca. Pod viaduktom je cesta zaokrenila, avto je zropotal skozi spečo vas — nekaj psov je zalajalo za njim — zavil je na visoki most čez Idrijco, proti postajnem poslopju, čigar zidovje je rastlo v slabotnem soju svetilk iz megle, ter sunoma obstal.

Iz njega so stopali mladi fantje; brez glasu... Z obema rokama so stiskali k sebi majhne lesene kovčge, kakor da bi bilo v njih zaprto življenje. Z počasnimi, trudnimi koraki so stopali v postajno vežo.

Od nekod je pridrla laški železničar z leščerbo v roki:

»Da boste tiho — če ne, vas postavi pred vrata in na dež!« Z malomarnim kretnjo, ki je lastna vsem južnjakom, se je obrnil proti vratom, nad katerimi je bil napis »Sala d'aspetto

III. classe; zaklenil jih je, potegnil iz njih ključ in odšel.

Spogledali so se fantje, nekdo je vprašal:

»Kaj je dejal? Pred nosom nam je zaprl čakalnico. Seveda, za nas je dobro tu na hodniku.«

»Na dež nas vrže,« se je oglašil visok fant tam pri vratih. »Samo poskusite naj. Seveda mi, ki smo barbari, ne smemo niti na glas govoriti, oni pa, ki so se pritepli k nam, lahko kriče, razgrajajo in razbijejo pol postaje, pa jim bo odprl čakalnico in še kaj. Le naj mi pride še enkrat in naj zine, pa ga jaz postavim na dež. In ne le na dež; v Idrijco ga vržem, samo pride naj...«

In kakor nalašč je vzel iz žepa ključek, odprl z njim svoj leseni kovčeg ter privlekel iz njega orglice.

»Regiment po cesti gre...«

so zapele. — Nasmehnil so se žalostni in trudni obrazi. Nekdo je dejal: »Ne, haj Janez! Imeli bomo sitnosti. Saj jih poznaš. Ukazali so nam molčati — sedaj imajo oni besedo. Nič ne pomaga. Raiši nehaj!«

Spet so se odprla vrata in vstopil je prejšnji železničar.

»Kdo je igral? Kdo je nesramnež? Tu je postaja — takoj mir! Obrnil se

je in zamrmral: »Prokleti, sciavi!«

»Kdo je sciavo,« odkod si se vzelo, račil visoki fant, »odkod si se razel, da se zadiraš nad nami, ki smo tu doma? Da ne smem igrati na orglice? Ti mi boš branil — ti, pritepenec?«

S stisnjeno pestjo je stopil proti njemu. Dva fanta sta ga potegnila za sukno, da se je sesedel na odprti kovčeg. Oni ga ni poslušal, izginil je skozi izhodna vrata. Za hip je bilo tiho, nato je spregovoril oni v kotu: »Saj sem ti rekel. Stavim, da si dober. Ne bo šlo kar tako. Zašijemo te in te pretepejo. Pa se bodi z njimi. Roge imajo in nasadijo te nanje, da sam ne veš kedaj!«

Zunaj se je danilo. Zaškrpala so vrata, vstopil je oni Lah in za njim dva karabinijerja. Strupen je bil obraz železničarja, ko je pokazal s prstom na visokega fanta: »Ecco-lo. E lui!«

Starejši karabinijer, s srebrnimi našitki na rokavih, je stopil korak naprej.

»Kdo je razgrajal? Kdo je igral?«

Iz kota je stopil majhen, šibek mladenci in je dejal v slabi laščini:

»Saj ni bilo nič, gospod brigadir. To je malo pičan, pa je zaigral na orglice... Razgrajal pa ni, verjemite, gospod brigadir...«

Ni se zmenil gospod brigadir za zagovor, oblastno se je zadržal na visokega.

»Kdo ste, kako se pišete in kam greste?«

Poblebel je oni fant, v žep je segel, izvlekel rumen papir — pozivnico k vojakom — ter ga pomolil orožniku.

»Ah — — — così,« se je ironično nasmehnil gospod brigadir, »k vojakom greš? Nu, te že ukrotimo, tebe in tvojo vročo kri!«

Spravil je pozivnico v naprsni žep.

»Z menoj!«

Nemo je fant zaklenil kovčeg, ga stisnil pod pazduho in stopil proti vratom. Oni šibki iz kota je zaprosil: »Gospod brigadir! Pustite ga, saj ni storil ničesar...«

»Tiho!« je siknil orožnik in izginil za fantom skozi vrata. Počasi, z dolbljeno zmago v očeh, je oddrsal za njim železničar...

— — — — —

Zunaj je bil dan. Od Podbrda sem je pridrl vlak, zapiskal in obstal na postaji. Preko perona so stopali fantje s kovčgi ter iskali praznih vagonov. Onega visokega z orglicami ni bilo...

Šele ko je zvonec naznanil odhod, je prišel z orožnikom izza postaje. Stopila sta v poseben voz. Vlak je premaknil. Mimo njega so se vrstila poslopja, skladišča, zašumela je Soča... pri sv. Luciji je bilo pet...

II.

Na okno vagonov je škropil dež. Bezale so mimo primorske vasi z rdečimi strehami. Tu pa tam polje z velimi klasi koruze. Močnejše je šumela Soča, vlak je zavozil na solkanski most. Počasi je lezel čezenj, kakor bi se bal globine in zelenih valov...

»Bog ve, kaj bo z Janezom!« je šibki fant prekinil tišino v kupeju. »Da je mogel blekniti tiste besede in posebno še zdaj, ko ve, kam gre...«

Ni bilo odgovora. Le kolesa so ropotala naprej. Mimo oken so letele prve hiše, počasneje je vozil vlak... prazni, stoječi vagoni so zaprli potnikom pogled na postajo...

»Gorizia!«

Pograbili so mrki fantje svoje kovčge in rinili z njimi skozi ozki hodnik, drug za drugim na prosto. S perona je prikoral četa orožnikov... Obkolili so fante in krenili z njimi proti izhodu šibki se je ozrl proti stoječemu vaku... Pisana gruča ljudi. Dekleta z zavezanimi rutami, z jerbasi v rokah. Med njimi je hodil Janez, razbojnik; za njim črni brigadir.

Mahnil mu je z roko v pozdrav oni šibki fant.

Pred Janezom so se razgriniale goriske ulice, nove stavbe in med njimi še

Saljaminova žena noče ločitve

Pravi, da kot katoličanka ne priznava ločitve, ki jo je izrekel brezversko sovjetsko sodišče.

Pred par dnevi smo poročali, da je sodišče v Moskvi proglasilo zakon med Saljaminom in bivšo italijansko plesalko Tornagiovo za neveljaven. Saljamin je določil svoji ženi mesečno rento v znesku 300 dolarjev in ji je rekel zbogom. Toda gospa je bila očividno drugih misli. Sporočila je moskovskim oblastnikom, da je goreča katoličanka in da ni voljna za nobeno ceno resignirati na svojega slavnega moža, za katerega zakonito ženo se hoče smatrati i v bodoče.

Saljaminov zakon je nastal v nekotliko čudnih okoliščinah. L. 1898. je bil Saljamin angažiran v Mamontovem gledališču v Moskvi. Med baletkami je bila Italijanka Tornagio. Mladi pevec je vrgele svoje oko po nji in kmalu se je začel pri njej učiti italijanščine. Zgodilo se je tudi, da je plesalka zbolela in da ji je pevec stregel z vso než-

nostjo, katere je bil zmožen.

Kmalu nato je Saljamin moral odpotovati v Petrograd, kjer je dobil angažman v carski operi. Preden so pretekli trije tedni, pa je italijanska baletka ušla za njim in ga je pregovorila, da se je vrnil v Moskvo, kjer je bila ona angažirana v baletu. Saljamin se je res vrnil v Moskvo, dosegel je velik trijumf v »Borisu Godunovu« in se je z baletko oženil. Medene tedne je preživel v jarošlavljski guberniji, kjer se je imel naravnost imenitno, kakor sam priznava v nedavno izšlih spominih. Svoji ženi pa ni dolgo ostal zvest. Njegovo ljubezen je zasenčila svetovna slava, ki je izpodkopala tudi tla razbinski sreči. Saljaminovo srce so zavlevale druge ženske, ki so ga naposled tako obvladale, da se je odrekel domačega ognjišča, žene, otrok in tudi domovine.

Pijana deca

V madžarskem parlamentu se te dni pretresa zakonski načrt o omejitvi prodaje alkohola mladoletnim. Minister za narodno zdravje dr. Vasz, ki je poročal o predmetu, je prečital poslancem kaj nerazveseljeno statistiko. Povedal je, da so v madžarski nižini kraji, kjer se proizvajajo izvrstno vino, kjer pa prebivalstvu nedostajajo vode. Na podlagi statistik je dognano, da se v teh krajih šolski otroci vsak dan napijejo vina, preden gredo v šolo. 50 do 86 odstotkov šolobvezne dece prihaja k pouku v omočnem stanju in napredek teh otrok odgovarja seveda procentu zaužitja alkohola.

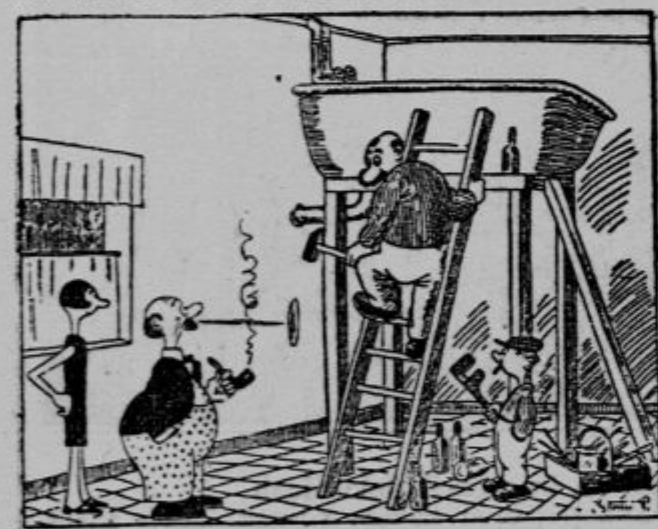
Zbornica je na to izjavo sklenila, da bo dala v teh krajih, ki pogrtešajo vode, izvrstni vodnjake, da pridejo prebivalci do dobre pitne vode. V debati, ki je sledila, je predlagal poslanec madžarske vladne stranke, naj se starostna meja za mladoletnike, ki smejo zauživati alkohol, zniža od 18. na 16. leto. Socialno demokrati poslanci so celo izrazili željo, naj bi se gostilne ob nedeljah in praznikih zapirale.

Nato se je vršilo glasovanje, v katerem je predlog vladnega poslanca propadel z 39 : 33 glasovom. Madžari bodo torej lahko pili vino ko dosežejo 18. leto, takoj nato pa se bodo lahko vpisali v društvo Prebujenih Madžarov, ki jih bo izurilo za vojske neokrnjene krone dežel Sv. Stefana.

London pozdravlja novega župana

V sredo, dne 9. t. m., so imeli v Londonu velike svečanosti. Vršil se je obhod po mestnih ulicah in londonsko meščanstvo je pozdravljalo svojega novega lordmajorja sira Charlesa Batha. Obhod je bil zelo hrupen in bučen. Sir Batho se je vozil v pozlačenem vozu, v katerega je bilo zapreženih 6 konj. Takoj za vozom se je peljal model ladje »Endeavour«, v kateri je Cook plnil v Ameriko.

Spreved je obsegal še druge zanimivosti. V njem se je videl tip novega rešilnega čolna za pomorske nesreče, opremljenega s signalno napravo izumitelja Marconija. Angleška vlada je ta tip rešilnega čolna šele pred kratkim sprejela in odobrila. Dalje je bilo

»Za Boga, kam ste vendar deli našo kopalno kad?«
»Čev je bila prekratka, pa sem kad montiral pod stropom.«

podrte, očrnele, spomin na veliko klavnice. Ni jih videl Janez ne teh ne stih. Po telesu se mu je razlival srd. Onih je zobe, da bi spet ne bleknili... Zaradi tega, ker je igral na orglice?... Kako so peli in vriskali v minulih dneh, ko so odhajali v vojaške. Celo harmoniko so imeli, ne samo malih, nedolžnih orglic... Pa zakaj mu je oni dejal »sciaivo«, kar pomeni suženj... Kje je pravica?...

Gospodska ulica in takoj za njo Travnik. Ljudje so hiteli mimo njega po svojih opravkih in ga gledali, razbojnika. Zavila sta skozi vrata visoke hiše, pred katero je bila straža... »Kasarna«, si je dejal Janez. Srce mu je bilo toliko močnejše.

V veliki veži je gospod brigadir poklical vojaka in mu je predal Janeza. »Pazi nanj!« je dejal, potrkal na vrata in vstopil...

Janeza so poslali v Turin. Med poročilom o njegovem dosedanjem vedenju in zadržanju so bile tudi vrste: — narodnosti slovenske — hujšak — državni nevaren element... O, te orglice!...

videti v sprevedu model salonskih letal, ki vzdržujejo zračno zvezo med Londonom in Parizom ter imajo prostora za 18 oseb. V sprevedu je bilo nad 2000 oficijelnih zastopnikov, ki so bili razdeljeni med 15 godb, ki so ne- prestanto svirale. V povorki so nosili tudi alegorične slike, ki ilustrirajo zgodovino londonskega mesta. Največjo pozornost je vzbujala zgodba Dicka v Hittingtousa, ki je bil eden najbolj popularnih londonskih županov.

Konec dečje glavičice

Dolgi lasje še dolgo ne bodo zopet v modi, toda tudi prekratko ostrizenim ženskim glavam brivci že odznavajo. Mednarodna zveza brivcev in lasularjev se je sporazumela o smernicah bodoče ženske frizure. Ker je v interesu frizerjev, si bodo dame še vedno morale striči lase. Toda izginile bodo iz njihove mode vse pretiranosti in ekstravagance.

Na kongresu lasularjev, ki se je nedavno vršil v Parizu, so gospodje škarjevi obširno razpravljali o usodi dečje glavičice. Sklenjeno je bilo, da ostane moda kratkih las še zanaprej v veljavi, samo s to razliko, da bo dala glava več povdarka ženskosti kakor doslej. Tilnik ne bo več tako gladko obrnit, marveč bo kosmato opuhnjen.

Polil je otroka s špiritom in ga zažgal

Primer neverjetne otroške podivjanosti se je pripetil te dni v Butzweilerju blizu Mulhousa v Alzaciji. Družina Braun stanuje ondi v mali hišici za delavce. Oče in mati imata več otrok. Najmlajši je bil še v zibelki.

Mati je morala po nekem oprasku oditi iz doma in je poverila nadzorstvo in varstvo malega osemnajstmesečnega bratca osemletnemu fantiču. Ta pa se je kmalu naveličal družbe. Šel je v kuhinjo, vzel steklenico špirta, polil z njim otroka in ga zažgal z žigico. De- te je zadobilo take opekline, da je kmalu izdihnilo.

Ko so paglavcu povedali, kaj je storil, se je surovo odrezal: »Prav je, da je umrl. Zdaj mi vsaj ne bo treba več paziti nanj! Če bom moral še kdaj čuvati kakega otroka, bom storil z njim isto.«

»Kaj vas res ni bilo strah kanibalov?«
»Ni! Prijazni ljudje ti ljudje! hoteli so me celo pridržati pri obedu.«
(Pelle-Mélan)

Gostje - Edisonovi delavci

Edison ima v Floridi krasno posestvo, na katerem ima postavljene najrazličnejše električne in hidravlične struje za čim najbolj udobno obdelavo posestva. Kadar prihajajo k njemu gostje, jih vodi po posestvu in jim raz- kazuje svoje zanimive izpolnitve v gospodarstvu. To posestvo je prava razstava.

Nedavno so bili Edisonovi gostje nekoliko začudeni, ko so morali na poti na vrt pasirati nekaj kontrolni aparat (turniket) z vrtečim se bobnom. Boben se je dal vrteti le s težavo in vsak gost je moral napeti vse sile, da ga je zavrtel in tako pasiral aparat. Toda iz spoštovanja do Edisona ni nihče ničesar rekel. Pri povratku v hišo pa je vendar mlada gospodična omenila Edisonu, da ne pojmi, čemu se nahaja ta neprijetna in komplicirana naprava pri vstopu na vrt. Edison se je zasmejal in pojasnil, da ima naprava svojo zelo koristno nalogo: vsak gost, ki jo pasira in obrne kolo, mu zajame 15 litrov vode za rezervoar, iz katerega se dobiva voda za namakanje vrta.

Okradena „Grofica Marica“

Draguljarja Moritza Kannerja so te dni v Lipskem okradli tatovi. Mož ima svojo prodajalno zlata, srebra in drugih dragocenosti na Humboldtovi cesti. Zlikovci so odprli vrata z vnetihom. Našli so pot v štirih sobah, katere so temeljito preiskali ter jih obrali za najdragocenejše v novcih, vrednostnih predmetih in nakitu.

Tatovi so pograbili tudi nakit, ki ga je bil draguljar svojčas pripravil za predstave Kalmannove opere »Grofica Marica« v Lipskem. Ker se jim je zelo mudilo, se niso utegnili šele prepričati, je li blago pristno ali ponarejeno. Pograbili so okrasje in ga pobasali v torbo. Toda nakit za opero je bil ponarejen. Bil je večinoma iz cenenejšega stekla, ki se je bleščalo le pri luči. Ko so pregledovali svoj plen, so gotovo zmaljevali z glavami in se jezili, da so nasledili tako večje nastavljeni pasti.

Novo Shakespearejevo gledališče

V Stradfordu je lani spomladi zgo- relo slovitno Shakespeareovo gledališče. Požar je obžaloval ves kulturni svet, ki je vedel, kako ogromnega pomena je bila ta stara oderska institucija. Zato so londonski listi takoj pričeli zbirati prispevke za novo stavbo. Nabrali so precej visoko vsoto, ki pa še daleko ni zadostovala za obnovo stavbe. Zato je angleško javnost zelo prijetno pre- setila vest, da je sklenil akciji prisločiti na pomoč ameriški milijarder, ki je da- roval odbor za obnovo gledališča 50.000 funtov šterlingov. Poslal je de- nar »Daily Telegraphu« uredništvo li- sta ga je dostavilo Shakespeareovemu društvu.

S to vsoto je obnovo gledališča zagotovljena. Rockefeller pravi, da je plačal ta prispevek kot dolžno vsoto.

katere dolgujeta Shakespeareovemu ge- niju Anglija in Zedinjene države. Shakespeare je s svojim genijem po- magal razvijati miselnost in srčno kul- turo vseh Anglosasov, zato je njihova dolžnost, da velikega učitelja ne po- za- bijo

X. Možgani Anatola Francea. V medicins- ki akademiji pariškega vseučilišča so te dni stehali možgane francoskega pisatelja Ana- tola Francea in so ugotovili, da tehtajo 1017 g. Splošno je znano, da znaša povpre- na teža človeških možgan 1630 g. Po teži so bili torej možgani francoskega duhovitega pisca pod povprečnostjo, zato pa so kazali druge fiziološke znake, katerih ni najti pri ljudeh povprečne zmožnosti.

X. Ruth Elderjeva ne bo več letela. Mar- vomach, mož letalke Ruth Elderjeve, se je pripeljal v Newyork, kjer pričakuje po- vratka svoje žene in kapetana Haldemana. Z ozirom na izjave Ruth Elderjeve, da bo še letela čez Ocean, pa je dejal, njen mož, da se bo vsaki slični nameri ostro uprl ter ne bo dopustil, da bi njegova žena še en-

Kino

Corinne Griffithova

Pravijo, da se je Corinne Griffithova v svojih detinskih letih rada igrala v pesku talnega Texasa in da je ni bilo strah, ako si je pri tem raztrgala krilce ali razmršila frizuro. Danes je Corinne gospodstva dana umirjenih kreneh in v ničemur ne spominja na ono razbrzdano devojčico. Le njeni in- timni znanci vedo povedati, da je v srcu ostala še vedno ista mala neobojljena, ka- tere je n. pr. redko bolj uživala kakor ta- krat, ko se je z vzpenjačo prvič vzpela na vrh pariškega Eiffelovega stolpa.

Corinne Griffithova se je rodila v mestu Texarkani v državi Texasu (USA) in je že v zgodnji mladosti zaslovela po svoji lepoti. Takrat se ni bilo tako težko priti k filmu kakor danes in ker je Corinne mikalo po- kusiti se pred objektivom, se je pač posku- sila v nekaterih manjših vlogah. Dobila je petnajst dolarjev na teden, a še leto dni jo je angažiral newyorški »Vita-graph« s 75 dolarjev na teden. Pozneje »e je pridru- žila Selnicku in naposled »First Nationalu«, kjer je lele postala prava zvezda. Tam je tudi odigrala svoje najboljše filme in ga- za ji je zrasla v vrtoglavo višino 5000 tedens- kih dolarjev. Čeprav je Corinne znana po svoji nestanovitnosti, je vendar zelo prak- tične narave: ko je dobivala tedensko 75 dolarjev, jih je vsako soboto dala na stran petnajst, ko so ji honorar povišali na sto do- larjev, pa celo petindvajset. Danes ima Corinne svojo vilo v Kaliforniji in hišo v Newyorku ter elegantno jabo »Wanderlust«, na kateri je letos v družbi svojega moža Waltra Morosca prebila dopust.

V Ljubljani vidimo Corinno kakor sploh dobre igralka na žalost takaj redko. Med njenimi novimi filmi naj omenimo »Tri ure in« Damo v hermelinu. Le-ta je prirejena po operi Schanzerja in Weltscha in slika pleminjo, ki se je ogrnjena samo v plašč iz hermeline ponoči prikradla k poveljniku sovražnih čet, da reši svoje rodno mesto po- gina. Njeni partnerji so Francis X. Bush- man (Mesala iz »Ben Hur«), pokojni Einar Hanson in John Bowes.

»Sunrise«. To je angleški naslov naj- markantnejšega ameriškega filma te sezo- ne. Slovenski bi se reklo »Ob zori«. Vsebi na filma se naslanja na novelo H. Suder- manna »Die Reise nach T.ist«. Režiser F. W. Murnau je s tem filmom daleč prekosil vse svoje dosedanje filmske tvore. Žil je človeško zlobnost, strast, bestialnost — na drugi strani pa človeško skromnost, ponižnost, ljubezen, požrtvovalnost, s ta- ko plastiko na platno, kakor li ne najde- mo nobene primere v dosedanjih filmski produkciji. Diametralno nasprotujoči ele- menti človeške duše kakor strast — ljube- zen, bestialnost — požrtvovalnost in dru- gi, nastopijo s tako vehemenco in tako ne- posredno drug proti drugemu, da kar ma- homa osvojijo gledalca ter ga z neodolji-

Risar trik-filmov

»Tako, prvi prizor bi bil s tem gotov. Osta- ne jih še 49!!« (Pelicani)

krat stavljala svoje življenje na tehniko. Seveda je vprašanje, ali bo s svojim stali- ščem prodrl.

Najboljše, najtrpejše, zato najcenejše

vo silo vlečejo s seboj skozi labirint člo- veskega duševnega življenja. Pri »Nibe- lungu«, Quo vadis? in pri »Ben Huru« nas je očarala ogromna scenerija zunanjih dogodkov, film »Sunrise« pa nas popolno- ma obvlada s klasično režijo človeškega duševnega življenja. Ta film je do sedaj edinstven te vrste. Upajmo, da je to avantgarda nove boljše filmske kategorije. — Velika evropska premijera tega filma se bo vršila 17. t. m. v Berlinu. Takrat bomo kaj več »zagovorili« o tem umotvoru.

»Nezakonski sin«. Ko je meseca fe- bruarja t. l. dal Paul Keller filmski trvdki Fox dovoljenje, da sme slednja njegov ro- man »Nezakonski sin« (»Der Sohn der Hagar«) spraviti na platno, je imel še pre- cej pomislekov, ali se bo mogel spraviti smisel in duh njegovega romana na pla- to. Sedaj, ko je film gotov ter teče že po vseh svetovnih kinoclediščih, je pisatelj Paul Keller izjavil, da se je filmovanje njegovega romana jako posrešilo k čemur je pripomogel posebno glavni filmski vzra- loc Werner Fuetterer ter njegova partne- rica Mady Christians.

Proti nahodu

in proti nekaterim nalezljivim boleznim

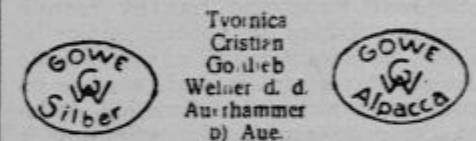
GRIPOSAN

(varstvena zdravila)

po dr. Besaroviću

desinficirajoča mast za nos.

Dubi se v vsch lekarnah.

Zastopstvo: A. Fred Krauser, Subotica

Okus filmske publike v Ameriki.

Severna Amerika se deli glede filmskega okusa v dva dela. Zapadni del ob Tihem oceanu ter sredina ameriškega kontinenta se naslaja ob filmih kovbojske vsebine. Divji jahači (Tom Mix, Buck Jones in slični), težke borbe raziskovalcev zlatih ru- dišč, divje in obenem priprosto življenje na prostiranih prerijah — to je najhvale- nejša vsebina za to publiko. Sličen okus ima pri nas Vojvodina. Vzhodni del Ame- rike, kjer ležijo Newyork, Chicago in ostala orjaška mesta ob Atlantskem oce- anu, pa preferira filme iz historije Severne Amerike ter filme ljubavne in socialne vsebine. V zadnjem času pa si je priboril skoro prvo mesto film, ki mu služi za po- dlogo svetovna vojna. Filmi te vrste (»Ve- lika parada«, »V sedmem nebu«, »Evropa v plamenu«) so dosegli velikianski uspeh.

Ivan Albreht:

Kravja dolina

»Bilo je nekaj...« Takrat je bila Ljubljana še Ljubljana dolga vas, in je pela o Radeckem, ki »korajžo mas... No, čas beži... Oče Radecki je moral iz »Zvezde«, Tivolski park ga tudi ne gleda več. Enako se ga je otrsela Kravja dolina. Namestu Radeckega ceste se vije zdaj Vidovdanska po Kravji dolini. Drugače je pa še vse po starem. Izmed skromnih hišic se dviga ponosno le dom nesrečnežev, ki so sebi in svetu odvčeli v čakajo, kdaj pri- de črni voz po njihove zemeljske ostan- ke. Močna kolonija je to, zbirka naj- različnejših ljudi. Moški, ženske, ka- kor listje, ki ga veter siplje v globel. Vmes oni, ki jih je usoda oropala vse- ga, prav vsega. Gledajo svet in ga ne vidijo, poslušajo besede, tuljijo časih, časih se reže ali pa besnijo kakor zve- ri... Okrog njih vrvi življenje: tu deca v šoli, tam telovadke in telovadci na Ta- boru, zraven vojaki, naša moč, a na drugi strani brneča elektrarna, vedno nemirne ulice, avtomobili, svet, ki go- mazi in se peha za kruh — oni pa, umobolni, so kakor spačen otok sredi

vsega tega, sami sebi dovolj in odveč, človeštvu grozotni memento nature, ki v svoji brezsrčni kljubovalnosti ne pozna mej ne oziruv.

Kakor da mora biti tako, hrani Krav- ja dolina v neposrednem sosedstvu teh izločenih in zavrnjenih svedence, ki se smehljajo svoji boginji, ko leže na me- sto noč in se pomiri vrvenje dneva. Razigrana, izgubljena bitja, ki ne ve- do, kaj bi počela na svetu, iščejo ljudi, ki kupujejo slo. V naročju alkohola, ob zvokih razglašene klavirja brle iz- žete večje in ponujajo svoje medle čare njim, ki nimajo domačih ognjišč. Razcapanim bosjakom, zeleni mladeži in ljudem, ki s svojimi žulji zaslužijo premalo za življenje in preveč za smrt.

Časih zablodijo mednje tudi kdo, ki ga doma čaka družina: žena, deca... Doma so skrbi, nadloge, bolezen in gorje, preveč ust, da bi jih mogle pol- niti ene edine roke. Pa se otrsela mož in otrsela, prekolne življenje in nlega varljiv sijaj ter krene v Kravjo dolino. Peš nekateri, drugi v kočijah, tretji, moderni, v avtomobilih. Tiho ko tat prismoči avto, obstoji in obmolne. Ko mine čas, spet tiho oddrži. Bog ve kje pa čaka žena, plaka deca: »Ata, kru- h!« Oče, ki se vrne domov, kolne in

tepe, da bi prerjovel in prebil glas, ki ga žge.

Časih se zgodi, da se za avtom po- javi plaha senca in čaka v zatišju, ča- ka, dokler se avto ne predrami. Tedaj plane senca in vzraste, da oživi vsa Kravja dolina. Mati z detetom plane proti avtomobilu, proti možu, ki — ves šibak še in ves prepaden — ne zmore nobene besede, proti blodnici, ki v strahu brani svoje lase. Razjariena mati besni, kriči, mož, ki je zablodil k njej, gleda, nesrečnica pa cvili in hro- pe in skuša na vse mogoče načine ob- vladati položaj.

»Ti —!!« kriči mati in izsuje nanjo cel venec krepkih cvetlic.

Blodnica se upira:

»Jaz —?! Jaz —?! Jaz sem poštena! Kaj meni mar tvoj dedec?« Se pljunem ne za njim!

Tedaj se vzdrami mož.

»Hudič!« odloči — in bije ko besen na vse strani.

Ženske civilizijo, na ulici pa se zbira temna gruča in se širi in raste kakor kvas. Ženske sekundirajo v prilog ma- teri.

»Ali je to za pošteno ulico?«

»Takega se lotijo, ki ima ženo in otroke! Sram jih bodi!«

Vmes se trga krik varane žene:

»Vse jim zmeče! Se za suh kruh mi ne prinese domov, kar so ga vjele te

—!«

Tedaj jo zgrabi mož za usta, a žena na vse glas:

»Na pomoč! Stražnik! Ljudje, poma- gajte!«

Ulica zavalovi. Mož pograbi ženo in

sina, ju stlači v avto in oddirja ž njil- ma.

Ulica grozi. Skripaje se zapirajo

vrata. Stražnik s stočnim mirom be- leži dogodek.

»Me smo poštene!« pomavljajo za

vrat.

Ulica se smeje. Do polnoči samo,

potem je spet mir. Kdor gre po Kravji dolini, se niti ne zmisli, kakšna dva trpka eksterna domujeta tu v nepo- sredni sosedščini.

Turške srečke

s srečke italijanskega

de'ega Kr. Za

Bank. Pehani & Co.

Ljubljana, Miklovičev trg 20

Kraljestvo mode

Novi klobuki

Tudi moda klobukov je doživela v zadnjem času mogočen prevrat. Tvorinski produkti so se morali umakniti ročnim izdelkom, ki čedalje bolj prevladujejo. Eleganten klobuk je danes produkt ročne dela in ne več stroja.

Materijal za izdelovanje klobukov ostane slej ko prej preprost. Kosmata klobučina in velur ter dvojna klobučina so glavno gradivo, iz katerega izgotavljamo ženska pokrivala. Aktualne so pa tudi kombinacije iz dvojnega materiala.

Osnovna modna barva novih klobukov je črna. Prilega se k oblekam in ogrtačem, vstevši plašče. Kljub temu pa drugi barvni odtenki niso izključeni. Svelomodra barva je še vedno zelo priljubljena, ker se sklada z vsako garderobo; belj in rujava barva učinkujeta nevtrarno. Dobro sta uporabni tudi zaprteljena in opečno rdeča niansa.

Sezonska novost v modi klobukov je tudi ta, da so pokrivala zopet garnirana. To se nanaša na obliko in na dodatke. V podobi zaponk, agra in sličnih okraskov ter celo na pajčolan, ki vise čez lice. Kratak pajčolan je zlasti hvaležen za večerno uporabo.

Se ni dolgo tega, ko se je govorilo, da bodo odnesle zmago s tržišča velike forme. Čas je dokazal nasprotno. Prevladala je oblika Lindberghovih in Danteljevih baretov. Novi klobuki imajo v mnogih primerih obliko baret, drugače pa nosijo zavijane kraje. Njih forma je enostavna. Odlikuje jo fina linija in neohlapnost.

Naša slika predločuje nekaj modelov za bližajočo se zimsko sezono.

Za večerno uporabo si ne moremo misliti elegantnejšega klobuka kakor ga prikazuje naš spodnji model z zavijanim robom. Stranska perlatna učinkuje zelo razkošno, lahko pa se opusti in v tem primeru nadomesti z dekorativno iglo.

Dekorativnim iglam (prežicam, kopčam) je sploh odmerjena pri novih klobukih pomembna vloga. Dokaz za to nam nudi desni model v zgornji vrsti, ki prikazuje okrašen baret z nizkim pajčolanom.

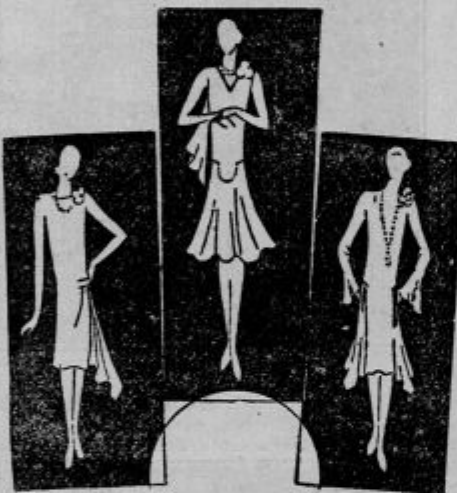
Sportni značaj povdarja klobuk s trakom zgoraj na levi. Kontrast med svetlim in modrim materialom predločuje klobuk zgoraj v sredini, uporabo dvobarvne klobučine pa vidimo na levi sliki spodaj. Za to kombinacijo nam izborna služijo naslednje barve: belj in rujava; svetlo in temnosiva; odprto in zamolklozelena. Model te vrste je zelo praktičen in uporaben.

Zadnja skica na desni spodaj prikazuje originalen baret, ki je prikladen za popoldansko in za večerno uporabo. Nosi se z enakim uspehom k obleki, k zimskemu plašču ali kožuhu.

Nova silhueta

Slednja slika prikazuje popoldanski model zvončaste oblike z ravno hrbtino linijo, ki je postala pravilo v letošnji modi.

Pri večernih oblekah leži povdarek na stranski partiji, kakor predoučuje to prva slika. Zadnji model prikazuje dvostranski podaljšek krila (na levi in desni). Rokavi obleke so preprosti in ozki.

Modni psički

Vsaka sezona ima svoje živalice. Visoka dama skrbi tudi za to, da je v njenem stanovanju lep psiček, angleška mačica ali papiga. Izbrani živali se ravna po stanovanju in po razmerah.

Lansko leto so bile moderne mačice, letos so jih nadomestili mali psički. Dlake morajo biti dolge, skodrančene, njihova zunanost pa taka, da izgledajo kolikor mogoče groteskno. Tekineziji in bruseljski griffoni imajo letos med priljubljenimi lili putanci prednost. Tak psiček spremlja gospodarico na vseh potih. Dama izkazuje svojemu ljubljencu posebno pozornost s tem, da ga nosi vedno v naročju.

Zdravstvo

O šoku

Šok (od angleške besede shock — sunec, udarec) je sicer prvotno ostro orisan pojem in pomeni po izrednem draženju senzibilnih živcev (zbog udarcev, zmečkanin, stresenja itd.) izvano reflektorčno dražitev in ohromitev vazomotoričnega središča v podaljšanem mozgu, a je danes v rabi v razširjenem pomenu tako, da govorimo o šoku tudi tedaj, če so drugi vzroki izzvali približno enak kompleks simptomov. Tudi o potniku, ki je o priliki težke železniške nesreče ostal brez telesnih okvar, a je po njej obolen, govorimo, da je dobil šok. Nadalje plove pod to zastavo marsikatero lažje pretrese, ne možgan, manj močne krvavitve v možgane in njihove opne, da celo pregledani nalomni lobanj veljajo kot živčni šoki.

Omenjeno središče, v podaljšanem mozgu, kjer je nastanjeno tudi središče za dihanje in utripanje, ima uravnavati muskularni napon v življu, predvsem v arterijah. Če ta upade, zgubi obtok krvi nekaj svoje gonilne sile. Kri se pretaka počasi in leno, krvni tlak pade. Razdelitev krvi postane neenakomerna, arterije so praznejše, pljuča in možgani skoro brez krvi, v žilah dovodnicah, posebno onih v trebuhu, pa se kri kopiči in zastaja. Končno postane lahko motnja v obtoku tako močna, da prične omagovati srce, ki te prekomerne obremenitve ne zmora in da zastane.

Tem odnošajem primerno se pojavljajo tudi klinični simptomi šoka. Po šoku položni ljučeje, s pobledele, njihova koža je mrzla, mnogokrat tudi oznojena. Vidne sluznice so brezkrvne, časih zasinele. Obraz je propal, oko brez ognja, medlo, okorelo, zenice široke in komaj oživljive na svetlobo. Srce bije počasi, neredno, udarci izostajajo, žilo je komaj čutiti in dihanje je aeredno. Površnim vdihom slede menjaje se globoki, hitri vdih. Mnogokrat so bolniki zamegljeni, apatični, odgovarjajo neinteresirano, leno, nevoljno, ne vedo kaj se hoče od njih, težko umevajo vprašanja in ne slede pogovoru. Često se bolnikom vzdiguje, mnogi tudi bruhaajo. Telesna toplota pade za 1—1,5° C. Mesto te tope (torpidne) forme se pa pojavlja časih šok tudi v tako zvani eretični obliki. Ti bolniki so jako razburjeni, se premetavajo semtertja, ječe, jadikajo, kriče in se vedo kot pobesneli.

Časih konča šok s smrtjo, navadno se pa bolniki popravijo že po prvih urah ali vsaj dneh in okrevaajo v nekaj tednih.

Če je bil šok nekomplikiran, to je če ni bilo ob njem krvavitve, nalomov in podobnih okvar, ni treba, da bi puščal kakor posledice, ozdravljenje je v tem primeru lahko popolno. Mnogo okvarjenecv pa seveda čuti še leta in leta pozneje neprijetne opomine po prestani nesreči.

Če so bolniki onesveščeni, jih skušamo zbuditi s tem, da jih drgnemo, zbadamo, elektriziramo in močimo z mrzlo vodo. Pri tem pa moramo skrbeti s trenjem kože in gorkimi odejami, da se koža ne ohlaja. Bledolčne bolnike položimo tako, da jim glava visi navzdol. Kakor hitro bi posinila, ali jim zalila lice kri, jo moramo takoj zopet dvigniti. Vrh tega vlijamo v bolnika toplo močno kavo in čaj, ki pa naj ne bo prevroč, da ga ne opečemo. Tudi alkohol, ki je skoraj vedno pri rokah, je kot zdravilo umesten, ker razširja periferno žilje in olajša s tem delo omagujemu srcu.

Toliko se da storiti za prvo silo. Seveda je treba vedno klicati zdravnika, da s primernimi injekcijami poseže učinkoviteje vmes.

Nemirnim bolnikom se da lahko nekaj dobre črne kave in če je prilika, tudi žlikoz bromovega natrija, raztopljenega v par žlic vode. Poleg tega je paziti, da se bolnik v svoji razburjenosti na ta ali oni način ne okvari. Kako je nadalje ravnavati z njim, odloči zdravnik.

Revmatizem

Vsakdanja izkušnja in statistika nam dokazujeta, da so revmatična obolenja za narodno gospodarstvo prav tako škodljiva kakor tuberkuloza in spolne bolezni. Kako pogoste so te revmatične bolezni — bodisi revmatizem mišičevja ali še opasnejši revmatizem členkov — o tem priča dejstvo, da je izkazala neka večja bolnišnica blagajna v Berlinu leta 1920. 7336 slučajev, kar odgovarja 242.632 zgnubljenim delavnim dnevom. Raznih tuberkuloznih obolenj pa je bilo v istem času 1248, kar odgovarja 70.532 dnevom delanezmožnosti. Ta blagajna je morala torej v enem samem letu izplačati za revmatične bolezni tri in polkrat toliko podpor kakor za tuberkulozo.

Iz statistike bolniške blagajne v Lipskem pa izhaja, da je obbolelo v enem letu od 100.000 zavarovanih mož 590 na kroničnem sklepnem revmatizmu, kar odgovarja 19.020 dnevom delanezmožnosti ter od 100.000 zavarovanih žensk 970 na revmatizmu

Najprimernejši darovi pod Božičnim drevescem: okusne

ELIDA KASETE

mišičevja in 1816 na kroničnem revmatizmu sklepov s skupno 38.708 dnevi bolezni. Revmatična obolenja povzročajo pogosto popolno delanezmožnost. Po izkazih nemškega državnega zavarovalnega urada iz l. 1896—1899 je bilo radi kroničnega revmatizma sklepov delanezmožnih od 1000 mož 62 ter od 1000 žensk 85.

Podobne razmere vladajo v drugih deželah. L. 1922 je obbolelo na Angleskem od 135 milijonov članov bolniških blagajn 370.000 za revmatizem, za kar so izplačale blagajne na podporah nič manj kot 12 milijonov angl. funtov. Že ti primeri dokazujejo, da so revmatične bolezni veliko narodno-gospodarsko zlo, ker povzročajo velike izgube na delavnih dnevih in na izdatkih za zdravljenje. Blagajna vsakega posameznika in celokupne javnosti zahteva torej, da se borimo z vsemi sredstvi zoper to zlo. Najuspešnejše sredstvo je doslej splošno znani »aspirin«, ki si je v par desetletjih osvojil ves svet. Pomen tega sredstva se kaže najbolje v dejstvu, da so skušala najrazličnejša podjetja to sredstvo ponarediti. Posnetki pa ne dosežejo po svoji učinkovitosti izvirnika. Izvirni aspirin vsebuje ocatno in salicilno kislino v tako trdi obliki, da se cepi šele v črevesnem soku, v krvi in v limbi tkanini. Kiseli vonj nadomestil pa kaže, da se nahaja imenovani kislini v njih v prosti obliki. Nepriljetne posledice se kažejo, da čuti bolnik bolečine v grlu in v požiralniku, da ga peče želodec, da tpi na prebavi, da čisto bruha i. t. d. Zato se priporoča, da uživa bolnik izključno le izvirno sredstvo. — Razven aspirina se poslužujejo bolniki radi še drugih sredstev, posebno mazil. Najboljše mazilo za revmatizem je »spirosal«, ki se izvrstno resorbira, ne da bi vplivalo kvarno na našo kožo.

Zdravniška posvetovalnica

G. B. B. v C. V seči se pojavljajoča beljakovina zahteva vedno pozornost in daljšega zdravniškega opazovanja ter preiskave. Da bi samo izločanje majhnih ali neznatnih množin beljakovine brez drugih bolezenskih organiziranih primikov moralo pomeniti še obolenje ledvic, ne drži. Mnogo ljudi, ki so povsem zdravi, sempatja izločujejo neznatne množine beljakovine n. pr. po opulentnih pojedinah, po napornih partijah in težkem delu, po dolgem postajanju itd. Zanimariti in omalovaževati pa takih pojavov ni nikoli. — G. A. K. v S. Večerne temperature, zlasti če znaša diferenca napram jutranjim nad 1° C, so vedno sumljive. Obrnite se na kakega zdravnika, da vam preišče ne živčevje, ampak pljuča. — G. M. D. v D. 3% borov vaselin. Slednji ni treba da je bel. G. K. Z. v D. Brez osebne preiskave ni moči ničesar točneje odgovoriti. Vaše bolečine lahko prihajajo od obolenih pljuč, ali bolnega srca, verjetno pa je zlasti, ker rea-

girajo na toploto, da so revmatičnega izvora. Vzemite 2 krat po 2 gr. natrijevega salicila (morda v oblatih) po par dni in namažite pleče z 20% mazilom jothiona. — G. E. P. v B. Te težave v prvi vrsti lahko premagate s trdno voljo. Temelje namreč samo na prekomerni občutljivosti sluznic, odnosno živcev v njih. V njihovo podporo pa vzamite vsak večer 2 gr. natrijevega bromata predno greste spat. Isto lahko tudi med zajtrkom. — G. dr. A. L. v L. Da se dajo gotove vrste bradavice »zagovoriti« t. j. sugestivnim ali hipnotičnim potom odpraviti, je istina, katere ni moči tajiti, dasi ne vemo razlage za ta pojav, prav tako kakor ne vemo, pod katerimi pogoji nastanejo bradavice. Da pa je njihov pokret v zvezi z živčevjem in psiho, da prihajajo in izginejo same ob sebi brez vidnih vzrokov, je stara stvar. — G. M. S. v N. Tudi surove gomoljke naših zrelih krompirjev niso strupene in nimajo v sebi solanina, ki ga je najti v največji množini še v brsteh. Vsa otrovanja je povzročilo vedno le življenje nezrelega ali pokvarjenega krompirja. Razvada postavljati ohlajene krompirjeve jedi, posebno salato v kraj, in jo puščati, da počeno na njih cele kolonije bakterij, je terjala že mnogo obolenj, ki so bolj ali manj identična seveda z drugimi zastupljenji z bakterijskimistrupi. — G. F. P. v S. p. L. Najbolje izvedete kuro v kaki bolnici. Izmed priporočljivih priprostejših sredstev bi vam nasvetovali mažo obetajočo iz 10 gr beta-naftola na 100—200 gr. masčobe (vaselina) ali še boljše steklenico peruola, s katerim se 2—3 krat namažite po celem telesu. Pred uporabo enega kot drugega sredstva gorko kopel, kakor po končani kuri. — G. K. T. v Sp. K. Vsaka nabreklih grlače, torej naznačena gošča, ni nujno izraz prekrepega delovanja žleza. Nabreklija je tudi lahko kompenzatorna, t. j. žleza narasta zato, da more dovolj vložka proizvajati in ni v tem primeru znak kakakega Basedova. — G. M. R. v R. Zaželjeno izpiralko dobite v vsaki trgovini s kirurškimi instrumenti. — G. K. E. v Zg. P. Oprostite, ali o mehaniki poroda iz umevnih razlogov, na tem mestu res ne moremo razpravljati. — G. G. V. v S. Stavo je dobil tisti, ki je trdil, da ima pristni konjak več fuzla v sebi, nego umetno narejeni. Pri slednjem je množina namreč zakonito določena in ne sme presegati dovoljene višine.

V gledališču in na koncertu
upliva kašlj-nje zelo neugodno
ANACOT-PASTILE

Vas bodo tega varovale.

Letošnje Vodnikove bukve

So že tu! Desettisoči so jih radostno pričakovali in jih bodo v prihodnjih dneh radostno sprejemali. Pričakovali so lep knjižni dar, — to pričakovanje je in bo izpolnjeno in upravičeno. Štiri koj na prvi pogled prav lične knjižice, ki so za tako nizko članarino upravn podarjene.

Vsakdo bo najprej segel po Vodnikovi pratiki za leto 1928. Uredil jo je zopet g. prof. Pavel Karlin. Zunanja oblika je čisto drugačna, kakor lani, (namreč barva, slika in okras, velikost je neizpremenjena). Sredi naslovnega lista orje seljak njivo s parom volov, v ozadju je planinska pokrajina.

Ko prelistas naslovni list, te presej neti izredno dobra kraljeva slika, povsem nova poza v izvrstnem novem bakrotisku Delniške tiskarne. (Ista slika se za 6 Din dobi tudi v velikosti 40x50 cm za šole, urade, pisarne in druge javne lokale.) Sledi koledar ali pratika, ki zares zasluži to starodavno ime. Rodovnik vladarjevega doma, stoletni ključ, letni podatki, potem po čini meseci. Historični podatki so še bogatejši kakor lani, dnevom in patrom so dodane lunine menjave in solnčna znamenja ter narodni reki o vremenih. Ta del je sicer dober, pa je potreben moderniziranja. Naslovne

Vavpotiča; skromne Abrahamovine in zlata maša. Desetletnica Tiskovne zadruge. Petdesetletnica Otona Župančiča. Modernim potrebam primeren je lepo ilustriran članek o električnem toku v gospodarstvu, v domačo zgodovino »zadovoljnega Kranjca« vodi »Obrtništvo v prejšnjih dobah«, s sliko grba ljubljanskih strojarjev in popotne torbe (ranca) gorenjskega obrtnika. V moderno dobo te vrača članek o letalu in letalstvu, z mnogimi ilustracijami in načrti. Iz biologije poljudno in zanimivo pripoveduje bogato ilustriran članek o večno mladi temi: »Mati v prirodi«. (Zakaj »v naravi«, — kar ima drug pomen!) Na naš Jadranski v vodi potopis, od Sušaka do Dubrovnika, slede raznovrstni podatki o sportu in modernih rekordih, potem pride na vrsto tehnična kozerija, perpetuum mobile, — sanjarija sholastično-mistične dobe in zopet moderna. Pa kako je napisana ta tehnična študija? Kakor roman! Potem pride na vrsto težnja po ugodnem stanovanju, — članek »Naša hišica«, in takoj za njo tolažba golšarju, da je bolezen ozdravljiva, in večinoma tudi božjast. Potem, glej, sokolski Tabor in njegova telovadnica, in pot dobrovolja iz Sibirije v domovino, Vladivostok, Bombay, Aden, Dubrovnik! Pa zopet hmeljarstvo, globoko obdelovanje zemlje, živinoreja, Pa-

FRANCE BEVK

HIŠA V STRUGI

1 - 9 - 2 - 7

šič, majniška in krfska deklaracija, film, cirilica, optične prevare, koticke za deco, uganke, križanke, drobiž, šale, potem pa zopet praktične stvari: Po goji in prošnje za sprejem v podoficirske šole, vestnik Vodnikove družbe, in končno seznam sejmov po deželi. — Ta pratika je pravi narodni dar, — doslej Slovenci tako dobre pratike ali koledarja še nismo imeli. Od lani do letos prav vidno zboljšanje, dasi je že lani bila pratika prav lepa! Sicer pa se dobro blago samo hvali in bodo Slovenci že prihodnji teden pač soglasno pristali na to današnjo sodbo, da je Vodnikova pratika za l. 1928 prav poseben bogata, lepa in dobra.

Druga letošnja knjiga je iz peresa dr. Laha in nosi naslov »Vodniki in preroki«. To so Trubar s svojimi, Valvasor s svojimi, Vodnik, Prešeren s Čopom, Vraz, Bleiweis, Levstik, Stritar, Jurčič, Gregorčič, Askerc, Tavčar, Krek, Cankar. Kratki potopisi teh mož skozi življenje, spomeniki njih dela in

ZOFKA KVEDROVA

VLADKA IN MITKA

1 - 9 - 2 - 7

pomena, potrebni najširšim plastem. Upajmo, da bo temu slovenskemu kulturnemu Pantheonu sledil prihodnja leta še srbsko-hrvatski, češki, ruski. Ima programa za mnogajeta leta! Zofka Kvedrova, (Vladka in Mitka), France Bevk, Hiša v strugi, — o njih je treba poročati še posebej. Prvi dan ne morem pregledati vseh štirih knjig, tega lepega letošnjega daru naše Vodnikove družbe, ki si je na mah osvojila vsa srca Slovenije. Jo.

Sledeče srečke drž. razredne loterije kupljene pri Zadrugi hranilnici r. z. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 19 so bile

izžrebane dne 10. t. m.

Din 4000 je zadela srečka šte. 40.501.

Po Din 2000 — so zadele št. 20.812, 71.876 in 58.065.

Po Din 500 — pa so zadele naslednje številke:

14.111, 76.718, 100.711, 100.704, 5.737, 5.778, 15.492, 15.498, 15.487, 15.430, 36.989, 30.966, 40.512, 40.553, 53.464, 53.479, 53.462, 91.791, 115.654, 8.066, 8.071, 11.535, 23.408, 34.135, 47.778, 48.542, 59.328, 70.276, 71.896, 71.897, 86.332, 86.398, 96.981, 96.931, 97.766, 110.149, 111.190, 123.363, 123.307, 9.337, 20.293, 58.094, 58.073, 61.204, 61.230, 73.655, 73.607, 73.690, 73.623, 82.566, 87.191, 87.172, 99.525, 110.741, 122.708, 122.770, 122.739, 122.743,

Radio

Izveček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (480 metrov 25 kw), STUTTGART (379 m 4 kw), PRAGA (349 m 5 kw), LONDON (Davenport 1804 m 25 kw), ZAGREB (310 m 0,7 kw), BRNO (441 m 3 kw), RIM (450 m 12 kw), DUNAJ (517 m 7 kw), DAVENTRY (492 m 12 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), STOCKHOLM (Motala 1320 m 30 kw).

Nedelja, 13. novembra.
BERLIN 20.30: Mešan večer. (Orkester, solisti, recitacije, trio itd.).
FRANKFURT 19.30: Wagner »Rensko zlatoc«. (Prenos iz frankfurtske opere).
LANGENBERG 20: Poljuden orkestralni koncert.
STUTTGART 18.45: Življenje nočnega čuvarja v pesmi.
20: Večer balad. (Pojajo solisti).
PRAGA 18: Pevski večer. Ob 20. sledi poljuden koncert orkestra in solistov.
LONDON 16.30: Händel: »Mesijac«, oratorij. (Nadaljevanje ob 17.30).
22.05: Koncert. (Solisti, violina in klavir).
ZAGREB 19.50: Lehár: »Frasquita«; opereta v treh dejanjih. (Prenos iz gledališča).
BRNO 18: Prenos pevskega večera iz Prage. 20.40: Schubertov večer. — 1. Simfonija v H-molu. — 2. Pesmi. — 3. Impromptu, op. 142, št. 3. — 4. Pesmi. — 5. Menuet op. 78. — Impromptu, op. 90, št. 4.
RIM 20.45: Odlomki iz Bizetove opere »Iskalc bišerov«.
DUNAJ 20.05: Lehár: »Modri Mazur«. opereta v dveh dejanjih.
DAVENTRY 22: Poljuden simfonični koncert. — 1. Mendelssohn: »Fingalova jama«; uvertura. — 2. Elgar: Tri pesmi. — 3. Bach: Klavirski koncert v D-molu, z orkestrom. — 4. Elgar: Dve pesmi. — 5. Tri skladbe za orkester. — 6. Haydn: Oxfordska simfonija.
VARŠAVA 20.30: Večerni koncert orkestra in solistov.
STOCKHOLM 20.45: Sibeliusove skladbe. — 1. »Kristijan II.«; suita. — 2. Pesem o zemlji, za zbor in orkester.

Ponedeljek, 14. novembra.
BERLIN 20.30: Koncert Sannerjevih in Joh. Straussovih skladb Sledi Fallova melodrama »Bratec predragi«.
LANGENBERG 18: Večerni koncert: Sous, Weber, Puccini, Ganna, Bizet, Čajkovskij, Fucik.
20: Bach: Kantata št. 79, za soliste, zbor, orkester in orgle. — 2. Bach: Kantata št. 51, za sopran, orkester, cimbele in deški zbor.
STUTTGART 20: Produkcija gojencev konservatorija v Karlsruhe in filharmoničnega orkestra.
PRAGA 19: Mascagni: »Cavalleria rusticana«. (Prenos iz Nar. gledališča).
LONDON 20.15: Komorna glasba. — Bach: Fuga št. 1, 2 in 3.
22.30: »Prunellac«, z godbo J. S. Moorata.
ZAGREB 20.30: Koncertni večer. (Sodelujejo solisti).
BRNO 19: Prenos opere iz Nar. gledališča v Pragi.
RIM 20.40: Vokalen in instrumentalni koncert.
DUNAJ 20.05: Dunajski večer. (Orkester in solisti).
DAVENTRY 19.45: Koncert lahke glasbe. (Orkester in solisti).
21: Komorni koncert. — 1. Haydn: Kvartet v D-molu. — 2. Haydn: Pastirska pesem. — 3. Händel: Mio caro, ben. — 4. Mozart: Kvartet v F-duru. — 5. Tri skladbe za violino. — 6. Beethoven: Godalni kvartet v B-duru, op. 90.
VARŠAVA 20.30: Italijanska glasba. — 1. Respighi: Violinska sonata v B-duru. — 2. Pergolesi: Arijele. — 3. Giordani: Caro mio. — 4. Corelli: Violinska sonata v Es-duru. — 5. Scarlatti: O Cassate. — 6. Vivaldi: Violinska sonata v As-duru.
STOCKHOLM 20.55: Violinski in pevski koncert.

Torek, 15. novembra.
FRANKFURT 20.15: Koncert kvarteta. — 1. Verdi: Kvartet v C-molu. — 2. Schubert: Kvartet v D-molu. (Deklica in smrt).
21.15: Pevski koncert. — 1. Händel: Iz oratorija »Acis in Galateja«. — 2. Bach: »Zadovoljeni Aeolus«. — 3. Beethoven: Dve ariji.
LANGENBERG 18: Večerni koncert orkestra in solistov.
STUTTGART 20: Smetana: »Dalibor«; opera v treh dejanjih.
PRAGA 20.10: Koncert solistov.
LONDON 20.15: Komorna glasba. — Bach: Fuga št. 4 in št. 5.
22.40: Koncert vojaške godbe.
BRNO 20: Koncert Debussyjevih skladb.
RIM 20.30: Prenos iz gledališča.
DUNAJ 19.15: Sonate. — 1. Brahms: Violinska sonata v G-duru. — 2. Brahmsove in H. Wolfve pesmi.
21: Poljuden orkestralni koncert.
DAVENTRY 20.45: Koncert Liverpoolske filharmonije. — 1. Berlioz: »Trojanc«. — 2. Mozart: Simfonija v G-molu. — 3. Schumann: Koncert za čelo z orkestrom. — 4. Dvořak: Variacije simfonije. — 5. Štiri skladbe za čelo. — 6. Stanford: Irska rapsodija v D-lolu.
VARŠAVA 20.30: Večerni koncert.
STOCKHOLM 19.45: Koncert. — 1. Mozart: Rop iz Seraila. — 2. Rabaud: »Marouthe«. — 3. »Arabske noče«. — 4. Violinski koncert. — 5. Rimski - Korzakov: »Scherzad«. — 6. Recitacije. — 7. Indijske ljubavne pesmi. — 8. Orijentalški steč.

Sreda, 16. novembra.
BERLIN 19.30: »Legenda o sv. Elizabeti«; prvi Lisztov oratorij. (1000 sodelujočih).
22.30: Koncert solistov.
FRANKFURT 20.15: »Pierrot lunaire«; melodrame z godbo A. Schönberga.
21.15: Tri biblične scene za soliste, mešani zbor in orkester.
LANGENBERG 20.05: Mozart: »Rekvijem«. (Prenos iz gledališča v Bochumu).
STUTTGART 20.15: Koncert nabožnih pesmi zadnjih 8. stoletij. Sledi koncert komorne glasbe.
LONDON 22.55: H. Talbot: »Arkadije«; glasbena fantazija v treh dejanjih.
ZAGREB 20.30: Francoski večer.
BRNO 20: Koncert. — 1. Beethoven: Mondscheinsonate. — 2. Loewe: Ura. — 3. Po vodni mož. — 4. Beethoven: Violinska romanca v F-duru. — 4. Brahms: Štiri pesmi. — 5. Rondo v G-duru za violino.
RIM 20.40: Vokalen in instrumentalni koncert.
DAVENTRY 21: Simfonični koncert.
VARŠAVA 20.30: Večerni koncert.
STOCKHOLM 19.50: Simfonični koncert. — 1. Gluck: Iz opere »Alceste«. — 2. Beethoven: Simfonija št. 4. — 3. Smetana: »Vltavac«.

Martinova nedelja

Danes praznujemo god gospoda Martina, ki si je znal pridobiti in prislužiti spomin in svetništvo z lepo gesto, ki tiste čase ni bila kar nič v navadi in je zatorej vedna vse časti. Kako zelo lepa je zgodba o našem svetniku, ki je z mehkim srcem in ostrim mečem razdeljal na dvoje svoj

pod, kjer jo je čakala kuharica pri tnalu. Za plotom sem opazoval to nečloveško početje in sem vstrepetal, ko je kuharica zamahnila s sekuro in ji je v roki ostala samo gosja glava. Kakor Micka, tudi jaz nisem mogel gledati, kako je iz vratu vrel curek gorke gosje krvi.

Žefka krmi gosko s svojo malico.

Žefka pelje gosko na promenado.

Za plotom sta storili Mica in kuharica nasilje nad gosko.

kožuh ter ga polovico podaril beraču, ki je pozebal ob konfinu! Ta lepa dogodbica nas uči, da so imeli v starih časih ogromne plašče, da je tudi sama polovica suknje dovolj ogrevala naše ude. Najbrže so bili tudi tiste davne čase berači veliki reveži in je bilo vreme meseca novembra baš tako slabo, kot letos. Dandanes je blago zelo drago in tud moda ne dopušča svetemu Martinu sličnih junaštev. Ker je bil Martin poleg dobrega srca še priznan veščak vojskovnanja, nosijo nekateri vojaki, posebno novinci, še danes nenavadno dolge suknje, napadni ljudje se ga pa spominjamo z Martinovo gosko, ki od leta do leta zbujajo pobasal v nahrbtnik in gos je bila naša.

Sele pozneje, ko smo jo pretehtavali in je šla iz roke v roko, smo zapazili, da je bila žival suha, da se je čutilo utripanje srca. Ko smo jo napitali, se je udomačila. Moji mali sestri Žefki je običajno pojedla malico. Potem jo je moja sestra vozila na vozičku, v katerem sem moral lamsko leto prevažati njo samo, ker še ni bila dve leti stara. Sploh se je godilo naši gosi nad vse imenitno. Radi millega podnebja in dobre hrane je svojo hvaležnost jela kazati tudi na zunaj. Vsak dan smo jo otipavali in ugotavljali, da se mehča in veča. Hodila je po dvorišču, kot bi bila šantava, ali pa je radi obilne teže polegala na listje za podom.

Sedaj po kosilu, ko nam je pečeka tako dobro teknila, sem skoro že pozabil na tisto grozno dejanje. Zvečer gremo vsi skupaj v gostilno k »divji roži«, kjer bo veselica in bomo licitali martinovo gos. Tega trenutka se veselim.

Jakov Trma,
Učenec III. razreda, pa ne gimažije, ampak osnovne šole.

Martin, bedro je tvoje!

PURGEN

splošno znano sredstvo za čiščenje želodca in črev.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama.

Nedelja, 13. ob 15.: »Hamlet«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ponedeljek, 14.: »Vrt Eden«. Nastop gđe. Slavčeve. Izv. Torek, 15.: Zaprt. Sreda, 16.: »Medeja«. Premijera. Premijerski abonma.

Ljubljanska opera

Nedelja, 13. ob 15.: »Traviata«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ob pol 20.: »Bajadera«. Izv. Ponedeljek, 14.: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 13. ob 15.: »Negulica«. Ob 20.: »Čaršavska knežinja«. Kuponi.

Nedelja v ljubljanskem Narodnem gledališču. Kakor že javljeno, so danes v gledališču tri predstave. V dramo popoldne ob treh »Hamlet«, v operi istočasno »Verdije« »Traviata«, ob pol 8. zvečer pa prva repriza Kalmannove »Baladere«. Za »Hamlet« in za »Traviata« veljajo znižane cene. Nastop gđe. Slavčeve v vlogi Tilly v izvrstni komediji »Vrt Eden« bo v ponedeljek dne 14. t. m. v ljubljanski drami. Gospičična, mlada, nadebna slovenska igralka, je dovršila svoje igralske študije. Njen ponedeljski nastop je pravzaprav prvi njen javni nastop v velikih vlogah. Občinstvo opozarjamo na to predstavo, ki se vrši kot izven predstava po navadnih dramskih cenah.

»Današnja zasedba »Traviata«. Pri današnji popoldanski operni predstavi »Traviata« je zasedba posameznih vlog sledeča: Violeta poje ga. Davidova - Slatinova, Floro gđica. Španova, služkinjo Anino - ga. Ribičeva. Alfreda Germonta - ga. Burja. član mariborske opere, njegovega očeta - ga. Pomorišca. Ostale vloze so v rokah gž. Janeka. Mohoriča. Sublia. Perka. Rusa in Bekša.

Premijera »Medeje«. V sredo, dne 16. t. m. bo v ljubljanski dramati premijera Evripidove tragedije v petih dejanjih »Medeja«. Režijo vodi ga. A. Danilova. V glavnih vlogah nastopijo poleg nje ga. Medvedova, g. Levjar, g. Krall, g. Cesar in g. Gregorin. Korinške žene, Medejeine prijateljice, predstavljajo ves damski ansambel naše drame. Poleg teh sodujejo iz prilaznosti deset učenk realne gimnazije. Izborom predvoda je oskrbel prof. Bradac, tiscenarstvo pa g. Vavpotič. Orkester vodi operni kapelnik A. Balatka. Predstava je bila prvotno določena za proslavo 40letnega odrskega delovanja g. Danilove, a se je morala preložiti na poznejši čas. Ponovno opozarjamo občinstvo na to predstavo, v kateri nastopi naša odlična umetnica kot prva tragedijka in režiserka. Predstava bo za premijerski abonma.

Zikovci

Koncem avgusta so se vrnili s koncertne turneje po Španiji, Mallorci, severni Afriki, Nemčiji in Angliji. Končna točka turneje je bila Južna Amerika, kjer so absolvirali 43 koncertov. Celo koncertna turneja je obsegala preko 100 večerov, in to v Argentini (Buenos Aires 6, Rosario de Santa Fé 3, La Plata in Concordia po 1), Braziliji (Sao Paulo 7, Rio de Janeiro 3, Porto Alegre 5, Pelotas 2 in Santos 1), Urugvaju (Montevideo 7, Salto 2, Pasandua, Mercedes, Pray Bentes po 1). Od tiskovnih skladb, ki so jih izvajali v Ameriki, so imela največ uspeha dela Dvořaka, Novaka in Suka, čigar op. 11 bodo izvajali Zikovci tudi v Ljubljani. To poslednje delo je bilo zlasti v Montevideu sprejeto z največjim odobravanjem ter je bilo v časopisih posebno pohvaljeno. Zelo je ugaljal tudi Schulhoff, čigar 5 skladb za godalni kvartet bomo čuli tudi mi na ljubljanskem koncertu. Tarantella in Serenada sta se morali na največ koncertih ponavljati. Zelo uspešno so izvajali tudi Lhotkin koncert za god. ork., Hindemithov op. 16, Debussyjev in Ravelov kvartet. Zikovi koncerti so bili vedno kar najlepše sestavljeni ter so navajali celo niz klasičnega in modernega repertoarja. V Sao Paulo so zmagali v kazalnici Borodina in Dvořakov kvartet v F-duru, pri čigar Lento stavku so mnogi kazence zaplakali.

Vzile temu, da imajo v Argentini in Braziliji povsod izvrstna komorna združenja in se tam vedno shajajo umetniki vsega sveta, so bili Zikovci deležni posebnega uspeha v publiku in v tisku. Kar se liče moderne glasbe, je kazala zanje največ zanimanja argentinska publika. Tam so mnogi Zikovci zmagali tudi Stravinskaja. Oglasili se je skor vsi žvižgi, ki pa je bil kmalu udušen z aplavsom. V nekaterih južnoameriških mestih so

bili Zikovci prvi, ki so aploh prinesli moderno glasbo. Brazilsko občinstvo je napram argentinskemu konservativno. V Urugvaju prevladuje temperament. Čekoci-Zikovci so bili tam sprejeti kot zastopniki naroda, kateri je rodil svetovnoznani nogometni klub »Sparta«. Violist kvarteta, g. L. Černy, ve povedati zanimive anekdote in doživljaje, ki so jih imeli kvartetniki na potovanju po Južni Ameriki. Tako so jih n. pr. v malem urugvajskem mestu sprejeli z velikim okrašenim vozom, na katerem je bila namočena kompletna godba na pihala. Ko so Zikovci prispeli v mesto, so jih sprejeli z streli. Na vozovih so se drenjali češki rojaki, ki so nosili na velikem platnu napis: »Čekoci-Zika, najslavnejši kvartet sveta, ogromna senzacija za naše mesto. Pred koncertom so pa tapalili velik kres in priredili slavnosten obhod po mestu.

Tudi za nas bo koncert Zikovcev velika senzacija, saj taka mala mesta le redko obiščejo kapaciteta svetovnega kova.

„Dva bregova“

Antona Leskovca

(Vtisi s premijere).

Kdo nam bo dal pravo slovensko dramo? O. Zupančič meni, da jo prinese šele bodočnost. Morda je vse, kar smo doslej dobili, zgolj priprava za njo; glas Janeza Krstnika, ki oznanja Mesijo. Naša drama je bila tudi doslej zanimiva, toda manjkala ji je bodisi formalna dovršenost, bodisi snovna originalnost. Kdaj se bo pojavil talent, ki bo kakor silen reflektor posvetil v naše razmere šel skozi neke skrivnostne X-zarek in nam reproduciral v dovršeni formi našo duševnost? Ne samo naše ljudi in družbene razmere, ampak tudi to, kar je za njimi: kar jih giblje in najsira. Ne želimo si naturalistične reprodukcije, temveč dramsko umetniške resničnosti, izraza tistih notranjih konfliktov, ki so nas oblikovali ali nas še oblikujejo. Prava slovenska drama bodi socialna drama plus duševna drama. Stari Grki so videli, nad življenjskimi konflikti dramsko usodo. Mi imamo namesto mrtve usode živo pravičnost. Ne samo socialno, ampak tudi duhovno: pravico srca in uma. Predvsem pa srca.

Rahel svet prave slovenske drame zaznavamo v Leskovčevi drami »Dva bregova«. Ta naša noviteta je produkt občnega dramskega talenta. Predstavlja notranje gledanje na naše socialno življenje. V konfliktu med Macafurjem, Ronom, Floretom Brigo in Kristofom ne gre za sama vprašanja materialne socialnosti, za kruh in oblast, Gre za teko usodo, za trdno, neizpremenljivo zakone, ki vladajo nad ljudmi in rodovi. Dva bregova si stojita nasproti in vmes je široka reka. Kdor si to stran, ne stavi mostov onstran, da ne omahne in ne pade. Določeno si, da ostanete tam, kjer si; kri te spala, osredite svojih prednikov te vleče nase. Kakor v fizikalnem svetu, obstoji tudi v socialnem zakon kohezije.

V svojem traktiranju socialnih vprašanj je Anton Leskovec prispel k determinizmu. Da, njegovi ljudje so preddestinirani za to, kar so. Berači so, ker morajo biti berači. Postavil nas je v osrednje, ki se za to dolejši slovenske pripovedne književnosti je mizorede dotaknila. Med naše berače? Kje le neki pri nas tak svet? Kje so naši Macafurji in naše Rone, Kile Floreti Brige. V kateri predmetni bežini nad lihi iščemo? Celo njih imena zvane tule Morda le res kje v našem narodu breg ali ljudska plast, ki je ne poznamo? Odkod na predstavljeni odkod Leskovčeva socialna mitologija?

Vstijate se oddaljena analogija z Gorko »Na dne«, vendar je rusko delo po snovi in obliki lasneše in enotnejše. Realistično. Krepko neposredno iz življenja posneta Leskovčeva drama »Dva bregova« naj bi bilo slovensko »Na dne«, vendar jo preveča povsem drug duh. V njej se skuša pisec razvozlati problem abstraktni pravičnosti v socialnem življenju. Spominja nas verskih sektorjev, ki so videli v preddestinaciji božjo pravičnost in moč. Tak socialni kalviziem je lahko absurd, vendar ga srečujemo danes na Ruskem, kjer delavca preobsejalo, da ni njih rešitev v bomeščanstvu, marveč v pravičnosti in enakosti vseh ljudi. Delavci so torej determinirani; njih rešitev prihaja iz razreda iz trpljenja, iz borbe na starih tleh, ni pa je v prehodu k buržuaziji.

Da dramatik ni mislil naturalistično, pričuje tudi to, da je imel v prvotnem konceptu nekega hudiča, ki le posebej zlo, ka-li Praelviten entitet agent se mu

je videl prvotno Flore Briga, zato je v zasnutku po njem imenoval svoje delo. Šlo mu je tedaj zares za socialno mistiko, in v tem je ključ k umevanju teh točnih značajev. S socialnim problemom je bil združil staro vero slovenskega ljudstva, da je »vse usojeno«. Ni tedaj poglavitno vprašanje, ali se res kje žganjarske Komposarice, ali je Kristof Bogataj mogel ali ne in ali ne bi bilo pravilneje, če bi Flore Briga govoril manj filozofsko in bolj v žargonu cestnih postopačev. Poglavitna je tu notranja, duhovna borba dveh svetov. Kakor v »Kralju Odipus«, stojimo pred obličjem usode. V modernem jeziku se kmenuje le-ta determinizem. Ako pa tu pojem še bolj najsiraš v mistiko in ga postaviš v luč simbolov, imaš prod sabo staro Usodo. Tudi nekateri prirodoslovci in vsi historični materialisti proglašajo determinizem za svoj credo.

To bi bil po našem mnenju miselnja podlaga »Dveh bregov«. Rekli smo, da je drame delo talenta in ponavljamo, da se v nji svita prava slovenska drama. Vzemimo Macafurja in Ronu; ali nista to kreposti, res dramski figuri, kakor jih imamo bore malo v slovenski drami. Toda vse druge so šibkejšje; dramatik jih ni zadosti razvil, ni nam pojasnil njihovih skrivnosti, le tu in tam jim vidimo kakor skozi špranjo v dušo. Flore Briga je brez dvoma le medel osnutek dramske osebnosti. — Zdal pa zdaj se še možno čuti nesigurna začet. roka. Močan je vpliv literature; preveč kratkovidno je še avtorjevo duševno oko, da bi razločno videlo to, kar mora videti vsak resničen dramatik: notranjo vzročnost vseh konfliktov, četudi je na koncu vprašaj neznanega »usode«. Avtorju ni bilo povsem jasno, kaj hoče s tem, kar je ustvarjal in kako daleč sega; še manj je to lahko lasno, kaj pa nam. Delo je tedaj premalo doganjano in za oder preveč papirnato. Toda Leskovec je pokazal, da ima v sebi dramatsko moč; tudi po slogu in jeziku kaže v primeri z nekaterimi drugimi dramatik znaten okus in kulturo; v tehniki je za začetnika dovolj samostojen in ustvarja tu in tam efekte prizore; delanje se mu razpleta še dokaj naravno. Emotno pa to delo ni tudi ne dozorlo. Nadkrljuje pa visoko n. pr. »Ponoč«. Prekaša jo predvsem po resnobi in dramski zgoščenosti.

Ravnatelj drame g. Pavel Golia se je lotil režije z velikim umevanjem, o čemur pričuje tudi članki v »Gledališkem listu«. Igralsko je bila na višini. G. Levjar je ustvaril z Macafurjem blestelo, nepoznanega figuro Dominla je nad odrom Podal je v Macafurju resničnega »gospoda« beraškega sveta. Na Slovenskem ne bo našel boljšega Macafurja od g. Levjarja. Po moči in izrazitosti igre se mu je približevala ga. Medvedova kot Rona. Igrala je temperamentno zavojevalno in z očitim življenjem v vlogo Bila je krepka Rona. Problematičnost in nedogodnost Flore Brige se je občutila pri g. Rogozu, ki v zvezi svojim velikim kvaliteta ni mogel dati tej figuri prave sile. In vendar je skler mojster v temi! G. Gregorin se nam je zdel kot Kristof Bogataj premalo izrazit; izrazil pa je glavne karakterne možnosti te vloze. Ga. Danilova je bila kot Komposarica jako prepričevalna in naravna, tip predmetne zvočnice in beraške gospodnje. Zupan g. Skrbniška je bil dobro vgrajen. Efektne beraške figure so podale ga. Rakarjev in Januova in gž. Peček, Lipah, Šmerkolj in Plut, g. Cesar pa je dal v figuri policajca le make preveč karakterizirano, družace pa učinkovito komično kreacijo. Tudi ansambelska skupina v tretjem dejanju je bila dobra.

Scenarija (gosp. prof. Vavpotič) je imela zmeren naturalističen značaj.

B.

Ančica Mitrovičeva v ljubljanski operi

V sredo dne 16. t. m. nastopi v ljubljanski operi v »Tosci« članica zagrebške opere, ga. Ančica Mitrovičeva. Njeno ime je v slovenski glasbeni javnosti dovolj znano. Bila je tri leta primadona mariborske opere, v kateri je absolvirala 18 glavnih vlog z uspehom, ki ni bil zolj lokalnega značaja, ampak tudi absolutno umetniški. O tem so pisali celo lokalno nezanimivši zagrebški in graški listi. Za časa, ko je delovala za Mitrovičeva kot primadona mariborske opere, je bila ondota opera ob neumornem prizadevanju pevkinine soproga, direktorja opere g. Mitroviča, na svojem visku.

Nato je bila ga. Mitrovičeva povabljena v Zagreb, kjer zaznamujejo njeni operni in operetni nastopi izredno velik uspeh. Tudi naša slovenska kritika je bila polna hvale o njenih pevskih in igralskih sposob-

nostih. Ze po prvih nastopih je postala ljubljanka razvaljena zagrebškega občinstva. Njene vloze so tedaj dosegale redke uspehe: i kritika i občinstvo sta bila soglasnega mnenja o velikih umetniških kvalitetah ga. Mitrovičeve. Njen prieten, izborni šolan glas, lepa postava, temperamentna igra in globoka umetniška ambicija, so jo vzpodbujali za operno primadono. Uspehi, ki jih je imela v operah »Jenuša« in »Piašče« so dali direkten dokaz za to.

Pridrzujoč si, da se podrobneje seznanimo ljubljansko občinstvo z odličnimi kvalitetai te pevke, sino že danes preverjont, da bo ga. Mitrovičeva tudi v ljubljanskem opernem gledališču v polni meri potrdila svoj sloves.

Oktoberski zvezek

„Ljubljanskega Zvona“

Izšla je 10. številka »Ljubljanskega Zvona« s portretom pisatelja Vladimirja Levstika kot umetniško prilogo ter s pestro in zanimivo vsebino.

Pesniški del lista zastopajo Pavel Golia (»Ribice«), Janko Glasar (»V mesečini«), Miran Jare (»Jazz-band«) in Stano Kosovel (»Ljubljana pesem«).

Pripovedne vsebine so tile prispevki: Nadaljevanje Levstikovega »Hilarija Pernata« in Lovrenčičevega romana »Publius« in Hispalca, potem Ferda Kozaka »Snov« in Janka Samca groleska »Mož z lirskim poslom«.

Esejističnega značaja sta: razprava dr. Fr. Čibeja o umetniškem ustvarjanju Ivana Cankarja ter nadaljevanje in konec študije B. Borke o ruskem filozofu Nikolaju Berdjaevu.

Med književnimi poročili ocenjuje Juš Kozak povest M. Malešiča »Kruh«, Joža Lovrenčič izrški zbornik »Luč«, dr. L. Masarykov zbornik Jugoslov.-českoslov. lige. A. D. pesmi argentinskega pesnika na naših tleh E. Rossanija, I. A. G. pa kritična delovanje graškega slavista dr. Matila. V kroniki piše Pavel Karlin o zgodovini PEN klubov.

»Ljubljanski Zvon«, je res naša reprezentativna literarna revija, ki vzbuja pozornost in laskavo sodbo tudi v Zagrebu in v Beogradu. Zasluži tedaj, da ga naroči sie hern slovenski izobražence. Izhaja v odlični grafični opremi; že sami portreti slovenskih pisateljev, ki so idelek bakrotiska Delniške tiskarne v Ljubljani, so lep dar naročnikom. Treba je tedaj, da se še sedaj agilita za naročevanje »Ljubljanskega Zvona«, ki naj tudi po številu naročnikov prišje o naši kulturni zavestnosti. Prihodnje leto bo izhajal v »Ljubli. Zvonu« velik izvir slovenski roman, za katerega je bila razpisana posebna nagrada.

»Ljubljanski Zvon« izdaja »Tiskovna zadruga« v Ljubljani in se naroča pri upravi,

Kolektivna razstava

Maleša in Cudermana

Oba sta znana občinstvu že s prejšnjih razstav, posebno Maleš, ker je razstavljal vedno obilne kolekcije. Cuderman je pa vedno pokazal le eno ali dve stvari, da ga nismo mogli spoznati, se mami pa soditi. Bile so dobre stvari, a vedno premalo za sliko njeza samega. Preveč sramežljivo in plašno se je obnašal, ker ni hotel na dan.

Ta tih in mirni Cuderman je sedaj napolnil veliko dvorano s tako različnimi svojimi deli, da bi lahko pod vsako drugo sliko napisal tudi ime drugega slikarja. Na zunan in po tehniki je težko nati skupno noto, ker vse naimodernije stvari poleg del, ki bi bile lahko slikane že pred 50 leti in je v njih vedno literature kakor slikarstva. Vsebinska je glavna. Čeprav niso te stvari slikane slabo. Meditacija je rodila večino teh del. V premišljevanje zatopljeni mladi mož pred zolo ženo je Cuderman sam. Išče, kaj le lepote vsebina. Išče na vse strani, vedno zamisljen, kakor bi povedal, kar je v njem. Vedno se izraža z dramski sredstvi in njegove slike so si na zunan podobne le po kvaliteti. Lahko bi bil marsikaj izpustil in s tem mnogo koristil nivoju razstave, pogrešala bi bila pa take stvari zopet publika in naročniki. Tem usala življenje njegovih portretov in lirika njegovih kompozicij, ki visoko presegajo podobne stvari po naših salonih. Ni le namreč sličice na razstavi, da ne bi Cuderman pokazal svojih velikih zmoglosti, ki zadovoljujejo tudi strokovnjake. Ko bo svoje sposobnosti zbral bo pogledal skozi okvir umetnik velike fason. Podlaga je trdna, volja dobra, zakaj se torej ne odloči. Cudermanu je treba pomagati, da se bo lahko posvetil brez skrbi za kruh s v o m delu in ga ne bo vedno otiralo delo za naročnike. Ze datno nismo na naših razstavah vajeni takih kompozicij, kakor je njegovo »snema-

nje«, in kadar se bo lotil osnutkov, kakor so njegove monotipije »Zmaga«, »Alegorija svetlobe«, »Noč in dan« i. dr., ne bomo več v zadregi z velikimi, neprezentativnimi naglami. Cuderman je močan moč in mnogo obeta. Samo več poguma in kmalu bo stal ob naših največjih.

Kakor je prvi ponizen in skromen, tih in sanjarski, tako je zelo mihi Maleš bojevit in zaljubljenature, kakor sam pravi v uvodu kataloga, Steer je John Ruskin nekaj napisal: Wenn ein Maler schreibt, da happert was... Če pa piše Maleš, je pa prav, ker ga bodo obiskovalci razstave po njegovem pisnem avtoportretu lažje spoznali kakor po risanem. Mlad, korajžen in lep fant, ki piše ljubavne pesnice in zabavlja čez kritike, kakor so delali tudi oni, ki jih je Maleš vrzel med staro šaro. Mladi prijatelj naj mi verjame, da bo tudi po njem udrhala prihodnja generacija, če bo kaj znal. Tožota na Narodno Galerijo je skoro upravičena, ker tudi njej za Narodni dom in paviljon ni bilo treba plačati ravno odrskega cen. Saj zaslužita oba le podpora.

Maleš razstavlja blizu 300 del v najrazličnejših grafičnih tehnikah, navzrel je pa tudi nekaj oljnatih slik. Mnogo njegovih grafik je bliže plastiki kakor slikarstvu.

O svoji umetnosti piše sam odkritosrčno in lepo:

»Moje oko se ne peha za tem, da bi iskalo v metežu barv, v svetlih in temnih risah zanimivosti in interesantnosti — temveč skuša podati ono stran življenja, v katerem danes živimo. Tudi mi ni, da bi hlapčeval prirodi, niti za nieno nasiljevanje, neskončno pa sem vesel, kadar se mi posreči, da mi poznanja oblika povsem le notranjosti: se vda v limo in formo, tako kakor že hoče moje kmečko sentimentalno srce sredi hrupnega vrveža velikega mesta.

In res je tak. Vsa oblika in linija, zelo primitivna in iskreno navna, poetična in nežno lirčna, celo idilična.

Čeprav je še poln tujih vplivov in reminiscenc, ki brez njih ni noben umetnik v razviku, vendar mi na moramo priznati, da tudi njegova pot vodi k pravi, narodni umetnosti.

A. G.

Zikovci v Ptuj

V sredo, dne 9. novembra, je priredil godalni kvartet Zika, ki uživa danes sloves najboljše kvarteta na svetu, koncert v dvorani Glasbene Matice. Sponor so tvorili: Schumann (A - dur), Dvořák (G - dur) in naš rojak Škerjanc (Sonatina da camera) v dveh stavkih.

Z vsro resnostjo lahko trdim, da je veličina glasbene potence Zikovcev danes na najvišji stopnji. S težkocami, ki jih nudijo moderna komorna dela (bodi omenjen Škerjanc) se Zikovci izražajo. Vsa obvlada svoj instrument v detailu. Družji jih globoko razumevanje klasičnih in najmodernejših del. V Dvořáku so morda nedosegljivi, kajti toplino, s katero podajajo posebno svoja domača dela, se ne da primerjati z nobenim sodobnim kvartetom.

Nalinteresantnejše je bd za nas na tem večeru seveda Škerjanc. Publika se je začela odniti v presojanju tega dela v dva tabora: za in proti. V »Šcherzu« je pa Škerjanc zmagal in si osvojil celokupno občinstvo. Delo je temperamentno, občuteno in instrumentalno dovršeno — malenkostno nas spominja na mojste impresionistične šole, je pa v celoti originalno. Občinstvo je skladbo in njene interprete burno aplavdiralo.

Nabita dvorana se po sklepu programa kar ni mogla izprazniti in dodati so morali še tri stvari. Dvořákov »Humoresko«, Schubertov »Moment musical« in Čajkovskega »Andantino«.

S temi dodatnimi stvarmi so seveda Zikovci vzgajali zadnjeja skeptika. Občinstvo je znalo ceniti veličino skladb in njeni izvajalci. Zikovci, ki so pred leti začeli svojo teko pot ravno v Ptuju, so vrste svojih prejšnjih oboževalcev postotčili. Upamo, da ne bodo pozabili Ptuja in nas leto vsaj enkrat obiskali. Decembra jih bomo imeli zopet v svoji sredi. Takrat bodo imeli cerkven koncert v stolni cerkvi.

Karel Pahor.

»Planinka« zdravilni čaj

»Zdravi slabo prebavo, zaprtje telesa, napihovanje, slabo delovanje čreves, izpuščaje, obolenja mokraćne kisline, jeter, žolča in žolčni kamen. Prišten samo v plombriranih paketihi po Din 20.— s napisom: Lekarna Bahovec, Ljubljana. 174-a

Euripides na našem odru

V začetku prihodnjega meseca bodo igrali v ljubljanskem Narodnem gledališču najboljšo dramo velikega grškega tragika Euripida, ki je živel v petem stoletju pred Kristom, »Medeja«, v prevodu dr. Bradaca. »Medeja«, ki je bila prvi uprizorjena pred več kot 2300 leti, še danes mika vse prijatelje dobre drame. Ako se je bilo pred dobrima dvema letoma, ko se »Medeja« igrali Hudošestveniki, operno gledališče napolnjeno do zadnjega kotička in je občinstvo z največjim užinkom gledalo in poslušalo ter odhajalo z navdušenim zadovoljstvom iz gledališča, koliko večji bo užitek letos, ko bo občinstvo gledalo to dramo, igrano v slovenskem jeziku. Za popolni uspeh jamči že dejstvo, da je rešila in glavna vloga v rokah naše velike umetnice g. Danilove ter so tudi ostale vloze razdeljene med najboljše moči.

Gledališka uprava zasluži vso pohvalo, ne le, da se je odločila vzeti v program ta bliser antične drame, ampak tudi, ker se ni ustrašila velikih stroškov za vzorne dekoracije. Prav je, da začenjamo tudi pri nas tu pa tam posegati v antično dramatiko, ki je iz nje vzklija moderna. Grška drama je korenika moderne, a obenem že na tako visoki razvojni stopnji, da se lahko meri z moderno. Pri vseh narodih uprizarjajo v poslednjih letih grške drame, kar je znak, da je grška umetnost živa še danes. V Pragi igrajo vsako sezono eno ali dve grški drami in vzele z velikim uspehom: za leto imajo v programu Aristofanovo komedijo »Ptič«.

Grški tragiki so zaradi bogastvenega značaja tedanje tragedije morali zajemati snovi iz junakišč zgodb o bogovih in polbogovih. Toda dočim sta Aischylos in Sophokles te snovi obravnavala še z nekim svetim spoštovanjem, ker sta verovala v neomejeno moč bogov, so Euripidu te zgodbe le navjne pravljice. Euripides je bil baš v najlepših

letih, ko je prosvetna solistična smer s svojim kritizmom, racionalizmom in verakoe skepsu preustvarjala vse tedanje duševno življenje. Človek je postal centrum vsega. Človek a krvjo in mesom. Euripidovi junaki in junakinje niso več nadčloveški heroji, temveč ljudje, kakršni v resnici živé, ki jih prevečajo vse strasti in ki se v njihovih dušah odigravajo občloveški konflikti. Euripides je bil moderen človek, ki je obojeal suženstvo in nečastno odvisnost žene od moža ter njeno brezpravnost. Euripides je poeziji odkril žensko dušo. Mojestrko nam filše plemenite, a tudi nizkote, blodne ženske značaje. Euripides je tako rekoč prvi, ki gleda z modernim očesom na ljubezensko življenje in nam ga slika z vsem dobrim in slim. Njegova dela prevajajo moderne ideje prosvetljene dobe.

Snov za »Medeja« je Euripides črpal iz znane pripovedke o Argonavtih. Pellas, gospodar Jolke se je hotel iznebiti svojega nečaka Jazona in ga je zato poslal v Kolhido po zlato runo. S čudovito ladjo »Argo« odpluje Jazon v družbi odličnih junakov. Po mnogih pustolovskiin doasp v Crno morje. Na obali so bivali Kolchidci s kraljem Ajetom, sinom Helija. Ajetas, ki je čval zlato runo, je Jazonu naložil vrsto nevarnih del. (Orati mora z ognjen puhajločni blki, usmrtili smaja ter sejati njegove zobe, iz katerih zrastejo oboroženi velikanj. To je mogel izvršiti le s pomočjo Ajetove hčerke Medeje, ki se je vanj zaljubila. Medeja je znala čarati in je storila Jazona neranjivega. S čarom omami zmaja, ki čuva zlato runo; tako je bilo mogoče zmaja usmrtili. Jazon odnese zlato runo ter beži z Medejo. Toda Ajetas ga zasleduje. Pri tem usmrti Medeja svojega brata. Po dolgih blodnjah dospje Jazon z Medejo, ki mu je med tem porodila dva sina, v Jolkos. Pelija, ki ga še vedno zasleduje, se reši Jazon s pomočjo Medeje, ki obljubi Pelijevim hčerkam, da bo očeta pomladila s

svojo čarobno umetnostjo, ter jih tako zapelje, da očeta razsajajo. Po tem zločinu mora Jazon z rodbino bežati in pride v Korint. — Kar sledi odeslej, namreč da zapusti Jvron svojo ženo ter se poroči a hčerjo kralja Kreonta in da se Medeja strašno maščuje nad Jazonom s tem, da umori Kreonta, kraljično in celo svoja lastna otroka, to je Euripides večinoma sam izmislil. Po stari pripovedki umorijo otroke Kreontani; Medojke je »vsa sedem sinov« in »vsem hčerak Kreontin« niso hoteli, da bi jim vladala barbari, s j stregli po žrtvijo in jo umorili; njene otroke. Detomortitko je napravil iz Medeje šele Euripides.

Medeja je strastna, odlična je in nenavadna žena, ki v strasti ne izgubi glave. Medeja zna hladno računati in si zna pridobiti šenski zbor s tem, da slika svoje nebrebi, kot poslednjo konsekvenco ženske usode sploh: žena je vedno odvisna. Euripidova Medeja je tako čudovito omešana, da je skoro celo tragedijo sočutje na njeni strani. Medeja, ki je umorila lastna otroka, da se maščuje nad nezvestim soprogom, je središče tragedije. Otroka je bregvestno izdal njo, ostaneta Jazonu, ki je bregvestno izdal njo, svojo dobrotnico. Mož, ki bi se rad iznebil neenakorodne matere svojih otrok, in mati, ki otroke svoje ljubimaj rajši usmrti, nego da jih pusti talajski, sta figuri, ki ne nastarita v nobeni dobi.

»Medeja« je tragedija neuredne matere, užaljene soproge, ne demonske žene, ki ne vzbuja nikoli toplega sočutja, temveč nearečne žene, ki jo je udelala človeška usoda. Ka strasnému činu. Medeja ni gnala ljubosumnosti, temveč užaljena ženska čast, ki končno triumfira, a strto je tudi srce nearečne žene. Zavoljo boljšega razumevanja opozarjam, da je L. 1924. izšel pri Kleinmayr & Bambergu dr. Bradacov prevod Euripidove Medeje s občirnimi uvodom.

Gospodarstvo

Občni zbor Centrale industrijskih korporacij

Pod predsedstvom gosp. Ignjata Bajlonija je bil v petek otvoren drugi letni občni zbor Centrale industrijskih korporacij. Poleg številnih delegatov so bili prisotni gg.: dr. Steinmetz, načelnik ministrstva za trgovino in industrijo; polkovnik Krstić, predsednik tajništva Zemaljske Obrane; dr. Šumenković, direktor trgovinsko-konzularnega oddelka zunanjega ministrstva; dr. Velja Stojković, načelnik ministrstva za kmetijstvo; dr. Slavoljub Mažičan, inšpektor prometnega ministrstva; Dragoljub Matić, načelnik generalne direktije javnih in dušanih poslovanj, inšpektor ministrstva za socialna politika. Slovensko gospodarstvo sta zastopala gg. dr. Fran Windischer in inž. Milan Suklje.

Po kratkem pozdravnem govoru predsednika je prvi govoril gosp. S. D. Aleksander, predsednik Zveze industrijcev v Zagrebu, ki je povdarjal, da obstoja pri nas kriza konzuma. Zato je treba posvetiti največjo pozornost našemu kmetijstvu. Naša agrarna produkcija se mora intenzivirati; proizvajati moramo več in intenzivneje. Poleg tega je treba industrializirati po možnosti tudi agrarno produkcijo. Dalje je g. Aleksander kritiziral ukinitve carinarnice, predvsem onih v večjih gospodarskih centrih. Izrazil je svoje začudenje, da se državni odbor za štednjo po petih mesecih svojega obstoja še ni sestel. Prav tako se čudi, da do danes še ni formiran Gospodarski svet, kakoršen je predviden v čl. 52. naše ustave. Treba je čim prej predložiti Narodni skupščini zakon o centralni upravi in revidirati zakon o državnem računovodstvu v duhu predlogov Centrale industrijskih korporacij. Govornik je za tem obrazložil stanje posameznih industrijskih panog ter ugotovil, da naša industrija ne more izrabiti svoje kapacitete.

Tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani g. inž. Milan Suklje je obravnaval stanje v slovenski industriji, posebno z ozirom na težko obremenitev s strani davkov in taks. Ker so sedaj prišle še obilne skupščine s svojimi davki, zahteva, da se oblastem ne dovoljujejo te davne zahteve, ki znova obremenjujejo našo industrijo. Napredek naše industrije je vitalna potreba naše države. Konkurenca s strani inozemstva postaja vedno bolj nevarna. Stanje je tako težko, da bo komaj mogoče dalje izdržati. Naša železarska industrija, ki je obremenjena z raznimi carinami na sirovine, se je rešila potom sporazuma s srednjeevropskim železarskim kartelom. Naša lesna industrija si mora poiskati nova tržišča (Grčija, Severna Afrika, Južna Amerika), ker se ne more orijentirati edino proti Italiji. Končno odločno zahteva, da se izenačijo davki in da se ukine davek na poslovi promet.

Predstavnik industrijcev v Leskovcu gosp. Miodrag Stojiljković je razpravljal o naši mlinski industriji, katere situacija je skoro katastrofalna. Stanje je od leta do leta slabše. Leta 1921. smo v primeru z izvozom pšenice izvozili 70 % moka, l. 1923. samo 30 % in lani le še 11 %, zato pa smo lani uvozili 10.000 vagonov moka iz Amerike. Naša mlinska industrija, ki je bila nekdanj ena najmočnejših industrijskih panog, vedno bolj propada. Samo v tekočem letu je prišlo v konkurz 26 mlinov, 15 mlinov pa je ustavilo obratovanje. Škoda, ki jo je utrpela naša mlinska industrija, znaša okrog 800 milijonov Din. Mlini trenutno obratujejo povprečno le s 40 % kapaciteto.

Tajnik skupljanske trgovske zbornice g. dr. Vid Gjurgjević je razpravljal o gospodarskih razmerah v Južni Srbiji. Produkcija je primitivna, zato je tudi donos slab. Poljedelcem je treba pribaviti dobro seme, rešiti se mora vprašanje produkcije tobaka, dvigniti produkcijo opija, bombaža in lanu. Industrija v Južni Srbiji se ni razvila. Industrijskih podjetij ima le 80, letos pa je bilo ustanovljeno 6 novih podjetij.

Tajnik sarajevske zbornice gosp. dr. Velkoslav Jelavić je ugotovil, da sta Bosna in Hercegovina provinci s čisto nacionalnim življenjem. In baš zaradi tega je treba ugotoviti, da je današnje stanje mnogo slabše

od nekdanjega stanja pod upravo tujecev. Take konstatcije se čujejo dnevno iz ust predstavnikov vseh družinskih slojev. Vrok temu slabemu stanju je dejstvo, da se od osvoboditve do danes še ni vodila dobra gospodarska politika. Potrebno bi bilo, da se nadaljuje delo avstrijske uprave na gospodarskem polju in da se izenačijo davki ter davčna administracija. Davek na poslovni promet imenuje monstrum, ki povzroča vročo kri. Bosanski sabor je l. 1914. votiral 40 milijonov zlatih kron za investicije. Prišla je vojna in končna osvoboditev, ki pa je prinesla le obljube glede investicij. Bosna ima vse predpogoje za industrializacijo (rudno bogastvo), vendar primanjkuje kapital za razvoj industrije.

Tajnik beogradske industrijske zbornice g. dr. Stevo Popović je povdarjal, da so enake razmere, kakor so jih naslikali predgovorniki, tudi v Srbiji. Posebne težave obstojajo za srbskimi industrijci glede reparacij. Tu se samo obljublja, nič pa se ne reši, čeprav so reparacije v prvi vrsti namenjene oškodovanim industrijci. Zahteva, da si država na račun reparacij nabavi v inozemstvu le take predmete, ki se ne izdelujejo v naši državi. Treba je onemogočiti, da se za gradbo mostu pri Pančevu uporablja cement iz Nemčije na račun reparacij. Gre za 2000 vagonov cementa, ki ga more dobaviti naša domača industrija.

Nato je tajnik Centrale gosp. Gjoka Čurčić in podal referat o stanju industrije, o vprašanju kredita, o mednarodni gospodarski konferenci in o znanstveni organizaciji dela.

K drugi točki dnevnega reda (o carinskih in trgovinskih politikah s posebnim ozirom na revizijo trgovinske pogodbe z Avstrijo) je prvi govoril tajnik Centrale gosp. Cvetko Gregorić. Povdarjal je, da se naša država ni nikoli posluževala sistema izvoznih premij in retribucijni ukrepov proti dumpingu, kakor so to storile druge države. Medtem ko so druge države uvajale prohibitive carine, smo mi šele l. 1925. dobili nove carinske tarife, ki pa so bile s trgovinskimi pogodbami zopet znižane. Po novi tarifi mora industrija plačevati carine na sirovine, katerih nimamo v naši državi. Inozemska industrija more prosto konkurirati naši industriji. Obstojna tendenca, da se zaščitne carine z novimi trgovinskimi pogodbami še znižajo. Proti temu se mora odločno protestirati. Glede vprašanja trgovinske pogodbe z Avstrijo je ugotovil, da je do sedanja trgovinska pogodba povzročila, da je naša trgovinska bilanca z Avstrijo postala pasivna.

Za tem je govoril gosp. Gustav Petrić o propadanju mesne industrije. Gosp. Kukić, član naše delegacije za trgovinska pogajanja je kot zadnji govornik opozoril, da je bolje sprejeti revizijo trgovinske pogodbe z Avstrijo, kakor pa pogodbo odpovedati. Z revizijo se more vendar nekaj doseči, potem pa je še vedno dana možnost za odpoved pogodbe.

Danes pričnejo trgovinska pogajanja z Avstrijo. Iz Beograda poročajo, da je avstrijska vlada obvestila naše zunanje ministrstvo, da bo avstrijska delegacija za trgovinska pogajanja z Avstrijo prispela v Beograd v soboto zvečer. Na podlagi tega obvestila so člani naše komisije in skupnih sestankih temeljito proučili vsa vprašanja, ki pridejo v poštev in določili program dela. Da se ne bi potekel konferenca dalje odlagal, je avstrijska vlada poslala namesto dr. Schüllerja, ki je bil prvotno imenovan za voditelja delegacije, dr. Henrika Wilderja, pooblaščenega ministra, ki je znan kot ekonomist in je bil pred vojno generalni konzul v Beogradu. Obe delegaciji se bosta prvič sestali v nedeljo ob 2. popoldne.

Z lesnega trga. Izvoz lesa iz naše države je še vedno znanen in se normalno razvija, vendar pa kaže situacija na naših tržiščih, da se sezija bliža koncu. Cene so ostale nespremenjene in še vedno ne zadovoljujejo. Razvoj lesnega trga v bodoči seziji se presoja precej optimistično. Na zadnji licitaciji premoženjske občine v Gjurjevcu je bilo opažati veliko zanimanje. Dosežene cene so prekorile cenilno vrednost za okrog 65 odstotkov. Za bukovino je zanimanje dalje živahno, hrastovi trzi pa se iščejo za

Nemčijo, Avstrijo in Češkoslovaško. Povpraševanje je tudi za taninski in za brusni les. Na italijanskem tržišču so zaloge izredno majhne, zato se pričakuje povečano povpraševanje v produkcijskih deželah, čim se italijanski lesni trg malo oživi. Ker je Avstrija skoro razprodana, tako glede okroglega lesa, kakor tudi glede rezanega lesa, bo življenje na italijanskem tržišču, če nastopi v doglednem času, ugodno uplivalo predvsem na naš izvoz. — Pred kratkim so bile v rumunskih strokovnih listih objavljene zanimive številke o uvozu lesa v Egipt. Po teh podatkih je Egipt v l. 1926. največ lesa avozil iz Rumunije, in sicer 327.000 kub. m. (v l. 1925. 329.000 kub. m.), dalje iz Finske 273.000 kub. m. (312.000), Švedske 85.000 kub. m. (77.000), Turčije 49.000 kub. m. (41.000) in iz Jugoslavije 22.000 kub. m. (40.000). Izvoz iz Jugoslavije je torej v tem letu znatno nazadovljal in tudi v prvih petih mesecih t. l. je znašal le 4000 kub. m. Zdi se, da jugoslovanski izvozniki lesa temu tržišču posvečajo premalo pažnje. Če moreta Finska in Švedska izvažati v Egipt razmerna ogromne množine lesa, tedaj morajo biti tudi za izvoz našega lesa dani ugodni pogoji. Sicer je v drugi polovici tega leta izvoz jugoslovanskega lesa v Egipt zopet oživel, vendar bi bilo mogoče z upostavitvijo dobrih trgovinskih stikov in z ugodno trgovinsko pogodbo ta izvoz še znatno povečati.

— Hmeljaka kupčija v Vojevodini popolnoma prenehala. Iz Bačke Petrovca poročajo, da je nakupovanje hmelja v tamošnjem hmeljskem okolišu skoro popolnoma prenehalo. Cene, ki so se v zadnjem času ponužale v Vojevodini, so bile tako nizke, da niso dosegle niti pridelovalnih stroškov. Če se bo položaj na vojevodinskem kakor tudi ostalih jugoslovanskih hmeljskih tržiščih v večji meri zboljšal, je težko reči. Produkcija hmelja v naši državi je prevelika in bi morali merodajni čimhiteljno odločno delati na to, da se po nobenim pogojem ne skuša uvajati hmelj še v nadaljne nove okoliše.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave zatikačev in optičnih stekel. Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave 5 zobatih koles. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave trajno gorečih peči s šamotom obzidanih. — Monopolsko skladišče soli v Ljubljani sprejema do 28. t. m. ponudbe glede oddaje v zakup izkladanja in nakladanja soli. — Vršila se bo 30. t. m. ofertalna licitacija pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave večje množine petroleja. — Predmetni oglasi v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

— Zrebanje prioritetenih obveznic Dolenjskih železnic Na 23. in 24. rednem zrebanju prioritetenih obveznic Dolenjskih železnic so bile izrebane nastopne številke: za l. 1926.: 1056, 743, 611, 680, 1215, 81, 811, 1055, 294, 1343, 445, 719; za l. 1927.: 942, 1093, 678, 918, 878, 40, 746, 1298, 320, 126, 685, 1116.

Položaj na naših borzah

Ziraven promet na deviznem tržišču. Znatnejši dvig vojne škode.

Ljubljana, 12. novembra. Na ljubljanski borzi je bil devizni promet ves pretekli teden prilično živahen. Ker privatna ponudba ni mogla kriti povpraševanja, je morala Narodna banka v večjem obsegu intervenirati in to predvsem v devizah na Curih, London, Dunaj in Prago. Tečaj deviz so ostali v glavnem nespremenjeni, edino deviza na Berlin je v skladu z mednarodno tendenco popustila na 13.555, deviza na Trst pa je zaradi nameravane končne stabilizacije lire na višini 1 angleške funta enako 90 lir, nazadovala na 309. Deviza na London se je malenkostno okrepila.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila vojna škoda ves teden čvrsta. Promptna se je tekom tedna dvignila od 288.5 — 390 na 400 — 401, za december pa od 392 — 393 na 403.5. Navzlic izrazito čvrstejši tendenci je bil promet v tem papirju razmeroma slab. V ostalih državnih papirjih je bila tendenca mirna.

Na tržišču bančnih vrednot je bilo zanimanje nekoliko večje, vendar se promet ni znatno dvignil. Jugobanka se je koncem tedna trgovala po 94. Čvrstejši sta bili tudi Poljedelska banka in Srpska banka. Ljubljanska kreditna je tekom tedna popustila na 125, v petek pa je bilo opažati nekoliko čvrstejše razpoloženje v tem papirju. Tržišče industrijskih vrednot je bilo ves teden zancmarjeno. V zvezi z malenkostno tendenco na inozemskih borzah so delnice Seferane Orjeka popustile na 580 (zadnji teden 602 do 605). Nekoliko čvrstejše so Trbovlje, vendar pa brez zaključka. In Vevče, ki so se trgovale po 136 — 137.

Trst, Beograd 32.22 — 32.52, Dunaj 256.50 do 262.50, Praga 54.875 — 54.875, Pariz 72.10 do 72.40, London 89.50 — 89.70, Newyork 18.84 — 18.40, Curih 353.50 — 355.50; dinarji 32 — 32.50.

Ljubljana. Prosti promet. Dunaj 8.0175, Berlin 13.553, Milan 309, London 276.75, Newyork 56.75, Praga 168.45, Curih 1065.5.

Zagreb. Prosti promet. London 276.75, Newyork 56.75, Pariz 223.25, Milan 309, Berlin 13.555, Dunaj 8.015, Praga 168.45.

Blagovna tržišča

— Svinjski sejem v Mariboru (11. t. m.) Dogon 90 svinj. Povprečne cene so bile: mladi prasci 5—6 tednov stari komad 120 do 150 Din, 7—9 tednov 180 — 220 Din, 3—4 mesece 350 — 400 Din, 5—7 mesecev 420 do 450 Din, 8—10 mesecev 550 — 560 Din, 10—11.50 Din, mrtnice teže 15—17 Din. Prodalo se je 35 komadov. Kupčija je bila slaba.

— Naš fižol v Trstu. Iz Jugoslavije prihaja v Trst le malo fižola. Trguje se spodnještajski koks po 550 — 560 Din fr. Postojna, vendar ima ta cena težko konkurenco z avstrijskim blagom, katero se more dobiti postavljen v Trst radi nizke prevoznine po jadranski pristojbini po 65—66 šilingov tranzit. Malo prometa je tudi z ribniškim blagom na podlagi cene 450 — 460 Din fr. Postojna.

Ljubljanski trg

Na ljubljanskem trgu minuli teden ni zabeležiti znatnejših sprememb. Blaga dovolj. Le cene jajcem in zelenjavi so čvrste. Mraz, ki je koncem tedna nenadoma nastopil, je napravil gobji seziji konec. Tudi produkcija jaje bo z mrazom padla.

Mariborski trg

Na večerajšnji trg so pripeljali slaninariji na 61 vovoz 147 zaklanih svinj, ki so jih prodajali po 17.50 — 30 Din kg na drobno in po 15—17.50 Din kg na debelo. Krompirja je bilo na trgu 6 vovoz (po 0.75 — 1.50 Din kg), zelja pa 8 vovoz (po 0.50 — 2.50 Din glava). Zaradi slabega vremena je dovolj krme izostal.

Ostale cene: Perutnina: kokoši 40 — 45, piščanci 22.50 — 30, race 85 — 40, gosi 60 do 65, purani 62.50 — 70 Din komad. Domači zajci: 5 — 20 Din komad. Zelenjava in podobno: karfiola 1 — 8, ohrovt 0.50—2.50, solata 0.50 — 2 Din komad, česen 10 — 16, čebula 2.50 — 3, kislo zelje 4, kislja repa 2, paradižniki 3 — 4 Din kg. Sadje: jabolka 4 do 7, bruske 6 — 8, češnje suhe 10 — 12.50 Din kg, kostanj 1.50 — 2 Din liter. Mlečni proizvodi: mleko 2.50, smetana 12 — 14 Din liter, maslo sirovo 38 — 40, čajno 50 — 55, kuhano 44 — 48 Din kg. Jajca: 1.75 Din komad. Med: 20 — 30 Din kg.

Sol sv. Roka za noge

ozdravilju'e noge, rane, vnetja na nogah!

Strjenje kože

Znojenje rok in nog

Uganost

Raztopimo manjšo količino soli sv. Roka za noge, dobili bomo vodo nasičeno z oksigenom, ki izvanredno ublažuje delu na bolno nogo, ter obustavlja vso povzročeno od pritiska čevljev. Ozdravi tudi zasorele ozeblinice, ter trganje povzročeno od ozeblin in vsako rano na nogi. Po dolgotrajnem umekšanju postaneje ku je oči in trda koža tako mehka, da jih lahko odstranimo brez noža in britve. Popolnoma je sigurno, da sol sv. Roka nazapuščenice noge popolnoma spravi v red. Tesni novi čevlji Vam bodo udobni, kakor da ste jih nosili že več let. Morete hoditi koliko Vas je volja, morete stati ure in ure na enem mestu, brez da občutite najmanjšo bol ali utrujenost.

Veliki omot soli sv. Roka za nožne kupel: stane Din 16.—

Dob te jo v vsaki lekarni in drogeriji.

V Bačk v dveh vaseh je napredaj dvoja

velikih lesnih podjetij

z inventarjem. Pod njimi veliki kompleks zemljišč, v sredini vala in več potrebnih zgradb. Vprašati na poštanski pretnac 135 Novi Sad pod značko „V. K.“

Tkanine za pohištvo:

brokat, damask, pliš, gradi za žimnice in rolete, afrika strune, vzmeti, žebliji in vse tapetniške potrebščine dobite najceneje pri

I. Omerzo in drug

Zagreb, Petrinjska ul. 3. na dvorišču.

Na debelo Na drobno.

Anton Janežič

knjigovoznica, črtnica, industrija trg. knjig in šolskih zvezkov

Ljubljana, Florjanska ul. 14

Priporočaj

svojo stalno zalogo mnogovrstnih salda-konti, štrac, journal, šolskih zvezkov itd.

Elektrotehnično podjetje

Karol Florjančič

v Celju, Cankarjeva c. 2

(polec davčnega urada).

Instalacije električnih naprav za luč in pogon, telefonov, zvoncev, radioaparatur. Poprava elektro-motorjev in vsakovrstnih električnih naprav. — V zalogi: lesenci, svetiljke, likalniki, motorji, števci, žarnice itd. in ves elektromaterijal. — Točno postrežbo! Nizke cene! Proračuni brezplačno!

ženske, moške in otroške, bluze, krila in plašče, lastni izdelki in du najski modeli, nadalje puloverje, sviterje, telovnike in razne otroške pletenine, klobuke, perilo nogavice, kravate in vse modne predmete razpošilja po čudovito nizkih cenah veletrgovina

R. STERMECKI, Celje št. 20.

Zahtevajte takoj ilustrirani cenik z več tisoč slikami. Naročila čez 500 Din poštnine prosto. Kar ne ugaša, se zamenja ali vrne denar

Evgenija Schmid roj. Peroux

v dora po peš. kapetanu I. kl. v soboto, dne 12. t. m. po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne nam pokojnice bo v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Šenlburgova ul. 4, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. nov. 1927.

Zalujoči ostali.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, 12. novembra 1927.

Višina barometra 982.4 mm.

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Rel. vlažn.	Sl. er. vetra v m/h	Sl. er. vetra v m/h	Oblačn. 0-10	Padavine
Pazovanj								
Ljubljana		753.1	3.0	93	N 2	10	10	35.0
Maribor		753.5	2.0	101	NW 4	10	10	32.0
Zagreb		753.1	5.0	92	S 8	10	10	15.0
Beograd		752.7	12.0	98	mirno	10	10	9.0
Sarajevo		749.7	10.0	78	E 4	10	10	15.0
Skoplje		753.5	15.0	83	mirno	10	10	dež
Dubrovnik		752.0	18.0	85	SE 4	9	9	20.0
Split		750.8	11.0	94	W 1	4	4	13.0
Praga		757.4	0.0	—	W 2	—	—	0.3

Solnce vzhaja ob 6.55, zahaja ob 16.35, luna vzhaja ob 19.2, zahaja ob 10.49.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 6.8 C, najnižja 1.6 C.

Vsa Evropa je imela ta teden nenavadno burno vreme. Ogromna depresija, ki se je koncem prejšnjega teden razširila s severnega Atlantskega oceana nad Evropo, je potisnila visoki zračni tlak, ki nam je varoval pred vreme domala štirinajst dni, na Sredozemsko morje, ter potegnila v svoj kolosalni zračni vrtnec topli zrak z južne Evrope. V orjaškem vrtnicu je krožil zrak okrog depresijske središča, ki se je več dni držalo v predelu med Anglijo in Finsko; zato je imela vsa večja južnovzhodna polovica Evrope močno južnozpadno strujo, ki je preplavila z vlažnim, a zelo toplim južnim zrakom večino kontinenta in tudi ruski mraz odplavila zopet nazaj na sever. Temperatura je dosegla domala v vsej Evropi nadnormalno visoko mero, po večini je bilo toplo kakor zgodaj jeseni.

Depresija se je držala zelo trdovratno na istem prostoru, zato smo imeli več dni zapored slinčno vreme. V splošno v prvi polovici tedna ni mnogo deževalo, razen v imenovanem središčnem depresijskem predelu in v Skandinaviji in na bližnjih morjih ter deželah, kjer je v zračni vrtnec od severa silil mrzel severni zračni tok ter se mešal s toplim južnim.

V drugi polovici tedna se je težjeje vremenske situacije preneslo na jug. Dne 7. novembra se je nova depresija odmaknila od vzhodno - ameriške obale in se zapodila nenavadno naglo čez Atlantski ocean. Dospela je do zapadne Španije, odted pa krenila čez Francijo proti severovzhodu. Ze v sredo, dne 9. novembra jutraj je bilo njeno središče nad Biskajskim zalivom, se podilo povprek čez Alpe in v noči od srede na četr-

tek šlo čez naše kraje in predeji tik severno od tod V četrtek jutraj je bilo središče zračnega vrtnice že nad predelom vzhodne Avstrije, severne Slovenije in zapadne Madžarske, a v petek jutraj je nad zapadno Rusijo. Silen južnozpadni vihar, nenavadno nizko stanje barometra in visoka temperatura so kazali, da je višek situacije.

Kakor hitro je središče depresije prekorinilo naše kraje, je jugozapad utihnil in brž nato je sledila poplava mrzlega zraka s severa. Prav ta mrzla poplava je šele pomnila vremenski prevrat, ki je potoval seveda z depresijo. V četrtek ni nastopil mraz samo v Franciji in severozpadni Nemčiji, marveč brž nato tudi že v Avstriji, kjer je že v četrtek pričelo snežiti. Pri nas se je pričelo hladiti v noči od četrta na petek in v petek popoldne se je že prišel sneg mešati z dežjem. Tekom sobote napreduje mrzla poplava dalje proti jugu in vzhodu. Koncem tedna imamo za november povsem nenormalno razporeditev temperature, da je severozpadna polovica Evrope izdatno hladnejša nego jugovzhodna; v petek jutraj je bilo n. pr. v Londonu 10 C pod ničlo, v Parizu in Frankfurtu 10 C nad ničlo in v Bordeauxu ali Berlinu 20 C nad ničlo. Istočasno je imel Beograd 12°, Bukarešta 15°, Odesa 14°, Moskva 12° in Nižni Novgorod tudi še 12°. Tudi Poljsko je preplavil mrzli val od četrta na petek, Lvov je imel n. pr. v četrtek jutraj še 17° C, a v petek jutraj le še 9° C nad ničlo.

Triška vremenska napoved za nedeljo: Lahni in močnejši vzhodni vetrovi; nebo izpremenljivo; temperatura od 7 do 10 stopinj. Morje razburkano.

Znane cene

dvokoles, motorjevi, otroških vozičkov, silvalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelek za popolno popravilo, emajliranje in ponikanje dvočoles, otroških vozičkov, itd. — Prodaja na obroke. — Ceni

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

ZAHVALA.

Ob prebrdvi izgubi našega nad vse ljubljeneja soproga, očeta, starega očeta, brata in strica, gospoda

Mihaela Žagar

izrekamo srčno zahvalo vsem, ki so v težkih časih sočustvovali z nami. Posebno se zahvaljujemo vsem darovalcem »našega cvetja in vencev, čeh duhovščini, učitelstvu, gaslinim društvom, šolski mladini, ter vsem, za število spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala pevcem za pretrpne žalostinke, ter tovarišju Stanglju ki se je v imenu gas. društva poslovil v lepih besedah od rajnega.

Vsem in vsakemu posebej iskrena zahvala.

Stopiče, dne 9. novembra 1927.

Zalujoči ostali.

C. Phillips Oppenheim:

Milijonar brez denarja

»V Brighton, aha! Nu, le peljite se z njim; dokler bom jaz šofiral, ste lahko brez skrbi, da ne prideta tja! — Ali stopiva v kak kino?»

Zmajala je z glavo. »Ne vi ne jaz si ne moreva privoščiti. Rajši pojdiva sedet v park!»

Našla sta prostorček v zatišju. Čeprav je bilo konec maja, se je vreme vendar izpreminjalo in mrzel veter je pihal. Ogledujoč ponošeno obleko svoje spremljevalke in njen trudni obraz, se je Bliss nehote spomnil našopirjenih gledaliških dam, ki jih je nekdanji obsopal s pozornostmi. Razlika med njo in med njimi je bila malone smešna. Toda ko mu je Frances iskreno stisnila roko, ga je prešinilo čustvo, lažje od vsega, kar je bil kdaj okusil.

»Čuden je ta svet!« je rekel zdajci. »Okreten svet!« je vzdihnila ona. »Vse je tako brezupno. Prišla sem v London, da bi kaj storila za svoji dve sestri, pa ne morem!« »Povejte mi kaj o svojih sestrah,« je zaprosil. »Se nikoli mi ju niste omenili.«

Njene oči so se vlažno zasvetile. »Veliko vam ne morem povedati. Naša zgodba je žalostna. Ko nam je umrla mati, smo imele vse tri skupaj en funt na teden. Rut, najmlajša med nami, je imela prekrasen glas, toda nisem je mogla dati izobraziti. Časih poje na koncertih in poučuje, da s tem zasluži nekaj drobiža. Elsie, ki je tako nežna, pa vobče ni za delo. Izprva smo hotele ostati skupaj, a videla sem, da mi trud doma premalo zaleže, in sem rajša šla. Hotela sem delati in štediti za njiju dve, toda ni se mi posrečilo. Časih se mi zdi že kar nespametno, da sem ostavila gospoda Mastersa.«

»Ljubite si to iz glave! Saj ne trdim, da ne bi bil dober človek, a mož za vas gotovo ni!«

Grenko se je zasmejala. »Bodite tako dobri in povejte mi, kakšnega moža naj si po tem takem izberem?»

»Mene!« je vzkliznil smelo. »Jaz sem tisti, ki ga dobite lepega dne!«

Molčala je. Veter je bil nenadoma odnehal. Zdelo se je, da so cvetlice močnejše zadišale. Cestni hrup kakor da je zamrl okoli njiju. Tih smehljaj ji je zaigral okoli žalostnih ust. »Kak optimist ste, prijatelj!»

»Nikakor ne! K letu osorej bova poročena in bova lahko storila za tvoji sestri vse, kar bo treba. Le počakaj, dušica!«

Trudno je skomignila z rameni. »To je itak edino, kar morem — čakati, kakor vsa neumna dekleta, in gledati, kako gre življenje mimo mene.«

Po teh besedah je Frances dolgo molčala. Sele ob sklovesu se je oglasila. »Gospod Bliss —

»Ernest!« jo je prekinil.

Tedaj Ernest! Obljubila sem gospodu Montagueju, da se v nedeljo peljem z njim na izprehod.«

Obstal je, kakor da ga je nekdo udaril po glavi. Niti besede ni mogel spraviti iz sebe.

»Ne peljem se v Brighton,« je tiho nadaljevala. »Najrajša se vobče ne bi nikamor peljala z njim. Vem pa, kaj se zgodi, ako ga povsem zavrnem. Izgubila bi službo — in tega nočem. Obljubila sem mu tedaj, da pojdem v nedeljo popoldne z njim. Na kmete kam — na čaj.«

»Nu prav,« je zastokal Bliss. »Za vsak slučaj bom itak jaz s teboj, da bom pazil nate. Najin dični gospodar,« je dodal s pretečim glasom, »naj nikar ne poizkuša kakih ukan!«

Tisto nedeljo ob treh popoldne je Bliss počakal gospoda Montagueja pred Princevim restoronom, kakor mu je bilo naročeno.

Ko se je ta otresel dveh elegantnih dam, ki ju je bil povabil na obed, se je udobno naslonil v kot voza. V ustih je imel debelo smotko, v rokah zavoj iz svilene papirja in na obrazu mu je po-

igraval pričakujoč nasmeh, ki je bil Blissu kaj malo po grdu. »Peljite me na vogal med Wellingtonovo cesto in Strandom,« je ukazal.

Našla sta Frances, ki ju je čakala tam, in Bliss je čul Montagueja, ko ji je očitalo rekel: »Dete, dete! Ali mar nimate boljše obleke od te, v kateri prihajate vsak dan v pisarno?»

»Žal da ne,« je priznala Frances. »Bila sem dolgo časa brez službe. Ako sem vam premalo gospodska —

»Pst, pst! Niti besedice ne več o tem! Kasneje bova videla, kaj je moči storiti. Lep kostumček, obleka za zvečer — in še kaj, jelite? Za danes samo nekaj cvetic!« Tako govoreč je odvil iz svojega papirja šopek dolgočestebelnih vrtnic. Nato je zaprl sprednje okno in Bliss ni slišal ničesar več.

Voz je bil štiricilindrnik, dokaj star, a zanesljiv. Ko so bili kakih štirideset milj od Londona, se je nekaj pokvaril. Štirikrat je Bliss pregledal stroj, preden je našel napako. Stali so baš pred majhno gostilno sredi gozda in ura je bila okoli sedmih zvečer. Pokvara je bila pravkar odstranjena, ko je stopil Montague iz gostilne. »Nu, kako je, Bliss?»

»Vse v redu. Čez dve uri smo lahko doma.«

Montague ni bil tega odgovora nič kaj vesel. Odvel je Bliss v kraj. »Ali hočete zaslužiti sovereign, mladi mož? Rad bi, da se še ne bi mogli peljati.«

Bliss je v prvem trenutku osuplo pogledal. Montague mu je pomežiknil. »Najbližja postaja je tri milje oddaljena,« je šepnil hripavo, »in prihodnji vlak odpelje čez pol ure. V vasi ni dobili avtomobila. Le popravljajte — ali vsaj delajte se, kakor da bi popravljali. Čez kako uro pridite povedat, da smo običali in da moram brzojaviti v London po nadomestni del.«

Zdaj ga je Bliss razumel. Le s težavo je ukrotil svoj gnev. Montague mu je pokazal zlatnik. »To bo lahko prislužen denar! Storite kakor sem vam rekel. Med tem naročim večerjo, ako bi se izkazalo, da ne moremo dalje.« Pri teh besedah se je pomembno zarežal.

Svetloba privablja ljudi.

To velja posebno za razsvetljavo izložbenih oken; toda mora biti dobra in bogata razsvetljava, če hočete privabljati kupce.

Zahtevate gospodarsko razsvetljavo za razsvetljavo od strokovne prodajalne električnih potrebščin.

OSRAM

„Perfeckta“

električna t. p. a. o. e. i. s. velikost 120X80 cm malenkostna uporaba teka, popolnoma varna pri ognju, enoletna garancija. Prospekti brezplačni pri

Louis Dadiou, Maribor, Aleksandrova cesta 1.

Velika trgovska hiša

s petimi trgovskimi lokali v najprometnejši ulici Maribora

je naprodaj

po ugodni ceni. — Vprašati pisarno Dr. Orosel, Maribor Aleksandrova cesta.

Primarij dr. Minař

se je preselil

na Sv. Petra cesto 24.

P. n. občinstvu in sl. društvom vljudno naznanjam, da sem poleg svoje staroznane restavracije otvorila povsem na novo sezidan

moderni gostilniški salon

Obseg istega in komfortna oprema nudi priliko za prireditve društvenih vesel, večjih družabnih sestankov, plesnih šol itd. — Izborna vina, priznana okusna kuhinja.

Za obilen poset, zagotavljajoč ob zmernih cenah najsolidnejšo postrežbo — se z vsem spoštovanjem priporoča

Antonija Keržič, restavraterka, Ljubljana VII, Frankopanska ul. 1.

Zdrava jabolka

za mošt in namizna nudim po nizki ceni.

Naslov v oglas. odd. Jutra.

Siroten dr. Gjuriča

Na osnovi mišljenja glavnega sanitetskega sveta in odobrenja ministrstva se od 29. januarja 1908 z velikim uspehom uporabljajo proti kašlju, kataru pljuč in bronhijah, tuberkulozi, gripi itd. priporočena vedno od vseh zdravnikov specializiranih za natančno bolezn. Dobite ga v vseh lekarnah in drogerijah. Kjer ga ni, pišite na lekarno »Cura Dušanac« — Knežev Spomenik, Beograd, 11826 a

Najboljša SVINJSKA MAST

znamke — I. P. — znamke

lastni izdelek trdke

E. POPOVIC, LJUBLJANA

se razpošila v ročkah po 20 in 50 kg ter sodih po 50, 100 in 200 kg.

Prekajeno svinjsko meso vedno na zalogi po izredno nizki ceni.

Jočna postrežba! Cene najnižje!

Praške Dunajske

Domače Novosti

Kajenje je strup!

Vsako se more igrati odvaditi zdravju škodljivemu kajenju z dr. Rascherja Putschtabletami. 1 omot Din 30 in poština, ena kura Din 145 franko razpošila tt »Al RORA«. Sremska Kamenica št. 16. Dobiva se tudi skero v vseh lekarnah in drogerijah. 11.6448

Kmetovalci

kupite

Tomažovo žlindro, kalijevo sol in vseh vrst gnojila

Gospod zvezi, Ljubljana.

Naprodaj

iz proste roke najvišjemu ponudniku PRITLIČNA VOGLJNA

stavba

pripravna za trgovino in obrt, ter cca. 500 m² stavbišča; vse na enem najprometnejšem križišču v Ljubljani, v bližini glavnega kolodvora Prekupi izključeni. — Interesenti naj se obrne poštini predal 169.

ELEKTRONKE

FRANC BAR, LJUBLJANA. Cankarjevo nabrežje 5.

Radio aparati in potrebščine Velik ilustriran cenik izide v kraitem

Potnika

s stalno mesečno plačo išče zavarovalnica. V zavarovalni stroki izvežbani imajo prednost.

Zastopnike proti proviziji za vse kraje Slovenije sprejememo istotam.

Ponudbe na upravo tega lista pod »Zavarovalnica«.

Rutinitanega, dokazano po vsej Sloveniji prvovrstno uvedenega in stroke vajenega

POTNIKA

išče jako zmerno dunajsko manipulacijska tvrdka iz stroke suknene in modnega blaga. — Ponudbe z natančno navedbo do sedanjega poslovanja in starosti pod »Hof Provision 5456« na: M. Dukes Nachf. A. G. Wien L. Wollzeile 16.

Kanarčki-harcerji!

Ljubiteljem lepega petja petja nur dim zlatih vrvicev (Edelroller). — Garantiram, da so res pridni pevci. — Cena samcev od 200—300 Din, plemenitih samic od 60 Din za komad. Razpošiljam po pošti v tuz in izomestvo z jamstvom, da pride petič živ. — Kupujem repno (Sittidae) in salato seme proti vpošiljati vi zvorca.

ZIGA WOHLFART, gojitelj pravih harskih kanarčkov, LJUBLJANA, Cerkvena ulica 21.

Izpadanje las!

epidermis las in lasje ponovno potenejo, mehki, gosti in lepi. Jamčimo vsakemu na uspeh Mšogo zdravila Garnitura 60 Din. Centifolia komu narodi, Zagreb — ilica br. 27. — Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte!

Lepota lica!

Crème Rose Centifolia

Cold Cream

originalna angleška mastna nočna krema, ki popolnoma vnika v pore lica in hrani ter dnevno pomlajuje kožo, dela jo elastično. Neodolljivo za vsako damo, ker preprečuje prerano starost in perfektno odstranjuje vse nečistočo lica. Din 50.— Centifolia komet, zavod, Zagreb, ilica 27. Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte!

Cenj. občinstvu naznanjam,

da sem otvorila na Ahacijevi cesti z dne 10. novembrom v mestni hiši

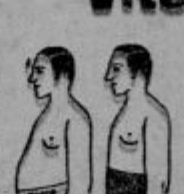
MLEKARNO.

Prodajala bom tudi mične izdelke in slastice.

tiago bo vedno sveže. Cene solidne. Za obisk se priporočam

Ivana Požar.

Vitek stas!

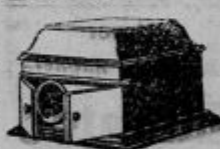
Vsaka dama in gospod dobi takoj z nošenjem Sasa-pasa od dr. Ballouitza, Berlina, elegantni vitki stas. Ta naj izredna konstrukcija, nas ne moli pri najtežjem dnevnem delu, zaneslo pa masira in odstranjuje vso nepotrebno maščobo. Cena do 100 Din. Centifolia komet, zavod, Zagreb, ilica 27. — Zahtevajte brezplačne ilustrirane cenike.

„SPECTRUM“ d. d.

inž. Kopista, Dubsky in Krstić, tvornica ogledal in brušenega stekla, Ljubljana VII, Medvedova ul. 38, tel. 343 Zagreb, Beograd, Osijek, Središnja: Zagreb

Zrcalno steklo, portaino steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklavanje v med. Pina, navadna ogledala

100.000 glasbil

smo prodali len, kar priča o zaupanju do naših izdelkov in o njih izvrsni kvaliteti

Gramofoni od 345 Din, violine od 95 Din dalje mandoline od 135 Din, citre od 192 Din, ročne harmonike od 15 Din dalje. Kitare, tamburice lesena in pločevinasta pihala itd., po izredno nizkih cenah direktno s tovarniškega skladišča.

8 dni na ogled

Vsako glasbilo lahko — meto, če ne ugajal Veliki katalog zastojni

Zahtevajte ga takoj od tovarniš. skladišča

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil gramofonov in harmonik

MARIBOR št. 101

Svetovnoznane original

grave LUTZOVE peči

iz BLUDENZA

in emailjabilice z napisom

ima v zalogi samo 9!

inž. MATE GUZELJ, Ljubljana-Siška, Jernejeva cesta 5 (blizu stare cerkve), na dvorišču pod hišo Celovška cesta št. 58.

SALAME

prvovrstno novo rob

učenja

dobite povsem

Prva hrvatska tvornica salama, kuhinjske mesa in masla

M. Gavrilovića sinovi

d. d. Petrinja

Glavno zstopništvo za Slovenijo:

Franc Palme, Ljubljana, Celje — Maribor.

Pri Grobelniku kupite krasne pralne baržune, žamete, velurje in plišje
 Pri Grobelniku imate veliko izbiri
 Pri Grobelniku kupite poceni
 Pri Grobelniku ste solidno postreženi
 Pri Grobelniku Vas nihče ne sili v nakup
 Pri Grobelniku plačilne olajšave

J. GROBELNIK
 M E S T N I T R G

Zahvala.

Štejem si v dolžnost, da se javno zahvalim gospodu primariju dr. DERGANCU za vestno in spretno izvršeno težko operacijo na mojem sinu, katero je prestal brez najmanjše komplikacije.

Bodi mu ponovno izrečena najtoplejša zahvala.

J. ERŽEN.

Francoska linija

(French Line)

Cie. Cie. Transatlantique
 Cie Chargeurs-Réunis,
 Sud Atlantique in
 Transports-Maritimes

V Južno Ameriko,
 Argentino, Chile,

Peru, Avstraljo, Sev. Ameriko in Kanado
 vozijo vsak teden največji brzoparniki.

Havre-Newyork 5 1/2 dni čez morje, izborna postrežba, izvrstna hrana, vino brezplačno. Vsa pojavnika daje brezplačno zastopnik

Ivan Kraker v Ljubljani, Kolodvorska ul. 35.

Najpopolnejši Stoeuer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj oglejte si to izrednost pri trdnosti.

Lud. Baraga, Ljubljana,
 Selenburgova ulica 6 I.
 Izzvalen pouk 15-letna garancija.
 Telefon št. 980.

En gros **Specijalna** En detali
 troovina vozičkov in koles

V zalogi kolesne opreme in igrače za otroke.
 Renoviranje koles, vozičkov in šivalnih strojev.
 Shranjevanje koles in motorjev čez zimo.
ZEMELROK OTON
 Tržaška cesta-Glince Marjita trg 8

Vaša obleka bode izgledala zopet kakor nova, ako jo pustite kemično čistiti v

tovarni Jos. Reich

Tovarna: Poljanski nasip 4-6 Ljubljana,
 Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekom 24 ur.

Barvanje oblek v različnih barvah.

Zvitke

(role) za računske stroje, ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov, ima vedno v zalogi

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I.
 Telefon št. 2981.

Rudarskega inženjerja

potrebuje premogovnik „JERMA“ za pomočnika direktorja.

Prednost imajo oni, ki so prakticirali v rudnikih iz lijaske formacije.

Ponudbe na naslov:

„JERMA“ d. d., Beograd,
 Skopljanska ulica br. 3.

Moji dobitki

v preteklih žrebanjih:
 S 100.000 (Din 800.000) na srečko št. 54.524.
 S 50.000 (Din 400.000) na srečko št. 79202.
 S 40.000 (Din 320.000) na srečko št. 55074.
 S 30.000 (Din 240.000) na srečko št. 19546.
 S 10.000 (Din 80.000) na srečko št. 62125
 in nebro drugih dobitkov.

Friedmannova sreča je velika!

Šest milijonov dinarjev

S 750.000 — lahko dobite z eno samo srečko

Najugodnejše srečkanje na svetu. 100.000 srečk — 50.000 dobitkov.
 Žrebanje (1 razred) 28. in 30. decembra 1927.

Cena srečkam po razredu	1/4	1/2	3/4
S 8 — (Din 70 —)	S 16 — (Din 140 —)	S 32 — (Din 280 —)	

Naročite jih takoj.

Po prejemu naročil vam odlošimo originalne srečke z uradnim igralnim načrtom. Plača se po prejemu srečk. — Naročila naložite na

Ludwig Friedmann, Wien I. Salzgras 12 62

Za ženski kostum

3 mtr. najmodernejše, a d. n. s. 150 cm širokega volnenega blaga v najnovejših modnih barvah na obroke za Din 452 — dobite samo pri

Oblačilnici „ILIRIJA“
 Mestni trg 17/L.

Za kolodvorsko restavracijo potrebujem poslovođo

na procente. Prednost imajo oženjeni, ki so bili v takšnem nameščenju. Potrebna kavičnica v gotovini Din 15.000. — Pismene ponudbe na naslov: Zagreb I, postni predal števil 244.

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najbolje sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, žlednim in lednim itd. Dobi se v vsaki apoteki drogeriji in trgovini.

Glavna zaloga: Vitomir Dolinšek
 AGENTURA „JUNIPER“
 Celje, Gosposka ulica št. 26

Neljubedlake

po obrazu in životu sploh odstranjuje v 5 minutah zanesljivo brez bolečin in posledic

„Depilatorium Venus“

Cena: 1 zavitek Din 20 —

Kostan, ev les in hmeljevke

kupuje stalno

ERNEST MARINC, CELJE

Zrinjskega ulica števil 4.

OBJAVA

Samostalna monopolska uprava.

Izdavanje pod zakup prave velikoprodaje duvanskih preradjevina, cigar-papira i žigica za period 1928/29 god.

Na dan 28. novembra 1927. god. održat će se u Samostalnoj Monopolskoj Upravi u Beogradu druga javna otvorena licitacija za izdavanje pod zakup prava velikoprodaje duvanskih preradjevina, cigar-papira i žigica za period 1928.—29.

god. po uslovima objavljenim u službenim Novinama br. 192 od 27. augusta br. 199 od 3. septembra i Br. 204 od 10. septembra 1927. god. a za slijedeće prodajne rajone:

I. U BEOGRADSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Novo-Bečejskog
 2. Kovatskog
 3. Posavskog (Umka)
 4. Senčanskog

II. U OBLASTI BITOLJSKOJ

Za prodajni rajon sreza Prespanskog

III. U VALJEVSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Kolubarskog
 2. Podgorskog
 3. Posavskog
 4. Tamkavskog

IV. U KRUSEVACKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Župskog
 2. Kopaonickog
 3. Reženjskog

V. U MORAVSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Resavskog
 2. Paričinskog

VI. U OBLASTI NISKOJ

Za prodajne rajone sreza:
 1. Aleksinačkog
 2. Banjskog
 3. Moravskog
 4. Niskog
 5. Svrliškog

VII. U PODUNAVSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Gročanskog
 2. Jaseničkog (Palanka)
 3. Kolubarskog

4. Oraškog

5. Kovinskog
 6. Kosmajskog
 7. Modoškog

VIII. U PODRINSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Azbukovačkog
 2. Jadranskog
 3. Posavo-Tamkavskog

IX. U OBLASTI POZAREVACKOJ

Za prodajne rajone sreza:
 1. Golubačkog
 2. Zviškog
 3. Moravskog

X. U RASKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Drenovačkog
 2. Žičkog
 3. Studeničkog
 4. Deževskog i Stavičkog

XI. U TIMAČKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Boljevačkog
 2. Timočkog
 3. Porečkog
 4. Brzopalačkog

XII. U UZICKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Novo-Varoškog
 2. Plevaškog
 3. Boljaničkog

XIII. U SUMADIJSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Gružanskog
 2. Ljubiškog i Takovskog

XIV. U ZETSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Andrijevačkog
 2. Šavničkog

XV. U SREMSKOJ OBLASTI

Za prodajni rajon vukovarski.

XVI. U MOSTARSKOJ OBLASTI

Za prodajni rajon Trebinjski

XVII. U TRAVNIČKOJ OBLASTI

Za prodajni rajon Livanski

XVIII. U ZAGREBAČKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Velikogoričkog
 2. Donjo-Stubičkog
 3. Dugo-Selskog
 4. Zelinskog
 5. Zlatarskog
 6. Ivanečkog
 7. Krapinskog
 8. Pregradskog
 9. Semoborskog
 10. Čazmanskog

XIX. U OSIJEČKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Grubiško-Poljskog
 2. Kutinskog

XX. U PRIMORSKO-KRAJSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Donio-Lepačkog
 2. Petrinjskog
 3. Slunjskog
 4. Delničkog
 5. Glina i Vrgin Most
 6. Dvor i Kostanjica
 7. Crkvenica i Novi

XXI. U LJUBLJANSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone sreza:
 1. Brežice

2. Višnja Gora

3. Vrhnika
 4. Velike Lašče
 5. Zagorje
 6. Krško
 7. Kočevje
 8. Logatec
 9. Lukovica
 10. Radeče
 11. Radovljica
 12. Ribnica
 13. Trebnje
 14. Cerknica
 15. Škofja Loka
 16. Kastav

XXII. U MARIBORSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone:
 1. Kočac
 2. Marenberg
 3. Maribor
 4. Ptuj
 5. Rogatec
 6. Radgona
 7. Slov. Bistrica
 8. Slov. Gradec
 9. Šoštanj
 10. Šmarje pri Jelšah

XXIII. U DUBROVAČKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone:
 1. Makarsku
 2. Korčulu
 3. Metković

XXIV. U SPLITSKOJ OBLASTI

Za prodajne rajone:
 1. Vise
 2. Stari Grad
 3. Supetar i Milno
 4. Knin
 5. Imotski
 6. Sinj
 7. Ostrvo Rab
 8. Ostrvo Krk

Sreća roditeljev

obstoja, ako ima o zdravo in lepo deco, ki se lepo razvija in raste. Zdrav razvoj dojenčka odvsi ob materinem mleku, v njegovi kvaliteti. Njegova količina medtem odvsi od materine prehrane. Mleko dojlje je hranljivejše in bogatejše vitaminov, ako se mleku ali kavi dodaja žjutraj in popoldne 2—3 žličice Ovomaltine.

Ovomaltine vsebujejo v koncentrirani in lahko prebavljivi formi hranive stvari, stvari, ki so neobhodno potrebne organizmu a poleg tega dovodijo telesu v obilni meri vitamine brez katerih ni življenja in ni razvoja.

OVOMALTINE

hrani, jači in redi ter je najbolja okrepilna hrana za mater in dele.

Dobite jih v vseh lekarnah, drogerijah in boljših delikatesah za ceno 100 gr dinarjev 18 50, 250 gr Din 36 25, 500 gr Din 63 25.

Zahajajte brezplačni vzorec sklicujoč se na ta list

Dr. A. WANDER, d. d. Zagreb

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,
 ki ima 366 dni

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

„VELIKA PRATIKA“ je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnik naslednjih
 tiskarna in litografski zavod
 Ljubljana, Breg števil 12.

Zastopnike-reprezentante

išče za vse kraje v Jugoslaviji, ki imajo najmanj 2000 stanovalecev, velik pridobitni zavod v Zagrebu. Zastopnik mora stalno bivati v tistem kraju in mora prevzeti zastopstvo kot trajen postanski zaslužek za enostavno, lepo in ne naporno delo. Stroške poznati ni treba, morejo biti tudi vpokojeni državni uslužbenici, ki kraj dobro poznajo.

Ponudbe z osebimi podatki an Jugoslovensko Rudolf Mosse d. d., Zagreb, Zrinjevac 20, pod „Trasada“. Za vsak kraj se sprejme po en zastopnik.

s svojimi 185 cm dolgimi divnimi lasmi, sem iste dobila po uporabi pomade, ki sem jo sama iznašla. Ista je priznana kot edino sredstvo proti izpadanju las, za pomaganje razvika gostih las in za jačanje las.

Pomaga razviti gostih las pri moških, ženskah in deci ter povzroči že po kratki uporabi naravni sijaj in čuva lase od prezgodnje osivelosti do visoke starosti. Čilag-pomada odstranjuje prhljaj v 48 urah. Nobeno sredstvo ne sebuje toliko hranilne materije za lase kakor Čilag-pomada, ki je po vsej pravici zadobila svetovni sloves, kajti go spodje in gope že po uporabi prve steklenice dosežejo najboljši uspeh ker izpadanje las prestane že po nekaj dneh popolnoma in nova rast se že prikazuje. Ta uspeh dokazuje moj 50letni jubilej in milijoni zahvalnih pisem, ki sem jih dobila iz vsega sveta.

Cene velikemu lončku Čilag-pomade Din 60.—, dvojnemu Din 90.—.

K vsakemu lončku je potrebno: 1 steklenica Special-Shampoo (za 20-kratno omivanje glave) Din 25.—.

Poština posebna. Pošilja se po povzetju ali če se denar naprej pošlje iz tovarne za SHS: 45-11

Laboratorij „AURORA“
 Sremska Kamenica br. 16